

H. G. WELLS

A TENGHERI TÖNDÉR

FORDITOTTA
KISS DEZSÖ

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET

A tündér eljövétele

MÁSODIK FEJEZET

Beszélgetés és teázgatás a tündérrel

HARMADIK FEJEZET

Azok az átkozott ujságírók!

NEGYEDIK FEJEZET

Parker Betty, a szobalányok gyöngye

ÖTÖDIK FEJEZET

Harry távolléte és hazatérése

HATODIK FEJEZET

A tündér megigézi Harryt

HETEDIK FEJEZET

A válság

NYOLCADIK FEJEZET

A diadalmas holdvilág

ELSŐ FEJEZET

A tündér eljövedele

I.

Ki hisz ma már azokban a mesékben, amiket a tengeri tündérekéről és sellőkről írtak vagy jegyezgettek fel naiv módon az utókor számára? Magam is nagyon meghökkentem, amikor egy ilyen történetet hallottam, amely arról számolt be nagy-részletesen: hogyan szállt partra egy sellő *Brugges* mellett a strandon. Régebben tamáskodva kacagtam volna az egész mesén. De ma már egészen más szemmel olvasom ezeket a régi legendákat. Kezdem komolyan venni őket. Hiszen letagadhatatlan tényekkel állok szemben, amik a közvetlen szomszédságomban estek meg! És tulajdon unokaöcsém, Melville, a história koronatanuja!

Másrésről annyi ember iparkodott minden áron eltussolni a szóbanforgó históriát, hogy ez az eset is a régi legendák sorsára jutott volna és néhány év múlva mesévé halványodott volna nélkülem. De én alaposan utána jártam a dolognak és sikerült is mindent kiderítenem róla. Az én érdmemem nem is túlságosan nagy, hiszen rendkívül nehéz az ilyesmit eltitkolni. Azután ez a történet nem valami távollevő vagy ismeretlen vidéken játszódott le. Itt a szomszédban kezdődött, alig néhány lépésnyire Sandgate-Castletől, Folkestone mellett és a folkestonei kikötő-híd tövében, innen alig két mérföldnyire, a tenger partján ért véget. Az eset világos nappal kezdődött, kéklő augusztusi napon, legalább egy féltucat ház nyitott ablakai szemeláttára. Ez a tény egymagában is megdöbbenítővé teszi, hogy az emberek nagyrésze nem tudott erről a csodálatos esetről semmit. De hiszen később majd más színben látják maguk is a dolgot.

Ezen a napon Mrs. Randolph Bunting elragadó két leánya és a vendégük, Glendower kisasszony vígan fürdött a tenger partján. Amit az esetről tudok, azt főleg a Bunting-lányoktól és a májuktól tudtam meg. Pedig a most elmondandó események főszereplője inkább Glendower kisasszony volt, de tőle nem kértem és nem is nyertem semmiféle fölvilágosítást. Tekintettel kellett lennem az ifjú hölgy érzelmeire, amelyek, úgy látszik, meglehetősen borus természetűek voltak. Nem is csoda! Nemsokára Önök is meg fogják érteni az okát. Egyelőre ériék be azzal, hogy nem vagyok olyan kíméletlen, mint az íróemberek általában. Sajnáltam Mabel kisasszonyt és nem faggattam soha. Még csak a közelébe se próbáltam férközni...

A Sandgate Castletől keletre fekvő villáknak megvan az az előnyük, hogy szerencsés fekvésük folytán a kertjük egészen a tenger partjáig nyúlik le. A kertjük és a víz széle között nem vezet út vagy sétány, még csak olyan keskeny ösvény sem, amely a tengerparti villák kilencvenkilenc százalékát elvágja a parttól. Ha az ember a kikötő hídja felől végignézi ezeken a kerteken, látja, hogy sűrű sorban lenyúlnak a víz színéig. S mivel a hullámtörő magas kőfala a partnak ezen a szakaszán a tenger felől nehezen közelíthető meg, a homokos part úgyszólván teljesen el van zárva a világtól, kivéve, ha az apály a hullámtörő két végét szabadon hagyja, úgyhogy az emberek meg tudják kerülni. Ezért nagyon keresik ezeket a házakat a fürdőévad idején és a tulajdonosaik a nyárra bérbe szokták adni gazdag és előkelő embereknek.

Buntingék ilyen emberek voltak - ez kétségtelen. Igaz, hogy nem voltak arisztokraták, sőt még olyan emberek sem, akiket a mindennapi életben „gentry”-nek szoktak nevezni. Címert nem vésettek az ezüstjükre. De viszont, mint ezt Mrs. Bunting meg szokta jegyezni, nem is akartak ilyesmit az emberekkel elhíttetni, nem hordták sohasem magasan az orrukat.

Buntingék, Bunting Randolfék egyszerű, kedves emberek voltak; a messzi vidéken elterjedt hampshirei család ivadécai. Ez a család a sörfőzés nemes mesterségét űzte és egy megfelelően díjazott genealógus ki tudta volna sütni, hogy ősi nemes vérből sarjadt ki. Kétségtelen, hogy Mrs. Bunting teljes joggal járatta a „Társaság”-ot, Mr. Bunting és fia, a derék Fred pedig szorgalmas úri emberek voltak, minden szavuk, minden mozdulatuk finom és előkelő. Két Glendower-kisasszony töltötte velük a nyarat; árva leányok voltak és anyjuk halála óta Mrs. Bunting fogadta őket anyai szárnyai alá.

A két Glendower-kisasszony féltestvér volt és vitathatatlanul nemesi eredetű. Jó vidéki családból származtak, amely csak egy század óta hagyott föl az üzletével, hogy Anthaeus gyanánt meggazdagodva és fölfrissülve térjen vissza a földhöz.

Az idősebbik neve Adeline volt, a kettő között ő volt a gazdag - ő örökölte a családi vagyont - s őseinek kereskedővére az ő ereiben buzogott. Igazi gazdag leány volt, a haja fekete, a szeme szürke, a gondolkozása komoly. Amikor az édesapja meghalt, Adeline nem volt már egészen fiatal. Közel járt huszonhetedik esztendejéhez.

Kora ifjúságát édesapja ápolásának szentelte és a rosszkedvű öreg úr úgy bánt vele, mint ahogy Browning Erzsébettel bánt a férje annak idején. De miután elköltözött egy más világba, ahol bizonyára szélesebb körben éreztethette rosszkedvét (- mi egyébre szolgál ez a világ, ha nem arra, hogy az emberi jellem kiformalódjék benne? -) a lány igen erős karakterrel állt a világ elébe. Kiderült, hogy mindig önállóan gondolkozott, igen tehetséges volt és igen energikus természetű, hatalmas erőtartalékok lappangtak benne és igen erős nagyravágás. Tiszta és kritikus szocialista nézetekre tett szert, nyilvános gyűléseken nagy sikereket aratott s most jegyben járt egy igen ragyogó egyéniséggel, a sok reménnyel kecsegtető, de kissé talán excentrikus és regényes Chatteris Harryval, egy grófnak az unokaöccsével és egy nyilvános botrány hőisével, akit a jövő választásra egy kenti kerület leendő képviselője gyanánt emlegettek. Legalább is sűrűn esett szó a jelölésről és a fiatalember most járt le sűrűbben a kerületbe. Miss Glendower nagy gyönyörűségét lelte abban a gondolatban, hogy politikai pályafutásában segítségére lehet a vőlegényének és ez volt főleg az oka, amiért Buntingék a választókerülethez tartozó sandgatei házat nyárára kibérelték. Harry egy-két napot velük töltött, azután mindig sokáig elmaradt ügyes-bajos dolgai miatt. Úgy ismerték őt, mint egy igen ügyes, igen éleseszerű, sok reménnyel kecsegtető fiatal politikust és ha mindent tekintetbe veszünk, a kerület boldog lehetett, hogy Harry a jelöltséget elvállalta, Glendower Adeline huga, a sokkal egyszerűbb, sokkal szegényebb, minden tekintetben hétköznapiabb és mindössze tizenhétéves Glendower Mabel is menyasszony volt: Bunting Fred úrfi jegyese. A kis Mabel már kora ifjúságában, már az iskolában rájött arra, hogy hiábavaló kísérlet okosabbnak látszani, amikor néjje Adeline ott van a közelében.

Buntingék családjában a hölgyek nem fürödtek együtt a férfiakkal, ami egyébként is 1898 körül még meglehetősen kockázatos vállalkozásnak számított, de Bunting Randolf és Fred fia szabadon jártak a parton akkor is, amikor a hölgyek fürödtek, ahelyett hogy valahol meghúzódtak volna, vagy pedig, régi szokás szerint, sétálni mentek volna. Még Miss Mabel Glendower, Frednek a jegyese is ott volt a fürdőző hölgyek között. Rövid libasorban mentek végig a kerten, az örökzöld tölgyek alatt, aztán egy rövid lépcsőn le a víz színéig.

Mrs. Bunting ment elől, élesen figyelve a környéket, nem leselkedik-e valaki rájuk. Miután meggyőződött róla, hogy a terep tiszta, intett a lányoknak, hogy lejöhetnek. Maga csak a parton maradt, éppen úgy, mint Glendower Adeline, aki sohasem fürdött, mert nem tartotta elegánsnak. Rendkívül egyszerű, de annál drágább, művészi szabású ruha volt rajta, amilyent akkorigiban a szocialista érzésű úrihölgyek szerettek viselni. Buntingné két lánya és a kis Glendower Mabel bementek a vízbe, mindhárman gyönyörű párisi fürdőruhában és fürdősapkában, bár a

fürdőkosztümöket elrejtette a kíváncsi szem elől a bő, redős köpenyük. Természetesen cipő és harisnya is volt rajtuk, mert akkoriban cipőben és harisnyában szoktak fürödni. Azután jött Mrs. Bunting szobalánya, továbbá a Glendower-kisasszonyoknak a szobalánya, akik a törülközőket hozták és végül, kis közt tartva, jött a két úr, akik köteleket és mentőöveket hoztak magukkal. (Mrs. Bunting mindig kötelel csavart a lányainak a derekára, mielőtt lábukat a vízbe merítették és nem vette le róluk, amíg a szárazra nem értek. Csak Glendower Mabel nem tűrt magán kötelel.)

Ahol a kert végződik és kezdődik a part, ott a háttérben maradt Miss Glendower, leült az egyik örökzöld tölgy alá, egy nagy vaspadra, megkereste hol tart a könyvében és elmerült az olvasásba, csak néha figyelte a többieket, amint hancuroznak a vízben. Tarka csoportban vidáman trécseltek e jókedvű, vagyonos emberpéldányok a napsütötte homokparton, míg előttük zöld és bíborszínű hullámok takarója alatt tökéletes nyugalomban terült el a megkeletesezés ősi szülőanyja, a *Tenger*!

Mihelyt elérték a mélyebb vizet, ahol már illetlen lett volna más ruhát fönttartani, mint a fürdőkosztümet, a fiatal hölgyek a fürdőköpenyt levetették és hátranyújtották a szobalányoknak, azután nagy nevetgélés és tréfálkozás közben lubickolni kezdtek. Körülbelül egy perc múlva, legalább is nem tarthatott tovább, Betty, az idősebbik Bunting-kisasszony, abbahagyta a locsolást és kinézett a tengerre, azután a többiek is odanéztek és alig harminc lépésnyire tőlük, fölött a tengeri tündér feje, amint úszott kifelé a part irányába.

Természetesen, valamennyien abban a hiszemben voltak, hogy valamelyik szomszédnőjük lehet, aki az egyik közeli házban lakik. Kissé meglepte őket, hogy nem látták, mikor ment be a vízbe, de egyébként eszükbe sem jutott arra gondolni, hogy ez a szép idegen nő a csodalányek világába tartozik. Mint az ilyen esetekben szokás, egynéhány futó, de éles megjegyzést tettek rá.

Csak annyit láttak belőle, hogy nagyon szépen úszik és nagyon szép az arca és nagyon szépek a karjai, de nem látták gyönyörű aranyhaját, mert igen divatos francia fürdősapka volt a fején, amit, mint ezt később az unokaöcsémnek bevallotta, elmúlt éjszaka szedett föl egy francia fürdő partján. A gyönyörű vállát sem láthatták, mert vörös fürdőkosztüm takarta el.

Már maguk is úgy vélték, hogy igazán illetlenség volna tovább figyelni az ismeretlen hölgyet és Mabel éppen kijelentette, hogy ő bizony tovább lubickol és így szólt Bettyhez: „Vörös fürdőruha van rajta! Bár csak megláthatnám”... amikor szörnyű dolog történt.

A fürdőző hölgy furcsán csobbantott a vízben, ég felé tárta a karjait és eltűnt.

Az ilyen látvány az első pillanatban mindenkinek jéggé dermedti a vérét. Olyan dolog volt ez, amiről mindenki olvasott már, mindenki el tudja képzelni, de saját szemével még nagyon kevés ember látta.

Egy pár pillanatig valamennyien dermedten megállottak. Két-három perc múlt el s azután egy pillanatra csupasz női kar villant meg a levegőben és újból eltűnt.

Mabel mesélte később, hogy rémültében sóbálvánnyá meredt, de meg se mert moccanni az egész idő alatt, a két Bunting-kisasszony viszont hamar észbe kapott és nagyot sikoltott. „Belefult! Belefult!” kiáltották és kézzel-lábbal igyekeztek kifelé a vízből. Az édesanyjuk is siettetett őket s nagy lélekjelenléttel és egész súlyával rángatta a kötelel, aztán megfordult és még akkor is húzta, amikor már mind a két lánya jó pár lépésnyire volt a víztől és ott kuporgott a kert fala tövében. Miss Glendower Adeline is észrevette, hogy valami baj van és lement a lépcsőn, a könyv egyik kezében volt, a másikkal beárnyékolta a szemét és tisztán csengő

hangon kiáltotta: „Meg kell menteni!” A szobalányok szintén sikoltoztak, ahogy csak a torkukon kifért s a két férfi rendkívüli lelkiyugalommal azonnal munkának látott.

- Fred, a szomszéd létráját! - szólt Mr. Randolph Bunting, mert a legközelebbi szomszédjuknak a falától a tenger színéig nem kényelmes kőlépcső vezetett, hanem egy hosszú létra és Mrs. Bunting gyakran emlegette, ha bármiféle baleset történnék, mindenesetre itt van ez a létra.

Egy pillanatig se tartott és mind a ketten levetették a kabátjukat és a mellényüket, gallért, cipőt és nyakkendőt és futva cipelték a szomszéd létráját a víz felé.

- Hol merült el, apám? - szólt Fred.

- Egyenest előttünk! - szólt Mrs. Bunting és mintha csak ezt akarná megerősíteni, újból megvillant a víz színén egy női kar és „valami sötét”, amit immár kénytelen vagyok úgy értelmezni, hogy a tündér akaratlanul is felcsapott a farkával.

A két úriember egyike sem volt valami elsőrangú úszó, - sőt abból, amit hallottam, azt kell következtetnem, hogy az idősebbik Bunting úr az események izgalmában úgyszólván még azt a kevés úszótudományát is elfelejtette, amivel eddig dicsekedhetett - de azért bátran gázoltak befelé és olyan merészen bízták magukat a tenger mélyének szeszélyeire, hogy nem hagytak foltot az angol nemzet és az angol faj becsületén. Mindazonáltal azt hiszem, nagy szerencsénk volt, hogy nem vállalkoztak egy komolyan fulladozó emberi lény életének a megmentésére. Mikor elkezdtem az eset szálait kibogozni, már nyoma sem volt bennük semmiféle hiú érzékenységnek, ami valaha bántotta őket és körülbelül biztos, hogy amíg Bunting Fred kemény ütemben úszott kifelé a létra egyik felén és karja csapkodásától a létra lassan keringett a tengelye körül, az édesapja már igen tekintélyes mennyiségű sósvizet nyelt és tökéletesen fölösleges erővel rúgott nagyokat a fia mellébe. Későbbi nyilatkozatai szerint ezt csak azért tette, hogy a lába lefelé kerüljön, mert a vízben az emberi testnek hihetetlenül eltolódik a súlypontja.

Ekkor történt, hogy a tündér egész váratlanul felbukkant mellettük és az egyik gömbölyű karjával derékon fogta az idősebbik Bunting urat, míg másik karját a létrára fektette. Nem látszott se sápadtnak, sem ijedtnak, sem pedig elfulladtnak és Fred elmondta, mikor kikérdeztem, hogy bár maga ekkor nagyon izgatott volt, de a tündéren egyáltalában nem vett észre ilyesmit. Sőt mosolygott és igen kellemes hangon szólt hozzájuk.

- Görcs, - szólott - görcs van a lábamban, - amit a két férfi szó nélkül el is hitt.

Mr. Bunting éppen azt akarta mondani, hogy fogózzék csak jól meg és akkor nem lesz semmi baja, mikor egy kis hullám úgyszólván egyenesen a szájába csapott és vad köpködésbe fojtotta a szavát.

Jó ideig tarthatott ez az evickélés és Fred azt mondja, hogy a tündér nyugodtan, de kissé csodálkozva nézett rá és a távolságot méregette a partig.

- Azt akarja mondani, hogy kivisz a partra? - kérdezte. Fred azon törte a fejét, hogy mitévő legyen, ha fulladozni találna az apja.

- Máris mentjük! - felelte aztán.

- Kivisznek a partra?

Mivel a lány olyan nyugodtnak látszott, Fred azt hitte, hogy megmondhatja neki, mi a terve.

- Azon igyekszem, hogy elérjem a létra végével a partot; azért rúgom a lábammal. Csak egy pár lépés van még hátra, aztán sekély vizet érünk.

- Türelem, tele van a szám sósvízzel! - szólt Mr. Bunting.

A következő percben Fred úgy vélte, hogy valami csoda történt velük. A víz úgy örvénylett körülöttük, mint amikor egy hajó csavarja perdül benne. Csak éppen annyi ideje volt, hogy elkaphatta a tündért és a létrát, azután az örvény, legalább ő úgy vélte, kisodorta őket a sík tengerre. Az apja eltűnt a szeme elől. Éppen csodálkozóra rándult Fred arca, amikor az apja újból megjelent mellette, bár egyelőre csak a háta meg a lába. Halálos komolysággal szorongatták a létra fokait, de a következő percben - mely isteni csoda - jó tizenkét lépésnyit lendültek a part felé, alig derékig érő vízbe értek és szilárd talajt éreztek a lábuk alatt.

Mihelyt partot érzett, Fred megdöbbenése rögtön elpárolgott és helyette színtiszta hősiesség dagasztotta a keblét. Maga előtt tolta a létrát és a tengeri tündért, aztán elengedte a létrát, elengedte most már egészen bomlásnak indult apját, erősen karjaiba szorította a nőt és kivitte a partra.

Az ifjú hölgyek mind azt kiabálták: „Megmentették!”, a szobalányok is azt kiabálták: „Megmentették!” a háttérből távoli hangok kiabálták: „Megmentették!”, egyszóval mindenki azt kiabálta, hogy „Megmentették!”, kivéve Mrs. Buntinget, aki abban a hiszemben volt, hogy az ura rosszul lett. Mr. Bunting maga ebben a pillanatban azt hitte, hogy az isteni gondviselés átmenetileg felfüggesztette mindazokat a törvényeket, amelyek lehetővé teszik, hogy bizonyos dolgok ússzanak a vízen. Úgy képzelte, hogy az lesz a legokosabb, ha gyorsan és keményen rugdalózik, amíg ki nem adja a lelkét. De körülbelül 10-12 másodperc múlva megint a víz színe fölött volt a feje; a lába földet ért, olyan hangokat hallatott, mint a cápa vagy az orosz-lánfóka, akkorákat rőffentett, mint egy ló vagy mint egy dühös macska, krákogott, mint egy fűrés, szeméből a vizet törülgette, amíg Mrs. Bunting rá nem szólt, hogy „Randolf!”. Erre hirtelen magához tért és figyelmesen szemügyre vette a csodaszép terhet, amely fiának a nyakában csüngött.

Furcsa dolog, de mégis úgy történt, hogy a tengeri tündér már jó félórája kint volt a szárazon, anélkül, hogy bárki észrevette volna, miben különbözik a többi hölgytől. Azt hiszem, hogy túlközel és túlsűrűn állottak körülötte s valamennyien a szép arcát nézték, talán azt képzelték, hogy kissé merész és újfajta, sötét lovaglókontös van rajta, vagy más ilyesféle dolgok jártak az eszükben.

Akárhogy áll is a dolog, egyikük sem vette észre, bár a fényes napvilágon tisztán láthatták. Ki is gondolhatott volna ebben a pillanatban... farokra? Vagy uszályra, hogy szebb szóval éljek.

Valószínűleg egyszínű volt a kosztümjével. És amint itt állottak, abban a hiszemben, hogy Fred egy finom úrihölgyet mentett ki a vízből, aki valamelyik szomszéd házból jött le fürödni, már éppen csodálkoztak azon, hogy egyetlen hozzátartozója sem siet feléjük. Ő pedig csak tovább kapaszkodott Fredbe, vagy amint Miss Mabel Glendower később megjegyezte, Fred kapaszkodott beléje.

- Görcs fogott el - szólt a tündér s az arcát egészen a Fred arcára fektette és egyik szemével Mrs. Buntinget figyelte. - Biztos, hogy görcs volt... és most is bennem van!

- Nem látok senkit... - szólott Miss Bunting.

- Kérem vigyen be - szólt a tündér és lehunyta a szemét, mintha rosszul érezné magát, bár az arca meleg volt és piros. - vigyen be!

- Hová? - tátogatott Fred.

- Vigyen be a házba - susogta a tündér.

- Melyik házba?

Mrs. Bunting odament hozzájuk.

- A maguk házába, - szólt a tündér s egyszerűen lehunyta a szemét s ezzel elvágta az útját minden további megjegyzésnek.

- De én igazán nem értem, - szólt Mrs. Bunting valamennyi jelenlévő felé fordulva. Csak ekkor vették észre! Netty, a fiatalabbik Bunting-kisasszony látta meg elsőnek. Rámutatott, maga mesélte, mert először meglepetésében szólni se tudott, csak aztán látták meg valamennyien. Azt hiszem, Miss Glendower Adeline volt az utolsó, aki észrevette. Mindenesetre rávallana, ha ő lett volna az utolsó.

- Anyám, - szólt Nelly, szavakba öntve valamennyiök borzadályát. - Anyám! Farka van!

Azután a két szobalány és Glendower Mabel egymásután sikoltották:

- Jézus, Máriám! Farka van!

- De ilyet, - szólt Mrs. Bunting és több szó nem jött az ajkára.

- Ó! - kiáltotta Miss Glendower és a szívére tette a kezét.

Azután az egyik szobalány nevén nevezte a dolgot.

- Tengeri sellő! - sikította és utanasikították valamennyien. - Sellő!

Csak maga a sellő nem sikoltott, tökéletesen mozdulatlanul, az ájultat játszva pihent Frednek részben a vállán és egészen a karjaiban.

II.

Körülbelül ilyen képe lehetett a társaságnak, már amennyire a különböző elbeszélésekből kivehető. Képzeljék el ezt a kis embercsoportot ott a homokos parton! Mr. Bunting, úgy képzelem, éppen kijön a vízből, nagyon nedves és nagyon hitetlen és kis híja, hogy vissza nem szédül a vízbe. A szomszéd létrája pedig csöndesen úszik kifelé a tengeren...

Természetes, hogy a helyzet meglehetősen szokatlannak látszott.

Tényleg eredeti, furcsa, szokatlan helyzet volt. Valamivel a dagály tetőpontja után történt az eset és az embercsoport talán harminc lépésnyire lehetett a parttól. Ahogy Mrs. Bunting később elmesélte az unokaöcsémnek, a jó Melvillenek: egyikük se tudta, hogy mitévő legyen. De mint minden angol ember, leginkább attól irtóztak, hogy arcukról le lehessen olvasni a megzavarodottságukat. A tündér, úgy látszik, meg volt elégedve a világszép probléma szerepével és már amennyire én tudom, Frednek sem volt semmi kifogása édes terhe ellen. A jelenet színterén közben megjelentek az egyik szomszédos ház lakói, meglehetősen számos tagú család. Mind bámult és gesztikulált. Az az emberfajta volt, akiket Buntingék mindig kerültek, valószínűleg kereskedők. És az egyik családtag, feltűnően köznapi külsejű férfi, aki sirályokra szokott lövöldözni, már-már közelebb lépett hozzájuk, mintha föl akarná ajánlani a segítségét! És Mrs. Bunting e pillanatban észrevette, hogy nyugat felől még szörnyűbb veszedelem fenyeget: a partról egy idegen férfi szögezi rá látcsövének fekete lencséjét.

Szerencsétlenségre az a közismert író, aki a legközelebbi szomszédjuk volt (igen ingerült természetű, szögletes fejű, fekete szemüveges kis ember), hirtelen megjelent a fal tetején és víhatatlan bástyája magaslatáról mindenféle számár dolgot kezdett kiabálni, a létráját követelven vissza. A létra, természetesen, senkinek se jutott az eszébe és senki se törődött vele, a tulajdonosa pedig egészen ostoba módon lármázott miatta. A hangja és a keze járása után ítélve,

csúnya szavakat mondhatott és úgy látszott, arra készült, hogy a legközelebbi pillanatban leugorják a partra és odajöjjen hozzájuk.

S hogy a szörnyű helyzetet betetőzze, a nyugati hullámtörő tetején megjelentek a vasárnapi kirándulók.

Először a fejük jelent meg, azután megszólalt a hangjuk is. Vidám kiáltozással kapaszkodtak föl a hullámtörő tetejére.

Nyilván nagyon sokan voltak.

- Valami baj történt? - kiáltotta messziről az egyik kiránduló.

- Drágám, - szólt Mrs. Bunting Mabelhez - mitévők legyünk?

S valahányszor unokaöcsémnek, Melvillenek elmondotta később a históriát, mindig megkérdezte: „Hát mondja, kedvesem, mitévők lettünk volna?” Azt hiszem, hogy kétségbeesésében már a tenger felé kezdett pislogni. Persze, ha visszahajítanak a sellőt a vízbe, borzasztó és hosszadalmas magyarázgatásra kényszerítenék őket. Nyilvánvaló volt, hogy itt nincs más tennivaló...

Mrs. Bunting bátran meg is mondotta:

- Nem tehetünk egyebet, mint hogy bevisszük a házba.

És be is vitték.

Az ember szinte maga előtt látja a kis menetet. Elöl ment Fred vizesen és elcsodálkozva, még mindig erősen fogta őt a beléje kapaszkodó tündér, de sokkal jobban meg volt illetődve, semhogy szólni tudjon. Úgy hallom, a sellőnek gyönyörű alakja volt, egészen odáig, ahol a szörnyű farka kezdődött (aminek a vége, mesélte Mrs. Bunting susogó bizalmaskodással, éppúgy libegett föl-le vizesen és hegyesen, akárcsak egy közönséges hering farka). Végigcsöpögött a kerti úton - legalább így képelem. Igen csinos és igen hosszú, vörös anyagból szabott fürdőruhája volt, amit durva fehér csipke szegett be és ezenkívül, amint ezt Mabel elmondotta, még melltartója is volt, ami alig tűnt föl, amíg föl nem értek a kertbe. A frigiai sapkája egészen eltakarta aranyhaját, csak a fehér, síma, alacsony homloka látszott ki tengerkék szemei fölött. Abból, ami később következett, úgy képelem, hogy ebben a pillanatban kíváncsian figyelő szemmel vette szemügyre a verandát és a ház ablakait.

A dülöngő Fred után, azt hiszem, Mrs. Bunting következett, utána Mr. Bunting. Ekkorra már az öreg úr szörnyen fázható és bizonyára szörnyen letört és egy-két, később hallott megjegyzésből következtetem, hogy bizonyára egész úton egyebet se tett, mint hogy a feleségének odasúgta:

- De drágám, én csak nem tehetek róla! Engem igazán nem hibáztathatsz!

Azután következtek a lányok, megdöbbent, de kíváncsi csoportban, a fürdőköpenyükbe burkolózva, utánuk a szobalányok, akik a köteleket és egyéb dolgokat hozták és illő szerénykedéssel, minden feltűnés nélkül, az idősebb és ifjabb Bunting úr ruháit.

S végül Miss Glendower Adeline jött, aki ez egyszer minden pózolás nélkül vitte a könyvét és kimondhatatlanul meg volt zavarodva.

Messzi mögöttük megjelentek a vasárnapi kirándulók kalapjai és kíváncsi szemek a kert falának pereme fölött.

Így történt, vagy legalább is ilyenformán, hogy a tenger tündérét, aki nyilván komoly nyugalommal vette mindezt szótlán tudomásul, bevitték a kerten keresztül a házba és letették Mrs. Bunting hálósobájának a kerevetére. Míg ez megtörtént, meglehetősen, sőt túlságosan tisztán behallatszott a kert falán keresztül a szomszéd vad kiáltozása, aki hencegő szomszédjaitól még mindig az ő ritka és kitűnő angol létráját követelte.

És éppen, amikor Miss Glendower azt ajánlotta, hogy a legokosabb volna orvosért küldeni, a tengeri tündér csöndes természetességgel nagyot sóhajtott és visszanyerte az eszméletét.

MÁSODIK FEJEZET

Beszélgetés és teázgatás a tündérrel

I.

Körülbelül így történt, legalább is minden valószínűség szerint így történhetett, hogy a tenger tündérkisasszonya Folkestoneban partra szállott. Kétségtelen, hogy előre feltett szándékkal bukkant fel a part közelében, szinte azt lehetne mondani, hogy erőszakos módon tolakodott be az emberek közé. Soha görcs nem bántotta a lábát, mint ahogy nem is bánthatta, ami pedig a vízbefúlást illeti, csak egy ember járt közel a halálnak ehhez a neméhez és az is Mr. Bunting volt. A derék úr annyira buzgólkodott a mentési munkálatoknál, hogy saját becses életét is kockáztatta. Mikor a tündér magához tért, az volt az első dolga, hogy négy szemközt óhajtott beszélni Mrs. Bunting-gel. A tündér jó helyre fordult, hiszen Buntingné súlyos évei ellenére is olyan együgyű és tapasztalatlan volt, mint egy mai csirke. Így könnyen sikerült a tündér szándéka, hogy megnyerje Mrs. Bunting segítségét ehhez a rendkívüli kalandhoz, amellyel az emberi nemet megszerencséltette.

Hihetetlenül hangzanék, hogyan vette le a lábáról Mrs. Buntinget, ha nem tudnók, hogy a tündér, minden hibája ellenére művelt kis hölgy volt, aki rendkívül sokat olvasott. Ezt később, mikor több ízben beszélgetett könyvekről az unokaöcsémrel, maga is beismerte. Egy ideig barátságos és benső viszony volt közöttük - legalább is Melville azt állította - és a jó fiú, aki meglehetősen kíváncsi természetű úriember, igen sok érdekes részletet tudta meg annak az életnek, ami „odakünn” vagy „odalenn” folyik, mert a tündér rend szerint ezt a kifejezést használta. Eleinte hiába próbálta szelíden kikérdezni, a tündér roppantul hallgatólag volt, de némi idő múlva, úgy tudom, hogy vidáman és bizalmasan elmondott neki egyet-mást. „Világos”, írja az unokaöcsém a följegyzéseiben, „hogyan nagy mértékben meg kell változtatnunk nézeteinket, amiket a tengeralatti életről idáig tápláltunk. Mert ez az élet nem áll örökös bujóságból a korálsziklák között, holdvilágos éjjeleken a tündérek mást is csinálnak, nemcsak aranyhajukat fésülik a tengerpart szikláin. Például az irodalom korlátlan mértékben áll rendelkezésünkre és majdnem minden könyv, amit mi olvasunk, eljut hozzájuk is.” Melville feltűnően emlegeti a följegyzéseiben ezt a sok olvasmányt és nyilván irigyli is tőlük. Az az elképzelt jelenet, hogy a sellő tengerifüüből font hintaágyon hever, egyik kezében egy modern regény, a másik kezében egy tizenhat gyertyaerejű világítóóhal, meglehetősen csodálatos és elképesztő, de bizonyára megközelíti a tenger mélységeinek valóságos életét. A változás erejét minden földi dolog megérzi és a modern élet még a halhatatlanok között is teret hódít.

Azt hiszem, az Olimpuszon is van egy haladó párt és a modern Phaeton nagyban izgat, hogy apja lovainak helyébe újrendszerű napmotort állítson. Melvillenek is elmondottam ezt, mire azt felelte: „Szörnyű, szörnyű!” és merően bámult a dolgozószobám kandallójának a tűzébe. Szegény öreg Melvillet a sellő egészen elszédítette a sok újdonsággal, amit a mély tengerek világáról elmondott neki.

Bizonyos az, hogy könyveket odalent nem igen nyomtatnak, mert a nyomdafesték a víz alatt roppant gyorsan eltűnnék; ezt meg is magyarázta a tündér, de valami úton-módon az egész földi irodalom mégis eljut hozzájuk.

- Nagyon jól ismerjük a maguk könyveit, - mondta a tündér. - Higyje el, Mr. Melville, hogy igen alaposan informált olvasópublikum él odalenn a tenger mélyén. És egyre keressük az új

könyveket, állandóan és rendszeresen, hogy gyarapítsuk azt a hatalmas vízalatti könyvtárt, amely a tenger áramlataival járja a világot. Igen különböző forrásból kapjuk a könyveket, néha egészen furcsa módon jutnak el hozzánk. Igen sok könyvet az elsüllyedt hajókról szedünk össze.

- Igazán? - csodálkozott Melville.

A legtöbb személyszállító gőzösről vagy a szél hordja a tengerbe, vagy az utasok ejtik a vízbe a sok regényt és folyóiratot, bár nem mondhatni, hogy ilyen módon értékes könyvekhez jutnának a tenger lakói, mert ezek unalmas könyvek és igen gyakran szántsándékkal hajítják őket a vízbe. Vannak aztán egészen különös fajtájú könyvek, amelyeket erkölcsi megbotránkozás folytán dobnak a vízbe az emberek. (Melville konzervatív és kényes természetű ember lévén, bizonyára nagyon jól megértette, hogy a tündér milyen könyvekre célzott.) A tengeri fürdők partjáról időnként a tengerbe viszi a szél a könnyebbfajtájú irodalmi termékeket. És mihelyt a nagy népszerű regényíró valamelyik műve kiment a divatból, - legalább is Melville ezt mesélte - a könyvkereskedők a fölösleges példányszámokat, ha a börtönök vagy a kórházak nem fogadják el, tömegesen öntik a tengerbe.

- Ez általánosan ismert tény! - feleltem én.

- Ők is tudják, - felelte Melville.

A tenger partjáról más úton is kerül könyv a vízbe. Fiatal párok, akik el-elvonulnak a világ elől, igen gyakran, sőt az esetek túlnyomó többségében elhagyják a kitűnő, modern regényeket, mikor újból visszatérnek az emberek közé. Különösen a La Manche-csatornában van egy rendkívül érdekes gyűjteménye az angol könyveknek. Talán az egész Tauchnitz-sorozat megvan benne; ezeket a könyveket az utolsó pillanatban hajítják a tengerbe félénk, vagy lelkiismeretes angol utazók, amikor visszatérnek a kontinensről. Hiszen a vámhivatal összes hirdményei szigorúan hangoztatják, hogy külföldön nyomtatott angol könyveket nem szabad behozni Nagybritanniába. Aztán vannak más beszerzési források is a sellő-könyvtár részére. Így az a vallásos társaság, amelyik az Északi-tenger halászhajói között fejt ki áldásdús tevékenységet, néhány esztendeje sűrűn hullatja a vallásos könyvecskéket a tengerbe és így emeli az északi tenger terjedelmes zátonyainak az értelmi, sőt erkölcsi színvonalát. A tengeri tündér ezeket a dolgokat igen pontosan ismerte.

Ha az ember tekintetbe veszi, mely forrásokból gyarapodik ez a tengerfenéki könyvgyűjtemény, akkor nem csodálkozik azon, hogy a tengerfenéki könyvtárak polcain túlteng a szépirodalmi termék csak úgy, mint a londoni könyvkereskedők polcain. De az unokatestvérem úgy értesült, hogy a különböző illusztrált folyóiratok, különösen pedig a divatlapok még nagyobb megbecsülésnek örvendenek, mint a regények, sokkal sóvárabban lesik a megjelenésüket és izgatott irígységgel forgatják a lapjaikat. Ez volt az a pont, ahol az unokaöcsém kezdte megérteni, milyen motívumok csábították a szépséges tengeri szirént a szárazföldön élő emberek közé. Meg is mondotta neki.

- Igen, hiszen már régen földi ruhákat öltöttünk volna, - felelte a tündér s kissé mosolygó hangon így folytatta: - Nem mintha nem lakoznék bennünk asszonyi hiúság, Mr. Melville. Csupán arról van szó, hogy amint ezt Mrs. Buntingnek elmagyaráztam, tekintetbe kell vennünk a lakóhelyünket. Hogyan lehessen valamit a víz alatt rendben tartani? Például csipkét.

- Eláznék, - felelte az unokaöcsém.

- Csuum víz lenne, - tette hozzá a tündér.

- Tönkremenne - hagyta rá Melville.

- Aztán pedig ne feledje el, - folytatta a tündér nagyon komolyan - mennyi baja van az embernek a hajával!

- Persze, - felelte Melville - persze, hiszen sohase lehet szárazon tartani.

- Hiszen éppen ez a baj - felelte a nő.

Az unokaöcsém agyában hirtelen megvillant a régi mese.

- Szóval ezért volt az, hogy a régi időkben...

- Természetesen, - kiáltott a tündér - természetesen! Mielőtt olyan sok kiránduló és tengerész, meg mindenféle népség járta a tengerpartot, az ember kiment a partra, leült és megszáritotta a haját a napon; akkor még persze szépen meg lehetett fésülni. De ma...?

Bosszúsan legyintett a kezével, komolyan nézett Melvillere és duzzogva harapdálta a száját. Az unokaöcsém résztvevően köhintett.

- Persze, ez a szörnyű modern szellem! - mondotta aztán szinte gépiesen...

Mint az elkövetkező események beigazolták, tulajdonképpen a földi novellák és regények lapjairól szedte össze a tündér azokat az adatokat, amelyek alapján az emberi életet magának elképzelte. Fantáziája végül rábírta arra, hogy az emberek közé menjen. Igaz, súlyos hibát követett el. Eszembe sem jut védeni. Nem volt szép tőle, hogy az emberi szellem nagyszerű vívmányait néha kissé lebecsülte. Mintha némi gúnnyal nézte volna Glendower Adeline kisasszonyt és a földi élet egyéb értékes jelenségeit. Sőt végül hirtelen támadt heves szenvedélye teljesen megtántorította benne a józan gondolkodást, mint később látni fogjuk. Mindezt elismerem, fájdalom, nem mentegetem. De ha igazságosak akarunk maradni, be kell látnunk, hogy a tündér későbbi eltévelyedésének megvolt a maga oka és enyhítő körülménye. Hiszen annyi földi könyvet, ember által írt regényt olvasott szegény...

II.

Unokaöcsém, Melville, néha-néha futó, mondhatnánk nagyon is futó pillantást vetett arra a képre, amit a mély tengerek világa mutat. Azt azonban nem merném egészen határozottan megállapítani, vajjon az ő elképzelése milyen mértékben járt közel az igazsághoz. Rendkívül különös világról mesélt nekem a tündértől nyert információk alapján, zöld és sugárzó víztömegről, ahol ezek a lények libegnek, olyan világról, amelyet sugárzó szörnyetegek világítanak meg, ködösen fénylő, hullámzó erdőségekről, amelyeknek a törzsei között úgy csillognak az apró halak, akárcsak az eltévedt csillagok. Olyan világ ez, amelyben nem ülnek, nem állnak, nem jönnek és nem mennek, hanem úgy libegnek és úsznak, mint ahogy mi libegünk és úszunk álmainkban. És hogyan élnek?

- Kedves barátom - felelte Melville - olyanformán, mint egy festett mennyezet.

Még abban se vagyok biztos, hogy talán nem is a tenger az, ahol a sellőknek ezt a világát keresnünk kell, ami pedig a tömegesen elmerült könyveket és vízbefúlt papírlapokat illeti, vitának nincs helye. Vagy elhiszi az ember, vagy nem. És nem szabad elfelednünk, hogy egy napsugaras nyári délután mesélte el mindezt a tündér. Melville talán kissé kábult volt a nagy hőségtől és nem értett meg mindent tisztán.

- Időnként - így meséli Melville - olyan kézzelfoghatónak látszott a tündér, mint maga vagy én, máskor meg titokzatos légkör burkolta be.

Volt idő, amikor Melville úgy érezte, hogy éppúgy megsebezheti vagy megölheti, mint ahogy bárkit megsebezhet vagy megölhet, - akár egy zsebkéssel - aztán volt idő, amikor azt érezte, hogy az egész világot elpusztíthatja, de ebben a mosolygó istenteremtényben nem tudna kárt ejteni. De erről a kétlaki természetéről később még többet fogunk hallani. A tenger színe sokkal szélesebb, mintsem hogy valamennyi hullámát hajó orra hasította volna és vannak olyan mélységek, amelyek fenekét emberi kéz hajította ólom sohasem éri el. Ha mindent összefoglalok, be kell vallanom, hogy semmit se tudok és egész beszámolómba bizonytalan fecsegés csupán. Nem hivatkozhatom másra, mint a szegény Melvillere és arra a kevés tényre, amit papírra vettem. Akinek dolga volt a tündérrel, kezdetben nem talált rajta semmi különösét. Ott ült az ember előtt mosolyogva ez a kézzelfogható, lüktető, szépséges élő tündérkisasszony.

A modern világ olyan kör, ahol már régen megszokottá és hétköznapivá kopott minden, ami valaha csodálatos volt s bennünket úgy neveltek, hogy nyugodtan nézzünk minden megdöbbentő eseményt. Miért tátanók el szánkat a partra szállt tündér láttára, amikor a tudósok gázokat tömítenek szilárd testté és Marconi sugarai százmérföldes távolságokba cikáznak? Buntingék szemében a tündér éppen olyan hétköznapi jelenség volt, éppen olyan kézzelfogható, értelmes, egészséges, érzélgős lény, mint bárki más az ismerőseik közt. Kezdetből kezdve ilyennek látták és emlékeztük ezt a képet őrizte meg a tündérrel mind a mai napig.

III.

Meglehetősen részletes beszámolóval szolgálhatok arról a beszélgetésről is, amely Mrs. Bunting és a tündér között azon az emlékeztető reggelen lefolyt, amikor a sellő még szemmel láthatóan pikkelyesen és csuromvizesen feküdt Mrs. Bunting hálósobájának a kerevetén. Mrs. Bunting ugyanis jó egynéhányszor elmondotta Melville öcsémnek ezt a beszélgetést, kellő drámai mozdulatokkal és sóhajtásokkal színezve az érdekesebb részleteket.

Úgy látszik, hogy a tengeri sellő legelső szavával megtalálta az egyenes utat, ami a ház asszonyának nemes és rendkívüli gyakorlati érzéssel megáldott szívéhez vezetett. A tündér ott ült a kereveten, formátlan végtagjait szerényen betakarta, néha édes-szerényen lesütötte a szemét, néha bizakodóan és nyíltan nézett Mrs. Bunting arcába és olyan tökéletes, puha, tiszta angolsággal beszélt, hogy nem lehetett ellenállani neki. Rögtön meglátszott rajta, hogy nem közönséges sellő, hanem tökéletes és finom tengeri tündérasszony. Kiöntötte nyíltan a szívét és bátran és becsületesen Mrs. Bunting kezébe tette le a sorsát.

„Mrs. Bunting”, - kezdte a tündér hárfázó hangon - „kérem engedje meg, hogy bocsánatot kérjek öntől a tolakodásért, mert tudom, hogy e pillanatban tolakodó vagyok, de higgye meg, hogy úgyszólván rákényszerítettek. Ha végighallgatja a históriámat, kedves Mrs. Bunting, akkor talán nem bocsát meg teljesen nekem és én belátom, hogy milyen válogatósnak kell önnek lennie, ami a társaságát illeti, de remélem, legalább megérti azt, hogy miért követtem el azt a dolgot. Arról van szó, hogy magam is kénytelen vagyok az eljárásomat csalárd félrevezetésnek minősíteni. Azért kell csalártnak mondanom, Mrs. Bunting, mert nekem soha görcs a lábamban nem volt. De kérem, kedves Mrs. Bunting, vegye tekintetbe” - és amikor Mrs. Bunting a meséjében idáig elért, hosszú és jelentős szünetet tartott - „nekem sohasem volt anyám!”

- Ezen bevezetés után - mondta Mrs. Bunting, amikor elmesélte Melville öcsémnek ezt a történetet - a szegény gyermek könnyekre fakadt és bevallotta, hogy hosszú-hosszú száza-

dokkal ezelőtt jött a világra, valami szörnyű csoda eredményeként, egy borzalmas helyen, Cyprus közelében és még családi névre sincsen joga, de különben, mit is mondok... - szólt Mrs. Bunting és egyet legyintett, mint ahogyan rendszeren legyinteni szokott, ha a gondolatai valami kellemetlen dologra terelődtek, amiről nem akart beszélni.

- Persze - mondotta erre az unokaöcsém - vannak emberek, akikről nem lehet rossz néven venni... tekintettel kell lennünk...

- Természetes - felelte Mrs. Bunting. - És lássa, úgy látszik, hogy szántszándékkal választott ki engem, mint azt a nőt, akinek a szívéhez szegény apellálni akart, úgyhogy szinte olyan színe volt a dolognak, hogy nem is véletlenül akadt rám, hanem szándékosan választott ki bennünket. Itt úszkált a part mentén és napról-napra figyelte az embereket, mint maga mesélte, már hosszú ideje és amikor látta, hogy milyen arccal figyelem a lányaim fürdőzését...

- Hiszen maga is nagyos jól tudja, hogy milyen furcsák a lányok - tette hozzá Mrs. Bunting rövid szünet után, miközben szelíden mosolygott és jóságos szeme könnyektől csillogott. - Az első pillanattól kezdve heves vonzódással ragaszkodott hozzám.

- Ezt az egyet föltétlenül elhiszem - felelte az unokaöcsém kenetteljesen. Tudom, hogy ezt felelte, bár, ha ő mondja el a históriát, mindig kihagyja belőle. De ilyenkor megfélemedezik arról, hogy e hosszú, kedélyes beszélgetésnek részben én is tanuja voltam.

- Persze, rendkívüli eset, egészen olyan, mint a német tündérmese - folytatta Mrs. Bunting. - Um... um... vagy hogy is hívják?

- Úgy van - felelte Melville. - Úgy látszik, ezek a szegény teremtések valóban halhatatlanok, legalább is bizonyos mértékben azok. Az elemek szülik őket és elemekké bomlanak szét újból, pontosan, ahogy a mesében meg vannak írva. Az ilyen mesének mindig van valami igaz magva.

- De a baj az, hogy ezeknek a sellőknek nincsen lelkük! - kiáltott fel Buntingné hevesen. - Egyáltalán nincsen lelkük! Nyoma sincsen! És a szegény gyermek ezt érzi! Szörnyen érzi! De hogy lelket szerezzenek maguknak, hiszen ön tudja, Mr. Melville, az emberek világában kell megjelenniük. Legalább is ezt hiszik odalent. Így hát eljött Folkestoneba! Hogy lelket szerezzen magának! Biztos, hogy ez volt a kirándulás főcélja, Mr. Melville, de a szegény gyermek önkéntelenül cselekedett. Nem is tudta, hogy hiányzik a lelke. Éppen olyan kevésbé gondol rá, mint mi. Persze, az olyan emberek, akik olyan mélyen éreznek, mint mi...

- Persze, persze - felelte rá Melville, aki, tudom, ebben a pillanatban roppant komoly képet öltött, lesütötte a szemét és lehalkította a hangját. Mert az unokaöcsém nagy fontosságot tulajdonított a léleknek, legalább is társalgás közben!

- És megérezte, hogyha kiszáll a földre, - folytatta Mrs. Bunting - akkor finom emberek közé kell mennie és finom módon kell hozzájuk csatlakoznia. Az ember az ilyesmit természetesen megérti. De képzelje el, hogy milyen nehéz volt a helyzete! Hogy ő legyen a középpontja egy nagy nyilvános sokadalomnak, hogy ostoba cikkeket firkáljanak róla, hogy nagy látványosságá avassák...

- Nem, az ilyesmitől irtózom - mondotta Mrs. Bunting és szörnyűlködve emelte fel mind a két kezét.

- De hát tulajdonképpen mit kíván ez a tündér?

- Nem kíván egyebet, csak azt, hogy úgy bánjanak vele, mint minden emberi lénnel és ne legyen más, csak olyan, mint ön vagy én és arra kért, engedjem meg, hogy velünk élhessen, hogy a családhoz tartozzék és hogy megismerje, hogyan élünk, megtanulja, hogyan éljen ő

maga. Arra is megkért, mondjam meg neki, milyen könyveket olvasson, igazán szép könyveket és hogy szabónőt ajánljak neki és hogy szerezzek egy papot, aki a lelkiéletét vezesse és aki tökéletesen megértené az ő különleges helyzetét és minden egyebet. Arra kért, hogy mind-ezekben a dolgokban legyek a segítségére. Arra kért, engedjem meg, hogy egészen rábízza magát. És mindezt olyan kedvesen és finoman kérte.

- Hm! - felelte Melville.

- Ha végighallgatta volna! - kiáltott Mrs. Bunting.

- Szóval, lányainak a száma eggyel megszaporodott.

- Igen - felelte Mrs. Bunting - és még ez sem rémített meg. Ő maga is így vélekedett.

- No, de mégis...

Melville megkockáztatott egy megjegyzést:

- Van neki pénze? - kérdezte hirtelen.

- Bőven. Elmondotta, hogy van egy nagy ládája, amely oda van kötve az egyik hullámtörőnek a végibe és az egész ebéidő alatt a jó Randolph kinn leselkedett a parton. Később, mikor aztán ki tudtak gázolni, elérték a kötelet, amelyhez kötözve volt és ő meg Fred kivonszolták a partra és a Fitch meg a kocsis velük együtt behozták a házba. Furcsa kis ládikó, nem éppen hölgynek való, igaz, hogy nagyon jó munka, fából van, de a tetejébe egy hajó van festve és durva betűkkel van késsel belevésve ez a név: „Tom Wilders”, de tőle hallom, hogy közönséges börtáska nem marad meg odalenn, s így az embernek azzal kell beérnie, amit éppen kap és ez a nagy láda telistele van aranypénzzel és más egyébbel. Igen, arany van benne és gyémántok, bizony, Mr. Melville. Hiszen tudja, hogy Randolph ért az ilyesmihez. Szóval ő azt mondja, hogy ez a láda nagyon sokat, meg se tudom mondani, milyen sokat ér. És a sok aranynak egészen halvány, vörhenyes árnyalata van. Akárhogyan álljon is a dolog, éppen olyan gazdag, mint amilyen kedves és szép. És maga is jól ismer engem, Mr. Melville, úgy-e? Szóval én elhatároztam, hogy mindent elkövetek az érdekében. Tulajdonképpen fizető vendégünk lesz. Hiszen maga úgyis tudja, ismerősök között ez nem titok, hogy Adeline - igen, ő is ugyanannyit fog fizetni. Én kikísérem őt a partra, bemutatom az ismerőseimnek és így tovább. Nagyban a segítségére leszek. Mindenki számára, kivéve természetesen legbensőbb barátainkat, éppen olyan emberi lény lesz, mint valamennyien, csak most éppen beteges. Némi ideje beteg és most keresünk melléje egy megbízható, derék asszonyt, olyant, aki soha semmin nem csodálkozik. Sokat kérnek az ilyenek, az igaz, de azért manapság is lehet találni, aki kiszolgálja, a ruháit megvarrja, satöbbi. Aztán hosszú szoknyákat adunk rá és alul eltakarjuk... tudja már, mire gondolok?

- Mire?

- No hát a farkára!

Erre az unokaöcsém azt felelte, hogy „igen-igen”, de összeráncolta a szemöldökét. Tudniillik ez az egyetlen dolog nem volt még egészen világos előtte, de most, hogy megtudta, a lélekzete is elállt belé. Szóval: tényleg farka volt. S ezzel a mindenféle sok találgatásnak és mesének vége lett. Valahogyan megérezte, hogy erről, a kérdésről nem illik túlsokat beszélni, de végre Mrs. Bunting és Melville régi jó barátok voltak.

- És igazi farka van? - kérdezte.

- Olyan farka van, mint egy makrélának! - felelte Mrs. Bunting, mire az unokaöcsém hirtelen beszűntette a további kérdezősködést.

- Roppant különös helyzet - jegyezte meg.
- Mitévő lettem volna? - kérdezte Mrs. Bunting.
- Hiába, roppant érdekes kísérlet - mondotta az unokaöcsém és egészen váratlanul hozzátette:
- Farka van!

Tisztán és élénken megvillant a szeme előtt, szinte hipnotikus erővel kötötte le gondolatait e különös végtag csillogóan tiszta körvonala, olajfekete, zölde, vörhenyes és ezüstös színei és ruganyos hajlékonysága.

- Hát lehetséges az, - szólt megegyeszer az unokaöcsém, akiben a huszadik század szent nevében mégis felágaskodott az értelmes tiltakozás - hogy valakinek farka legyen!
- Pedig én meg is simogattam - felelt rá Mrs. Bunting.

IV.

El kell mondanom még egy beszélgetést, ami a sellő és jószívű háziasszonya közt folyt le. Később a füleimbe jutott és Önöknek is elmondom, mert érdekes.

- Négy kedves lánya van magának és két fia? - kérdezte a tündér Mrs. Buntingtől.
- Drágám, - kiáltotta Mrs. Bunting; ekkor már az első megállapodásunkon túlestek - nekem csak két lányom van, meg egy fiam!
- Az a fiatalember, aki kivitt a partra s aki megmentett?
- Igen. A másik két leány, azok jó barátaink, vendégeink, akik velünk laknak. Az embernek itt a szárazföldön gyakran van vendége!...
- Tudom. Szóval, tévedtem?
- Igen.
- És a másik fiatalember?
- Csak nem Mr. Buntinget gondolja?
- Ki az a Mr. Bunting?
- Az az idősebb úriember, aki...
- Nem, nem!
- De nem volt más velünk...
- Néhány nappal ezelőtt!
- Vajjon Mr. Melvillet gondolja-e?... Ó, tudom már. Mr. Hatterist gondolja! Emlékszem már, egyszer lent volt velünk a parton. Magas fiatalember, szőke, göndör haja van, úgy-e? És meglehetősen értelmes arca. Tiszta fehér vászonruha volt rajta és ott ült a parton.
- Igen, én is úgy emlékszem - szólt a tündérkisasszony.
- Nem, ő nem az én fiam. Csak - csak a barátunk. Adelinének a vőlegénye, az idősebbik Glendower kisasszonynak. Egy-két napot itt töltött velünk. Azt hiszem, a jövő héten megint itt lesz, amikor hazajön Párisból. Édes Istenem, olyat képzelni, hogy nekem ilyen fiam legyen!

A sellő nem válaszolt nyomban erre a felvilágosításra.

- Milyen ostoba tévedést követtem el - szólt aztán lassan, később kissé felélénkülve hozzátette: - Persze, most már belátom, hogy sokkal öregebb, semhogy a fia lehetne. Igazán ügyetlenség.

- No, ezt azért nem mondanám!

- Igaz, hogy csak messziről láttam - felelte a tündér és aztán megegyeszer megkérdezte: - Szóval Glendower kisasszonnyal jár jegyben?

- Igen.

- Melyik hölgy a Glendower kisasszony?

- Az a fiatal hölgy, bíborszínű ruhában, aki...

- Akinek egy könyv volt a kezében?

- Igen! - felelt Mrs. Bunting. - Már három hónapja hogy jegyben járnak.

- Ó, Istenem! - mondotta a tündér. - És nagyon szerelmes a vőlegényébe?

- Persze - felelte Mrs. Bunting.

- Nagyon szerelmes?

- Ha mondom, hogy igen. Ha nem volna, akkor nem is...

- Persze! - felelte a tündér elgondolkozva.

- Mind a ketten nagyszerű pártit csinálnak. Adeline olyan nő, aki sokat segíthet a férjén...

És úgy látszik, Mrs. Bunting röviden ugyan, de nagyon világosan elmagyarázta Mr. Hatterisnek a helyzetét, nem felejtette ki azt a tényt sem, hogy egy grófnak az unokaöccse, meg hogy milyen pompás remények fakadnak ebből a házasságból, amely Glendower kisasszony plebejusi eredetű hatalmas vagyonát a fiatal arisztokrata politikai karrierjének szolgálatába állítja. A tündér komolyan végighallgatta az előadást.

- Fiatal még és tehetséges, nagyon sokra viheti, nagyon sokra! - mesélte Buntingné nagy lelkesen. - A menyasszonya pedig nagyon komoly, igen okos nő; mindig könyv van a kezében. Még a kékkönyveket is elolvassa, a kormány kékkönyveit, amelyek tele vannak szörnyű statisztikai oszlopokkal. Jobban ismeri a szegénykérdést, mint akárki, akivel eddig megismerkedtem, tudja, hogy mennyit keresnek, hogy mit esznek, hányan élnek egy szobában, szörnyű, hogy milyen kis helyre vannak zsúfolva!... Adeline egyenesen arra született, hogy Hatterisnek a segítőtársa legyen. Nagyon komoly és tehetséges, politikai estélyeket fog adni és ért ahhoz is, hogyan kell emberekkel tárgyalni. Tudja, még a munkásokkal is tud beszélni, rendkívül érdeklik a szakszervezetek és sok más, egyenesen csodálatos dolog, én mindig azt hiszem róla, hogy a megtestesült tökéletesség!

És a jó Buntingné, akár a vadul csörtető hegyipatak, szinte elsodorta a tündért heves szóáradatával. Ezernyi apróságot mesélt el Adeline-ről, a legkülönbözőbb dolgokat, amelyeknek csak egy közös vonásuk volt: az, hogy meglehetősen unalmasak voltak.

- És a vőlegénye nemsokára megint idejön? - kérdezte a tündér a nagy előadás kellős közepén, szinte illetlenül.

De Mrs. Bunting szó-zuhatagja elmosta a kérdést, csakhogy a tündér nem hagyta magát visszariasztani és megkérdezte újra. Makacs nő volt a tündér, de Buntingné még makacsabb. Olyan buzgón adta elő Miss Glendower kiváló lelki tulajdonságainak tökéletes rajzát, hogy azt hiszem, nem igen törődött vele, hogy szívesen hallgatják-e, vagy sem. Neki nem a publikum volt a fontos, hanem a saját beszéde. Egyéb nem érdekelt. Cseppet sem törte a fejét azon, hogy mi járhat a tündér fejében. Kedves, szimpatikus gyereknek tartotta a tündért, de a farkán kívül semmi érdekeset sem talált benne.

V.

Mrs. Bunting azok közé az emberek közé tartozik, akik minden meglepetést tökéletes lelki nyugalommal fogadnak (kivéve természetesen a szemtelenkedést vagy illetlenkedést). Miután túlesett a megismerkedésen, már egészen normálisnak és természetesnek tartotta, hogy budoárjában üldögél, teázgat és cseveg egy valóságos mesebeli lény társaságában. Azért teáztak a ház asszonyának a budoárjában, mert látogatóktól féltek. Hiába erősítgette a tengeri tündér, hogy kitűnően érzi magát, Mrs. Bunting nem tágitott attól, hogy bizonyára fáradt és nincsen olyan állapotban, hogy a társaságban megjelenhessék. „Ilyen utazás után!” - jegyezte meg Mrs. Bunting. Csak hármasan voltak, Glendower Adeline volt a harmadik, míg a többiek, Fred és a másik három lány, úgy tudom, a szomszéd szobában ólálkodtak egész dél-után vagy pedig a lépcsőházban (nagy bánatára a cselédeknek, akik ennél fogva nem igen mertek hallgatózni.) A gyerekek nagy izgalommal megtárgyalták a tündér farkát, azután a sellőkről beszélgettek nagy általánosságban, végimentek a parton és a kerten és azon törték a fejüket, minő ürüggyel nyithatnának be a vendég szobájába. Mrs. Bunting megtiltotta, hogy bejöjjenek és titoktartást is kellett fogadniok. Nem csoda, ha nyugtalanok voltak és idegesek, mint ilyen esetben minden fiatal ember. Egy ideig kedvetlenül játszottak krocketet a kertben és valamennyien félszemmel folyton az anyjuk szobájának ablaka felé pislogtak.

(Ami Mr. Buntinget illeti, az öreg úr ágyban feküdt.)

Úgy tudom, hogy a budoárban a három úridáma éppen úgy üldögélt és éppen úgy beszélgetett, mint a tipikus társaságbeli emberek, akiket már a jó modor is arra készítet, hogy minél kedvesebbek legyenek egymáshoz. Mrs. Bunting és Miss Glendower sokkal nagyobb tiszteletben tartották a jó társaság illemszabályait, semhogy túlságosan kíváncsi kérdésekkel ostromolták volna a tündérkisasszonyt, vagy kikérdezték volna, hogyan és miként élt eddig, vagy tulajdonképpen merre is van az a családi otthon, amelyben idáig élt, vagy hogy kit ismer a társaságból és kit nem, bár mindegyikök a maga módján szörnyen kíváncsi volt ezekre a dolgokra. De a tündérkisasszony önszántából nem mesélt semmit és meglehetősen tartózkodó volt, legfeljebb mulatságos felületességgel, társaságbeli hölgyek módjára, itt-ott elejtett egy-egy szót. Bevallotta, hogy roppant gyönyörűséggel élvezte a földi levegőt és azt, hogy tökéletesen száraz a bőre meg a haja. Egyébként nagyon ízlett neki a tea.

- Hát még teát sem isznak odalent? - kiáltotta Miss Glendower megdöbbenve.

- Hogyan ihatnánk?

- Csak nem akarja azt mondani?...

- Soha tea még nem volt a számban. Hogyan is forralnók fel a vizet?

- Milyen különös, milyen csodálatos világ lehet! - kiáltotta Adeline.

Mrs. Bunting pedig így szólt:

- Alig tudom elképzelni tea nélkül az életet. Rosszabb lehet, mint... a kontinensi élet!

Mrs. Bunting éppen a második csészét töltötte a tündérkisasszonynak.

- Azt hiszem, - szólalt meg aztán hirtelen - nem szokta ugyan meg... de remélem, hogy nem árt az emészt... - Adeline vetett egy pillantást, aztán habozott egy percig. - Hiszen finom kínai tea. - És ezzel megtöltötte a csészét.

- Nem tudom elképzelni azt a világot! - szólt Adeline. - Egészen furcsa lehet.

Sötét szeme jóideig elgondolkozva pihent a sellőn.

- Elképzelhetetlen - ismételte mégegyszer, de ez az apróság a teával sokkal jobban megérzékeltette vele a tenger mélységeinek életét, mint előbb a sellő farka. Hiszen néha a suttogás jobban magára vonja a figyelmet, mint a dörgő vihar.

A sellő hirtelen őszinteséggel pillantott reá:

- El tudja-e képzelni, kedvesem, - sóhajtott - hogy mindez itt körülöttem milyen új és csodálatos nekem?

Adeline képzeletét most már nagyon fölcsigázta a sellő. Már azon a ponton volt, hogy kérdésekkel faggassa. Egy-két pillanatra levetkőzte úrihölgyi tartózkodását, ezt a furcsa nagyvilági lélekjelenlétét, amely olyan nagy hatással volt a jó Mrs. Buntingre.

- Nagyon furcsa világ lehet, - mondotta - aztán elhallgatott és várta a választ.

Ennél tovább nem mert menni, a sellő pedig nem igen sietett a segítségére.

Kis szünet állott be, néma, izgalmas várakozás, hogy valami új téma kerüljön felszínre.

Rózsa virított egy karcsú üvegvázában és ez a virágokra terelte a beszélgetést. Miss Glendower megkockáztatta azt a megjegyzést, hogy lent a tenger fenekén is nyílnak virágok s hogy milyen szépen viríthatnak a sziklák között!

- És a halak! - szólt Mrs. Bunting. - Milyen csodálatos látvány lehet, közelről nézni a halakat!

- S vannak köztük olyanok is, - jegyezte meg a tündér - akik az ember kezéből esznek.

Mrs. Bunting helyeslően köhintett. A nagy londoni virágkiállítások jutottak eszébe, a szépművészeti múzeum palotája, mert ő azok közé az emberek közé tartozott, akik csak azt a látványt tudják élvezni, amit már megszoktak. Egy pillanatra úgy látta maga előtt a tenger mélységes fenekét, mintha London kellős közepének ismerős térségein járna, szinte a Belváros kényelmes és kellemes uccái lebegtek a szeme előtt. Egy pillanatra ugyan megvillant az eszében, hogyan is világítják meg ezt a tájat, de ez csak jóval később jutott az eszébe.

A tündér Miss Glendower komoly és kérdő szemétől megzavarodva az ablak felé fordult.

- Olyan aranyos idefent a nap, - jegyezte meg - mindig ilyen arany színe van?

- Maguknál odalent, úgy hiszem, gyönyörű kékes-zöld színekben csillog, - felelte Miss Glendower - a nagy akváriumokban látja néha-néha ezt a zöldes csillogást az ember...

- Mi sokkal mélyebben lakunk - felelte a tündér. - Egy mérföldnyi mélységben minden foszforeszkál és nem is tudom hamarosan, mihez hasonlítsam. Mint mikor az ember várost lát éjjel, csak világosabb. Olyan, mint a kikötőhidak és egyéb ilyen építmények.

- Igazán? - szólt Mrs. Bunting, akinek szeme előtt hirtelen megvillant a londoni Strand és a kivilágított színházak. - Egészen világos?

- Ó, egészen! - felelte a sellő.

- És mondja csak, - kérdezte nagy belső küzdelem után Adeline - sohasem alszik ki a világosság?

- Ó, hiszen egészen másvalami az - felelte a tündér.

- Ezért is olyan érdekes - szólt Adeline.

- Odalent, mint tudják, nincs se nappal, se éjszaka. Nem váltakozik az idő.

- Ez igazán furcsa - felelte Mrs. Bunting, s elmélázva tartotta kezében Glendower kisasszonynak a teáscsészéjét. Olyan mély érdeklődéssel kísérték a tengeri sellő életét, hogy egyik csésze teát a másik után itták ki. - De miről veszik észre, hogy vasárnap van?

- Hiszen nem is... - kezdte a tengeri tündér -, de legalább is... - végül annyit mondott csak, hogy: - Hiszen az ember hallja a szép zsoltárokat, amiket a személyszállító hajók fedélzetén énekelnek!

- Persze, persze - szólott Mrs. Bunting, aki fiatal korában néhány vasárnapot töltött a tengeren és egészen kikerülte a figyelmét az a kitérő hang, amely az imént egy pillanatra még megütötte a fülét.

Később azonban, mintha komolyabb eltérés villant volna meg közöttük. Igaz, hogy csak egy pillanatra. Miss Glendower találomra megkockáztatta azt a megjegyzést, hogy a tenger lakóinak is meglehetnek a maguk problémái. Aztán úgylátszik, hogy természetes komoly hajlamai legyőzték benne a társaságban szokásos úri felületességet és egymásután kezdett kérdéseket feltenni a sellőnek. Hogy a tündér kitért a válasz elől, az bizonyos és Miss Glendower, mikor észrevette, hogy talán túlment kissé a kellő határon, a tévedését azzal igyekezett jóvátenni, hogy általános föltevéseket kockáztatott meg.

- Nem látom tisztán - mondotta rokonszenves, csengő hangon. - Az ember látni szeretné, érezni szeretné és hiába, ehhez a tenger fenekén kell az embernek születnie.

- Hogy-hogy születnie? - kérdezte a tündér.

- Hja persze! Maguk talán nem?...

A sellő egy pillanatra határtalan csodálkozással nézett végig rajtuk, a halhatatlanok örök csodálkozásával, amellyel az emberi fajtának folytonos pusztulását, elhalását és újjászületését szemléli. De a két hölgy arcáról, úgy látszik leolvasott valamit és hamar észbe kapott.

- Persze, persze - mondotta azután s hirtelen átmenettel, amely útját vágta a további kérdéseknek igazat adott Adelinének. - Egészen más az - mondotta azután. - Igazán csodálatos. Az ember majdnem úgy érez, mint maguk és mégis másképen. Hiszen éppen ez az, ami olyan *csodálatos*! S mégis, úgy-e, jól festek? Pedig soha a hajam megfésülve nem volt és soha ruha nem volt rajtam, mind a mai napig.

- Hát mit szoktak önök hordani? - kérdezte Glendower kisasszony. - Remélem, csinos dolgokat!

- Egészen elütő a mi köntösünk - felelte a tündér és lesepert egy morzsát a ruhájáról.

Mrs. Bunting most egy pillanatra erősen szemügyre vette a vendégét. Azt hiszem, ebben a percben villant meg az agyában az, hogy talán pogány teremtetést fogadott a házába, de viszont a tengeri tündér selyemsáljába burkolva minden ízében úrihölgynek látszott. Olyan elegánsan volt megfésülve a haja és olyan szüzi ártatlanság csillogott a szemében, hogy Mrs. Bunting gyanúja éppen olyan gyorsan elpárolgott, mint ahogy keletkezett. Ami azonban Adelinét illeti, benne már nem vagyok olyan biztos. Az ő gyanúja nem oszlott el és határozottan rossz szemmel nézte a szép sellőt.

HARMADIK FEJEZET

Azok az átkozott ujságírók!

I.

Csodálatos, de mégis megtörtént, hogy a tengeri tündér társadalmi beilleszkedése érdekében a Bunting-család pontosan végrehajtotta azt a programot, amit Mrs. Bunting kitűzött. Bár valóságos népgyűlésen volt jelen, amidőn az ifjú hölgy a szárazföldre került és a család belső körében is erős ellentétek támadtak a tündér miatt, kifelé mégis sikerült letagadni a sellő eredetét. Sikerült elhitetniük a világgal, hogy a sellő közönséges, normális emberi lény, csak kissé beteges és gyengélkedő. Annál csodálatosabb ez a siker, mert az egyik szobalány, hogy melyik, azt csak jóval később tudták kinyomozni, az egész históriát szent titoktartás pecsétje alatt elmondta az udvarlójának. Viszont ez az udvarló a rá következő vasárnap elmesélte az egész históriát egy ifjú zszurnalisztának, aki a tengerparton nyaralt s unalmában csak azon törte a fejét, hogyan lehetne egy szenzációs riportot összekalapálni. De ez az eset már túlságosan szenzációs volt, több a jónál. Az ifjú zszurnaliszta nem igen akart kötélnék állni. De nyomozni kezdett s végül úgy vélte, elég jó a dolog ahhoz, hogy nekivágjon. Különböző emberektől sokféle ködös változatát hallotta az esetnek, mert a szobalánynak az udvarlója igen bőbeszédű fiatalember volt, mihelyt valami mondanivalója akadt.

Végül az ifjú zszurnaliszta bement Folkestoneba és a két helyi ujság szerkesztőségében tapogatózkodott és rájött arra, hogy a helybeli kollégáknak is fülébe jutott már a furcsa hír. Eleinte nem akarták bevallani, hogy tudnak az esetről, a vidéki ujságírók szokása szerint, akik mindig nagyon hitetlenek, ha valami abnormális eset kerül elébük, de az a vállalkozó szellem, ami a fiatal londoni ujságíróból áradt, csakhamar felvillanyozta őket. A londoni kartárs később megbánta, hogy a helybeli konkurenciát munkára buzdította. Rájött arra, hogy elszólta magát és hogy nincs veszteni való ideje. Ezért tehát, mialatt kollégái azon törték a fejüket, hogyan fogjanak a dologhoz, átment a postahivatalba és betelefonált Londonba a „Daily Gunfire” és a „New Paper” szerkesztőségébe. Mikor a londoniak jelentkeztek, akkor komolyan és keményen leadta a hírt. Ujságírói nevét kötötte hozzá, egy nagyreményű ifjú ujságíró hírnevét.

- Esküszöm, hogy van valami a dologban. A fődolog az, hogy maguk legyenek az elsők!

Mint mondom, valami neve volt a fiúnak az ujságírók között és ő ezt a kis hírnevét is kockára tette. A „Daily Gunfire” hitetlen volt, de precíz és a „New Paper” hatalmas címet nyomtatott a cikk elébe. Végre valóságos tengeri tündér került a szárazföldre!

Az ember azt hihetné, hogy ezzel a tündér már le is volt leplezve, de nem így történt. Vannak dolgok, amelyekben nem hisz az ember még akkor sem, ha kedvenc esti lapjában, nyomtatva látja és olvassa. Buntingék egyelőre halogatásban kerestek menedéket. Megijedtek az ujság-cikkektől és egy pillanatra reménytelennek gondolták a helyzetet. Már szinte maguk előtt látták, hogyan terjed el a hír, elképzelték, hogy kíváncsi látogatók hogyan fogják előzőlni a házat, hármassorokban tátonganak rájuk a fényképészek lencsái és kíváncsi embertömeg lesi éjjel-nappal a ház ablakait. És így előre végigszenvedték a nagy nyilvános botrány minden borzalmát. A Bunting-család minden tagjának és Mabelnek úgyszólván elállt ijedtében a lélekzete. Ami Adelinet illeti, ő ugyan nem volt megrémülve, csak borzasztóan bosszantotta ez a fenyegető és az ő szemében tökéletesen alárendelt jelentőségű közérdeklődés.

- Arra sohse vetemednek, hogy erőszakkal betolakodjanak hozzánk, - mondotta - de képzeljék el, hogy mennyire árthat ez Harrynak. - Adeline azzal fejezte ki a rosszalását, hogy egyelőre beszüntette a barátkozást a tündérrel és bezárkózott a szobájába. A többiek, akik ezt a sértő modort észre sem vették, körbe ültek a tündér kerevete körül, - szegény, alig nyúlt a reggeli-jéhez, - és előre megtárgyalták az eljövendő veszedelmet.

- A lapok leközlík a fényképünket - szólt az idősebbik Miss Bunting.

- Az enyémet tudom, hogy nem - felelte a húga. - Borzalmas rossz kép. Rögtön megyek a fényképészhez és újra lefotografáltatom magamat.

- Meginterjuvolják a papát!

- Nem, nem! - felelte Mr. Bunting megrémülve.

- Pedig ez a maga dolga, kedvesem - felelte Mrs. Bunting.

- De mikor az apa... - szólt Fred.

- Én nem értek az ilyesmihez! - felelte Mr. Bunting.

- No jó, de valaki kell, hogy elmondja, - felelte Mrs. Bunting - hiszen tudjuk, hogy ezek az emberek...

- De engem az ilyesmi nem érdekel - intett, kezében az ujsággal, a tündér. - Nem lehet ennek véget vetni?

- Maga nem ismeri a mi ujságíróinkat! - felelte Fred.

Csak Melville unokaöcsém tapintatos közbelépése simította el a vihart. Kicsit foglalkozott az ujságírással és érintkezett néha irodalmi emberekkel is, amilyen én vagyok. És az irodalomban otthonos emberek, mint például én, nagyon jól tudják, hogy a sajtótól nem kell olyan nagyon megijedni. Mikor Melville megérkezett, rögtön hallotta, milyen szörnyen meg vannak rémülve Buntingék; valósággal lesújtotta őket ez a szörnyű félelem. Melville látta, milyen aggódó szemmel néz a világba a tündérkisasszony és megszánta a társaságot.

- Nem érdemes ilyen csekélység miatt izgulni, Mrs. Bunting - mondotta. - Azt hiszem, én rendbe tudom hozni ezt a dolgot. Maga túlságosan gyorsan elveszti a reményét! Rögtön a nyakára kell hágni a dolognak és írni kell a londoni lapoknak. Azt hiszem, tudom a módját, ahogyan az ilyesmit el lehet intézni.

- Igen? - kérdezte Fred.

- Legyen nyugodt, én megtalálom a módját annak, hogyan vágjuk el az útját ennek a sok szóbeszédnek.

- Egyszersmindenkorra?

- Igen, egyszersmindenkorra!

- Hogyan? - kérdezte Fred és Mrs. Bunting. - Csak nem akarja megvesztegetni őket?

- Megvesztegetni? - felelte Mr. Bunting. - Nem élünk Franciaországban s angol ujságot nem lehet megvesztegetni.

A családi gyülekezet körében néma „éljen!” harsant föl.

- Bízzák csak rám - szólt Melville, aki elemében érezte magát.

És a családi konferencia komoly, őszinte, bár nem nagyon bizakodó jókívánságai kíséretében az unokaöcsém elhagyta a házat, hogy munkához lásson.

Melville pompásan fogta meg a dolgot.

- Mi van ezzel a sellővel? - kérdezte a helyi lapok munkatársaitól, amikor aznap találkozott velük.

Együtt ült a két lapnak a riportere, akik, hogy úgy mondjam, csak amatőr ujságírók voltak, szelídebb percekben pedig szedők és nem igen szokták még meg a hírlapírásnak izgalmasabb tempója, magasabbrendű munkáját.

- Mi van azzal a sellővel? - kérdezte még egyszer az unokaöcsém, mialatt a két hírlapíró egymásra háritotta a felvilágosítás felelősségét.

- Azt hiszem, valaki felültette magukat - folytatta Melville. - Csak nem teszik magukat nevetéssé? Igazi kacsza az egész, vénasszonybeszéd. Hát el tudnak ilyesmit képzelni: sellő szálljon a partra?

- Mindjárt gondoltuk mi is - szólt a két vasárnapi hírlapíró közül az egyik. - Mindjárt megéreztük, hogy kacsza az egész, csak éppen hogy a jó „New Paper” kövér betűkkel hozta...

- Ez még igazán nem jelent semmit! - mondta Melville. - Arcátlanul hazudnak, hogy valamivel kitöltsék a lapot.

- De benne volt a „Daily Gunfire”-ben is - jegyezte meg az idősebbik ujságíró.

- Eggyel több vagy kevesebb utcai ujság, nem sokat számít - szólt unokafivérem mély megvetéssel. - Remélem, hogy a folkestonei lapok nem a londoni ujságokból ollózzák ki a híreiket?

- De az ujjukból csak nem szopták ki - próbálta feszegetni a dolgot az idősebbik ujságíró.

- Az nem tartozik rám! Ha blamálni akarják magukat, csak tessék! Nem az én bajom!

Az ifjabbik zszurnalisztának hirtelen szerencsés ötlete támadt. A kabátja belső zsebéből jegyzőkönyvet vett elő.

- Talán volna olyan szíves és lediktálná, hogy mit írunk az esetről...

Melville kissé kérette magát, azután eleget tett a megriasztott ujságíró kívánságának.

II.

Az a fiatal és igyekvő londoni ujságíró, aki először szimatolta ki az ügyet és aki egy pillanatra se tévesztendő össze azzal a két műkedvelő ujságíróval, akiket az imént leírtam, másnap felindult lelkiállapotban beállított a szerkesztőjéhez.

- Kint leselkedtem a ház előtt és láttam, amikor kocsiba ültették. Az egyik szobalánnyal beszéltem is, mert azzal az ürüggyel, hogy a telefontól jöttem és a vonalat vizsgálom, belopódtam a házba és végigtapogattam a vonalat - és megállapítottam, hogy az eset szóról-szóra igaz... Tengeri sellő és farka van... valóságos farka van.

És papírlapokat terített az asztalra. Ujabb cikkei az esetről.

- Mit beszél? - kérdezte Banghurst sűrűn megrakott íróasztala mögül és ellenséges szempillantással mérte végig a papírlapokat...

- Sellő, valóságos sellő. Ott lent Folkestoneban!

Banghurst azonban elfordult a fiatalembertől és a tolltartójával játszott.

- Na, és ha igaz? - kérdezte rövid szünet után.

- De uram, be van bizonyítva! Az a hír, ami a lapjában megjelent...

- Fiatalember, az a hír, ami a lapokban megjelent, az vaskos tévedés volt, ha már erről szó van - és Banghurst makacsul hátat fordított a látogatójának.

- Hogyan? - kérdezte.

- Nem irogatunk tengeri tündérekéről.

- Csak nem akarja elhallgatni a dolgot?

- De igen!

- De mikor igaz!

- Hadd legyen igaz!

A szerkesztő a törekvő ifjú felé fordult, pufók arca fenyegető színt öltött és egyébként nyájas hangjába barátságtalan akkordok keveredtek:

- Csak nem tételezi fel, hogy az angol publikum egyszerűen elhisz valamit, csak azért, mert igaz? Nagyon jól tudják, hogy mit szabad elhinniök és mit nem szabad elhinniök és fogadok akármibe, hogy a sellőről szóló históriának egyetlen szavát sem hiszik el. Nem törődöm én uram azzal, még ha az egész feneverte tengerpart végig tele van sellővel! Miattam valamennyit ott eheti a fene. Nekünk az a fontos, hogy a reputációnkat megóvjuk. Érti? Hallgasson rám, maga nem érti a mesterségét úgy, ahogy kellene, ahogy londoni ujságírótól elvárna az ember! Maga volt az, aki telekürtölte a lapokat azzal a bolond vegyészeti fölfedezéssel is annak idején.

- De mikor igaz volt!

- Ugyan kérem!

- Mikor én egy akadémiai tagtól hallottam...

- Nem bánom én, akárkitől hallotta is. Amit a közönség nem akar elhinni, az nem tény. Ha igaz, annál rosszabb. Azért veszik meg a lapunkat, hogy falják a tartalmát, és ennek a szellemi tápláléknak könnyen kell lecsúszni a torkukon. Amikor azt a maga hírét vastag betűkkel ki nyomattam, azt hittem, hogy nyári kacsáról van szó. Azt hittem, hogy valami fürdőbotrányt szimatolt ki, úgy hogy jó fűszeres skandalum lesz belőle. Amikor leküldtem magát Folkestoneba, azért küldtem, hogy írja meg, mit visel Salisbury a fürdőben. És szimatoljon ki néhány szenzációs eljegyzést, válópört, csődöt, kártyaveszteséget. És néhány cikket írjon arról a kérdéstről, lehet-e Angliában kávéházat nyitni. Maga meg ehelyett ezt a (itt egy leírhatatlan jelző következett) bolondságot sózta a nyakunkba.

- De amikor lord Salisbury nem is járt Folkestoneban...

Banghurst vállat vont. Reménytelennek látta az esetet.

- Ki az ördög törődik vele? - kérdezte panaszos hangon a saját tintatartójától. A fiatalember elgondolkodott. Némi szünet után egy új ajánlattal lépett elő. De most már nem volt olyan lelkes és izgatott. A hangja kissé megcsöndesedett.

- Hiszen ha kívánja, úgy is beállíthatom, mintha kacsá volt! Mulatságos beszélgetést csinálhatnék belőle két ember között; az egyik komolyan hinne a dologban... vagy más hasonló formában. Tudja, hogy nagyon tekintélyes lapszámot tudnánk elsózni vele.

- Nem kell - felelte a szerkesztő. - Semmiként sem kell. Minek? Nagyszerű! Mindenki szellemesnek tartaná, de mégis azt hinné, hogy bolonddá tesszük. A közönség utálja a szellemes író! Az újságíró ne legyen okosabb, mint a publikuma. Megértette?

A fiatalember szeretett volna válaszolni, de Banghurst válláról tisztán le lehetett olvasni, hogy a beszélgetésnek vége van.

- Nem kell - mondta még egyszer Banghurst, amikor már azt hitte volna az ember, hogy végzett a dologgal.

- Szóval, elvihetem a Gunfirehez?

Banghurst más célra ajánlotta a kéziratot. De ezt már nem mondom el, mert a jó ízlésbe ütközik.

- Rendben van - felelte a fiatalember -, akkor megyek a Gunfirehez.

Meg is tette, de nem sokra ment vele. A másik újság szerkesztője udvariasan kidobta úgy is mondhatnám, hogy gorombán kitessékelte. Az újságíró a cikk kéziratát a zsebébe, az egész esetet pedig tapasztalatai tárházába raktározta el.

III.

Nem sokkal később történt e beszélgetés után, hogy elsőízben hallottam a tündér históriáját. Igazán nem gondoltam arra, hogy én fogom megírni valamikor a történetét. Ritka látogatásaim egyikét róttam le Londonban és Micklethwaite ebédre hívott meg a „Pennwiper”-klubba, amely kétségtelenül London tucatnyi irodalmi klubjainak legjobbika. A törekvő fiatal újságíró egyedül ebédelt egy kis asztalnál, az ajtó mellett. Körülötte minden asztal üres volt, bár a terem egyébként tele volt vendégekkel. Az újságíró arccal az ajtó felé fordulva ült és valahányszor bejött az ajtón valaki, mindig föltekintett, mintha remélné, hogy még akad ember, aki az ő asztalához ül. Tisztán láttam, hogy egy úr felé bólintott, de az az úr nem fogadta a köszöntését.

- Mondja, Micklethwaite - kérdeztem a barátomtól -, miért kerüli mindenki ezt az embert? Az imént láttam, hogy a dohányzóban valakivel beszélgetésbe akart bocsátkozni, de mintha valami varázslat...

Micklethwaite a villája hegyét bámulta.

- I... i... gen! - mondotta aztán.

- Miért, mit követett el?

- Szamár ember - felelte Micklethwaite teli szájjal és szemmel látható bosszankodással. - Hm! - mondotta aztán, mikor lenyelte a falatját.

Nyugodtan vártam egy ideig.

- Mit követett el? - igyekeztem kivenni belőle.

Micklethwaite egy percig nem válaszolt és szántsándékkal tömte az ételt a szájába, kenyeret, meg minden egyebet, ami a kezeügyébe került. Azután bizalmasan felém hajolt, bosszús hangokat hallatott, amiket a legjobb akarattal sem lehetett emberi szavaknak minősíteni.

- Ó! - mondtam aztán, mikor végzett.

- Igen! - felelte Micklethwaite. Nagyot nyelt, bort töltött magának és leöntötte az asztalterítőt.

- Majdnem egy teljes órát lopott el az időből a multkoriban.

- Igen? - feleltem én.

- Számár ember - jegyezte meg Micklethwaite.

Már attól féltem, hogy ezzel be is fejezte a mondanivalóját, de miután kiöblítette a torkát, megint újra kezdte.

- Sohsem hagyja békében az embert - mondotta.

- Mivel?

- Hogy ő be tudja bizonyítani.

- Igen?

- És hogy ő megmutatja, hogy be fogja bizonyítani. Csak azért, hogy megmutassa, hogy milyen fenemód eszes ember.

Egy kicsit megzavart a dolog.

- Mit bizonyítson be? - kérdeztem tőle.

- Hát még nem mondtam el magának? - kérdezte Micklethwaite és hirtelen elpirult. - Arról a bolond tengeri sellőről van szó, amit állítólag Folkestoneban fölfedezett.

- És azt mondja, hogy tényleg ott van?

- Azt mondja, hogy igen - felelte Micklethwaite, akinek vérvörös lett az arca és roppant ridegen végigmért. A pillantása azt a kérdést intézte hozzám, vajjon az Isten szerelmére, csak nem jut eszembe, hogy ellene forduljak és ezt a csirkefogót támogassam?

Egy pillanatig attól féltem, hogy megüti a guta, de szerencsére eszbe kapott és hirtelen rátámadt az elmélázó pincérre, hogy miért nem szedi le az asztalt.

- Mikor golfozott utoljára? - kérdeztem Micklethwaitétől, amikor a pincér leszedte az edényt és elvitte az ételmaradékokat. A golf rendkívül hasznos barátom egészségének, kivéve, amikor véletlenül játszik. Ilyenkor, úgy hallom, hogy... ha Mrs. Bunting volnék, akkor e ponton félbeszakítanám a mondatot, égneek emelném mind a két kezemet, ráncbaszedném a homlokomat és ezzel jelezném, milyen hatással van a golf a barátomra, amikor éppen játszza.

Nagy és színlelt érdeklődéssel kérdezősködtem a golf iránt, pedig az igazság az, hogy ennél a játéknál jobban semmit sem gyűlölök és utálok a világon. Képzelden el egy nagy, pocakos emberi figurát, amilyen ez a Micklethwaite, akinek tulajdonképpen turbánban és hosszú fekete kaftánban kellene járnia, hogy valahogyan leplezze a kövérségét és ez az alak mérföldeken keresztül csapkodja a kis fehér labdát, vagy gyerekes komolykodással üti, vagy pedig ideges berzenkedéssel, aszerint, milyen a szerencséje és közben arra neveli a pályán segédkező ártatlan szemű fiúcskát, hogyan kell káromkodni és hogyan kell borra való reményében a napot lopni. Ez a golf! Azért mégis sikerült fölényes megvetésemet leküzdenem és egész szépen elbeszélgettem vele a golfról és arról, melyik pálya jobb, mint ahogy az ember elbeszélget egy gyermekkel a játékaikról, vagy ahogy az ember eljátszadzik egy kutyakölyökkel és amikor végre megint a szemem elé került a törekvő, fiatal zszurnaliszta, már ütött a távozás órája. Felkeltünk, de ebben a pillanatban az ujságíró is felkelt. Egymás mellé kerültünk, módomban állt jól megfigyelni.

Láttam, hogy szabadabban és közvetlenebbül beszélget a klub pincéreivel, mint ahogy szokásos és a ruhatárossal, aki a kabátját hozta. A ruhatáros udvariasan felelgetett neki, de amellet furcsa, gyanakodó pillantással méregette végig.

Mikor kimentünk a teremből, még mindig tartott közöttük a beszélgetés. A ruhatáros a kezében tartotta a fiatal ujságíró puha kalapját és a fiatal ujságíró a kabátja zsebében kotorászott, nagy csomag papiros között.

- Óriási! - mondotta. - Legnagyobb része itt van a zsebemben - jegyezte meg, éppen amikor elmentünk mellette. - Ha netalán érdekli...

- Nem érek én rá olvasni, uram - felelte a ruhatáros, ráadta a vendégre a kabátot és gyorsan visszahúzódott a fülkéjébe. Még a borraivalót sem várta be.

NEGYESEDIK FEJEZET

Parker Betty, a szobalányok gyöngye

I.

Idáig híven követtem az eseményeket s merem állítani, hogy inkább az események valóságára törekedtem, mintsem szenzációra. A krónika-író kellő tárgyilagosságával leírtam az olvasónak, hogyan került a szárazföldre a tündér és mi úton-módon sikerült partra szállania és az emberi társaság tagjává válnia. Ha szerény tehetségemhez képest megfelelően kiszíneztem és kicsinosítottam az eseményeket, e fáradságom, remélem, nem veszélyezteti beszámolóim megbízhatóságát. A tündér valóban nyugodtan letelepedett a Bunting-család kebelében. Két héten belül olyan tökéletesen asszimilálódott, hogy kivételes szépségét és bájosságát, valamint néha-néha megvillanó mosolyát leszámítva, teljesen normális emberi lényé változott. Az igaz, hogy béna volt szegény és az alsó teste megindító gonddal be volt takarva, burkolva és egy szekrényfélébe rejtve, de általános volt az a hit (attól tartok, hogy ez a hit Mrs. Buntingtól származott), hogy ezek a végtagok nem véglegesen nyomorékok, csak betegek és meg fognak gyógyulni. Ami a végtagokat illeti, Buntingné állandóan és határozottan többszámban beszélt, ami, ha nem is ment túl a füllentés megengedett mértékén, de mindenesetre közel járt a bűnpártoláshoz. Nem tesz semmit. Mindenki azt hitte, hogy a tündér lábai valami betegség folytán elgyengültek, de nemsokára tökéletesen rendben lesznek.

- Azt azonban nem hiszem - szokta Mrs. Bunting mondani -, hogy megint biciklizni tudjon...

Ilyen színben tüntette föl az esetet.

II.

Tagadhatatlan, hogy Parker Betty megfizethetetlen kincset jelentett a tündérnek, vagy legalább is Mrs. Buntingnek, aki fölfogadta. Parker még fiatalnak látszott, de már komornája volt egy indiai hölgynek, akivel valami ügyből kifolyólag bíróság elé került, ahol a szobalányt is alaposan kikérdezték. Azután meg is csalta már szegényt egy fiatalember, aki nagyon megnyerte a tetszését, de, sajnos, egyszer véletlenül olyankor került Parker szeme elé, amikor más nőt vezetett a karján s ezzel Parker minden hitét halomra döntötte. Parker Betty ekkor határozta el magában, hogy az élet minden jelenségét egykedvűen és meglepetés nélkül fogadja. Így ezt a furcsa szolgálatot is, ahová most felfogadták, egykedvűen nézte. Élénk barna szeme mindent észre vett, de soha egy szó, egy mozdulat el nem árulta a csodálkozását. A kötelességét elvégezte, mással nem törődött, látta, hogy itt valami csalás folyik, nem vett részt benne, de el sem árulta. A könyökét mindig szorosan az oldalához szorította, két keze mindig összeért a mellén és a legviharosabb képzeletű ember sem tudta másképp elképzelni, mint hogy minden körülmények között tökéletesen nyugodt, tiszta és korrekt maradjon. A hangja is mindig halk volt, de csodálatosan tiszta és egy kimondhatatlan finom árnyalat erejéig kissé affektáló.

Mrs. Bunting kissé idegessé vált, amikor a fontos kérdés szóba került. Természetesen Parkert Mrs. Bunting fogadta föl, mert a tündérnek ilyen dolgokban semmiféle gyakorlata nem volt. De Mrs. Bunting idegessége is tökéletesen hiábavalónak bizonyult.

- Értse meg - szólt Mrs. Bunting hirtelen nekibuzdulással -, hogy beteg és nem tud járni.
- Tudomásul veszem, asszonyom, - felelte Parker tisztességtudóan és meglátszott rajta, hogy mindent megért, ami mindennapos kötelességeihez tartozik.
- Úgy áll a dolog - felelte Mrs. Bunting, kesztyűs kezével idegesen kezdte dörzsölgetni a terítő szélét és érdeklődéssel figyelte ujjai mozgását -, úgy áll a dolog, hogy halfarka van!
- Halfarka van? Igazán? És nem fáj neki?
- Ó, Istenem, semmiféle kellemetlen következménnyel nem jár, kivéve, természetesen, hogy titokban kell tartani.
- Természetesen, asszonyom, - felelte Parker olyan hangon, mintha azt mondaná, hogy a titoktartásra mindig szükség van.
- Különösen arra helyezek súlyt, hogy a cselédség...
- Az alsóbb cselédséget érti, asszonyom...
- Szóval, megérti, miről van szó, - felelte Mrs. Bunting, fölütötte a szemét és nyugodtan nézett végig Parkeren.
- Tökéletesen, asszonyom! - felelte Parker teljesen mozdulatlan arccal. Csak aztán került szóba a fizetés kérdése és Buntingné ez alkalommal kivételesen bőkezűnek bizonyult.
- Simán elintéztünk mindent, - mesélte később Mrs. Bunting, de még hónapok multán is nagyot lélezett, ha ez a kínos beszélgetés az eszébe jutott. Tiszta sor, hogy Parker ugyanezen a véleményen volt...

Nemcsak, hogy diszkrét volt ez a nő, hanem igazán eszes és ügyes. Az első perctől kezdve a helyzet magaslatára emelkedett, szerényen, de határozottan. Parker volt az, aki a tündér számára beszerezte azt a hegedűtokfélélt, amelybe a farkát rejtették és ő varrta azt az uszályfélélt, amivel a toknak a szögletes vonalait eltakarták. Parker volt, aki azt ajánlotta, hogy tolokocsit szerezzenek és abba ültessék, ha kimegy a házból és hogy egy hordszéken vigyék föl a lépcsőn. Idáig Fred állott a rendelkezésére, az utóbbi időben már túlságos készséggel, valahányszor férfikarokra volt szüksége a tengeri tündérnek. De Parker rögtön megértette velük, hogy ez egyáltalán nem illik és ezzel megszerezte Glendower Mabel sírig tartó háláját. Parker volt az, aki követelte, hogy a tündérnek ki kell kocsikáznia és ő ajánlotta azt is, még pedig ellenmondást nem tűrő szilárd hangon, hogy a fürdőévadra béreljenek két lovat és kocsit, ami úgy a tengeri tündérnek, mint a Bunting-családnak igen nagy öröme szolgált. Parker volt az, aki ezeket a napi sétakocsizásokat irányította föl a kikötőig és be a fürdőpartig, az ő fölügyelete mellett tették hordszékbe a tündért és vitték le a partra, ahol a friss levegőt szokta élvezni. Végül már csak oda merték vinni a tündérkisasszonyt, ahová Parker gyorsan és pontosan irányította őket és pedig arra, amerre jónak látta és végül pedig csak azt illett megtennie a tündérnek és oda illett elmennie, ahová Parker engedte.

Parker volt az, aki kiszabadította a tündért abból az állapotából, hogy a Bunting-család örökös pirulásának okozója legyen, ő vetette meg a tündér társadalmi helyzetének az alapjait és ő viselkedett a legtapintatosabban, amikor a nagy válság elkövetkezett. Sem nagy dolgokban, sem kicsinyekben nem mondotta föl a szolgálatot. Nem mondta fel a szolgálatot sem képletes, sem valóságos értelemben. Ő volt az, aki világosan megértette velük, hogy a tündérnek vésett névjegyet kell készíttetnie. „Miss Doris Thalassia Waters”, így hangzott az a kellemesen csengő név, amellyel a tengeri tündér önmagát elnevezte. Az is Parker érdeme volt, hogy a tenger mélyéből kikerült nedves, nyirkos és csöpögő faláda helyébe ékszeres dobozt, útításkát és egy nagy bőrröndöt vettetett a tündérnek.

Ezer apró alkalommal megmutatta ez a Parker, hogy megdöbbentően finom érzéke van az illendőség iránt.

Például: a boltban jártak bevásárolni, különböző bizalmas természetű ruhadarabokat vettek, amikor Parker hirtelen közbeszólt:

- Harisnyát is kellene venni, Madame, - szólt diszkrét és bizalmas hangon, óvatosan, de nem feltűnően eltakarva kezével a száját.

- Harisnya! - kiáltotta Mrs. Bunting. - De hiszen!...

- Azt hiszem, asszonyom, hogy igenis meg kell venni a harisnyákat, - felelte Parker nyugodtan, de határozottan. És tényleg úgy áll a dolog, hogy ha egy hölgynek testi hibája van is, ez még nem ok arra, hogy a látszat meg ne óvassék. A korrekt élet lényeges elvét érinti ez a kérdés.

Mrs. Bunting, hiszen ismerik őt, soha életében nem lett volna ennyi tapintatosságra képes. Megvolt benne a jóakarat, csak az energia hiányzott.

III.

Sajnálkozva, de kimondhatatlan respektussal egy másik dolgot is el kell mondanom erről a Parkerről, mielőtt más témára térek át.

Be kell vallanom és pedig bizonyos megalázó érzéssel, hogy én ezt az ifjú nőszemélyt fel is kerestem mostani helyén, Highton Towersben, ahol most a közismert és jótékony, vallásos és szociális mozgalmak élén álló Lady Jane Glanville komornája. Voltak bizonyos részletek, amelyeket tisztázni akartam, bizonyos jelenetek és beszélgetések, amelyeknek dolgában az igazság után szomjazó szenvedélyem hiába kereste a legkisebb nyomot is. Abban a hitben ringatóztam, hogy Parker, aki úgyszólván minden aprólékos részletét ismeri az esetnek, készséggel fog a kellő felvilágosításokkal szolgálni.

Ezt őszintén meg is mondtam neki. Nem játszotta az ostobát, nem viselkedett úgy, mintha nem értett volna meg, vagy nem tudna bizonyos, eddig ismeretlen dolgokról, de amikor befejeztem a szavaimat, akkor közönyös pillantással nézett rajtam végig.

- Nem figyeltem meg, uram, - mondotta - s az én véleményem szerint nem is lett volna illendő.

- De, kérem, hiszen ma már senkinek sem árthat vele, ha elmondja!

- Sajnos, nem mondhatom el, uram.

- De mikor senkinek se árt vele.

- Az nekem teljesen mellékes, uram.

- Kérem, nem kívánom magától ingyen.

Udvariasan végignézett rajtam, mint aki csodálkozik, hogy valaki ilyen tapintatlan és erőszakos is lehet.

És bár végül igen tekintélyes összeget ajánlottam neki, a hajthatatlan Parker egy szóval sem akart többet mondani. Sőt amikor már sutba hajítottam a finom modort és a legdurvább módon akartam megvesztegetni, akkor sem árult el semmit, csak a társadalmi állásomat megillető tisztelettel utasította vissza ajánlatomat.

- Kérem, én nem figyeltem meg ezeket a dolgokat, uram - ismételte - s véleményem szerint
illetlen is lett volna.

Ha tehát hiányosnak, darabosnak, helyenként homályosnak tartják ezt a történetet, ne engem
hibáztassanak érte. Én mindent elkövettem, hogy utólag összeillesszem a különös eset
mozaik-darabjait és ha nem sikerült, annak a diszkrét Parker Betty hajthatatlan szigorúsága az
oka.

ÖTÖDIK FEJEZET

Harry távolléte és hazatérése

I.

Parker és a zszurnaliszták kissé eltérítettek a história egyenes útjáról. De nélkülem is sejthetik, hogy mialatt a törekvő ifjú ujságíró egyre hajszolta a reményt, az információkat és Banghurst főszerkesztőt, mialatt Parker még nem is sejtette, milyen furcsa, nehéz és rendkívüli állás vár rá egy tengerparti nyaralóhelyen: azalatt már lassan sűrűsödtek a bajok és kellemetlenségek a vidám kis házban, a folkestonei park örökzöld tölgyei alatt. Mihelyt Buntingék lassan napi-rendre tértek társaságuk váratlan megszorodása fölött, legnagyobb megdöbbenésükre rájöttek arra, ami eleinte csak halványan, de azután egyre tisztábban világosodott meg előttük, hogy a tengeri sellő nagyon könnyen megbonthatja a ház eddigi békéjét. Bunting mama bizonyos szeretettel fogadta házába és szívébe a tenger aranyhajú gyermekét, aki olyan szép volt, olyan megnyugtatóan gazdag és a maga módja szerint olyan előkelő. Bunting papa sem haragudott rá és ezen a ponton a házaspár kivételesen egyetértett. De ezt az örömet nem mindenben osztotta az a két ifjú hölgy, aki a fürdőévad idejére vendég gyanánt telepedett meg a házban. Ez a finom szakadék legelőször akkor nyilvánult meg, amikor Mrs. Bunting Miss Glendowerrel elsőízben beszélte meg a ház új rendjét.

- És igazán velünk marad egész nyáron? - kérdezte Adeline.

- Remélem, kedvesem, nincs ellene kifogása?

- Nincs, csak egy kissé meglepett!

- Ha egyszer megkért, hogy fogadjam a házukba...

- Én Harryra gondoltam. Ha szeptemberben új választásra kerül a sor s minden jel arra mutat, hogy rákerül a sor, akkor kissé szűken leszünk itt. Ön, kedves Bunting néni, azt ígérte, hogy a házat a választások idejére rendelkezésünkre bocsátja.

- Persze, hogy megígértem. Úgy is lesz!

- De attól félek, hogy... Borzasztóan az utunkban lesz!

S rövid szünet után így folytatta:

- Akadályoz a munkában!

- De, kedvesem!

- Nem illik közénk.

Mrs. Bunting az ablakon át kinézett a tamariszkus-bokrokra és a tengerre.

- Annyi bizonyos, hogy olyat, ami Harry kilátásait csökkentené, semmi áron el nem követek. Tudja, milyen lelkes hívei vagyunk valamennyien. Randolph tűzbe menne érte. De olyan biztos maga abban, hogy utunkban lesz?

- Kár erről beszélni, olyan biztos.

- Talán még segítségünkre is lehet.

- Ó, kérem, hogyan mondhat ilyet!

- Talán még korteskedni is tud. Hiszen tudja, hogy milyen csinos s mennyire tetszik az embereknek.

- Nekem nem! - felelte Miss Glendower. - Én nem bízom benne!

- De másoknak igen! És amint Harry mondani szokta, a választások alatt szabadjára kell engedni az embereket s mindenki azzal segít, amivel tud. Utána azt tehet vele, amit akar, nem bánom, de egyelőre... Hiszen emlékszik, hogy erről már beszélgettünk akkor, amikor Mr. Fison és ő itt voltak nálunk. A fődolog, hogy az ember jól megválassza a korteseit.

- De ezt nem Harry mondta, hanem Mr. Fison. Különben is minő hasznát lehetne venni a tündérnek?

- Azt hiszem, kedvesem, hogy nem ítéli meg helyesen. Ő maga is kérdezte már tőlem.

- Mit? Hogy segíthet-e nekünk?

- Igenis, - felelte Mrs. Bunting, aki egy pillanatra elpirult. - Egyre kérdezőgeti tőlem, hogy mire való ez a választás és hogy mit jelent az egész és hogy miért Harry a jelölt és így tovább! Egészen alaposan akarja ismerni a dolgokat. A fele kérdésére sem tudok megfelelni.

- Azt hiszem, ez az oka annak, hogy olyan kitartóan diskurál Mr. Melville-lel és Fred is miatta hanyagolja el ujabban Mabel hugomat...

- De, kedvesem! - szólt Mrs. Bunting.

- Semmiesetre sem fogom eltérni, hogy a tündér Harry érdekében korteskedjék. Mindent elrontana. Frivol és gúnyos! Hitetlen szemmel néz az emberre és mintha lenézné a mi komoly munkánkat. Nem tudom, megérti-e teljesen, amit mondok, kedves Mrs. Bunting, megérti-e, hogy mit jelent ez a választás és mit jelent az én munkám Harrynak és magamnak. Úgy vágja ketté ez a nő mindezt, mint egy éles kés. Megbontja a ház békéjét. Vitatkozó természete van és szeret ellentmondani.

- Ugyan, drágám, én még sohasem hallottam, hogy egyetlen szóval is ellentmondott volna annak, amit hallott.

- Hangosan nem is. De... van valami rajta... Az ember megérzi, hogy a legfontosabb és legéletbevágóbb kérdésekre ügyet sem vet. Maga nem érzi? Más világba való, nem a miénkbe.

Mrs. Bunting nem mondott határozott véleményt. Adeline most kissé durvább húrokat pengetett.

- Azt hiszem - mondotta -, hogy kissé könnyelműek voltunk, mikor befogadtuk. Ki tudja, hogy ki ez a nő? Mit tudom én, mi volt kint vagy lent a tenger fenekén? Senki sem ismeri a múltját. Biztosan megvolt a maga alapos oka arra, hogy a szárazföldre jöjjön...

- De kedvesem - kiáltotta Mrs. Bunting -, hát ez már igazán rosszmájúság és kegyetlenség.

- És milyen életet élhetett odalenn!

- Ha nem élt tisztességes életet, akkor biztosan tudom, nem is tudna tisztességes nő módjára viselkedni.

- Meg aztán így beállítani hozzánk. Senki se hívta...

- De azután én meghívtam - felelte Mrs. Bunting szelíden.

- Mert már nem térhetett ki előle. Csak azt remélem, hogy a maga jóságát nem fogja...

- Nem jóságról van itt szó - felelte Mrs. Bunting -, hanem kötelességről. Ha *félíg* olyan csinos lett volna is, mint amilyen. Úgy látszik elfelejti... - és elhalkult a hangja -, hogy miért jött közénk.

- Hiszen éppen ezt szeretném tudni.

- Én csak annyit tudok, hogy a mai időben, mikor a materializmus napról-napra terjed és a gonoszság mindenfelé diadalmaskodik, amikor mindenki, akinek van *is* lelke, igyekszik megszabadulni tőle... manapság ritkán kerül az ember útjába olyasvalaki, akinek *nincsen* lelke és most akar szerezni magának...

- De vajjon *igazán* erre törekszik-e?

- A tisztelendő úr hetenként kétszer jár hozzá. Gyakrabban is eljönne, ha nem kötné le az idejét a sok confirmáció.

- Amikor pedig itt van nála, akkor igyekszik a kezét megérinteni és suttogva szól hozzá, ő pedig szótlanul ül mellette és mosolyog, de néha egyenesen kineveti a tanítását!

- Mert kell, hogy előbb magához édesgesse. Az ellen talán csak nincsen kifogása, hogy Mr. Flange meg akarja vele kedveltetni a keresztény hitvallást?

- Nem hiszem, hogy valaha is lelki életet fog ez a teremtés élni. Azt se hiszem, hogy komolyan törődnék vele!

És ezzel az ajtó felé fordult, mintha a dolog rá nézve el volna intézve.

Mrs. Bunting arcáról most már egy pillanatra se mult el a haragos pirosság. Két leányt és egy fiút nevelt föl, a férjét is ránevelte arra, hogy elnémuljon, ha a felesége megszólal - és ha arra került a sor, hogy valakinek megmutassa, ki az úr a házban, akkor meg is mutatta, még ha Glendower Adeline volt is ez a valaki.

- Kedvesem - kezdte igen nyugodt, de szilárd hangon -, biztos vagyok benne, hogy nem ítéli meg helyesen Miss Waterst. Lehet, hogy köznapi teremtés - mondjuk első pillantásra. Lehet, hogy túlsokat nevetgél és nem vesz semmit sem komolyan. De az életet különböző szempontból nézheti az ember. S én meg vagyok róla győződve, hogy alapjában véve épp oly komoly és épp oly megbízható, mint akármelyikünk. Kissé elhamarkodva ítélek drága fiam. Biztos vagyok benne, hogy ha jobban megismerné, mint ahogy én ismerem...

Mrs. Bunting ékesszólón elhallgatott.

Miss Glendower arcán két élénk piros kis folt jelent meg. Kezét kinyújtotta a kilincs felé.

- Abban viszont én vagyok biztos - mondotta -, hogy Harry sem fog örülni ennek a nőnek, mert a választás alkalmával csak bajokat okozhat. A választásokat nem szabad kockáztatni. A politika a mi szemünkben szent hivatás. Nekünk az a hivatásunk, hogy eszméket fejtsünk ki és eszméket ültessünk el. Harrynak megvannak a maga szempontjai és ezek új szempontok, amelyek tágas horizontokat ölelnek föl. Az a föltett szándékunk, hogy egész erőnket öntsük ebbe a munkába. *Különösen most*. S ennek a... jelenléte a házban...

Egy pillanatra elhallgatott.

- Eltérít bennünket, leköti a figyelmünket. Mindent rossz útra terel. Különös tehetsége van ahhoz, hogy az emberek minden érdeklődését magára vonja. Eltolja a dolgok értékét. Megakadályoz abban, hogy összpontosítsam a figyelmemet; Harryt is akadályozni fogja benne.

- Azt hiszem, kedvesem, hogy tán mégis megbízhatna az én ítéletemben, legalább egy keveset - felelte Mrs. Bunting és elhallgatott.

Miss Glendower kinyitotta a száját, aztán megint becsukta, anélkül, hogy kimondta volna azt, amit akart. Jobb is volt, hogy elhallgattak mind a ketten. Nem mondhattak volna egymásnak egyebet, csak olyasmit, amit később megbántak volna.

Az ajtó kinyílt, csattanva bezárult és Mrs. Bunting egyedül maradt...

Egy óra múlva valamennyien találkoztak a reggelinél és Adeline épp oly kedves és szíves volt Mrs. Buntinghez és a tengeri tündérhez, mint ahogy azt minden komoly gondolkozású és művelt ifjú hölgytől el lehetett várni. Mrs. Buntingnek pedig minden szava, minden mozdulata, kimondhatatlan finom tapintattal oda irányult, hogy a tündér lelkének komolyabb vonásait fejlessze és előtüntesse. Mr. Bunting szokatlanul beszédes volt aznap és elmesélte, hogy éppen most hallotta, milyen pompás terv merült fel a napokban, az tudniillik, hogy az elhanyagolt és gazos tengerpartot kettévágják és a tenger színe fölé télikertet és kristálypalotát építsenek, amit ő a maga részéről pompás tervnek tart.

II.

Ideje már, hogy futó képet adjunk erről a sokat emlegetett Chatterisről, aki későn jelenik meg a furcsa kis dráma színterén, de mégis főszereplője lesz a tengeri tündér történetének. Véletlenül elég gyakran találkoztam vele diákkoromban és később is elég gyakran került az utamba. Pompás diák volt az egyetemen, hetyke legény, anélkül, hogy köznapi lett volna és meglepően eszes. Ifjú napjaitól kezdve feltűnően csinos fiú volt és anélkül, hogy fitogtatta volna a pénzét, nagyszerűen tudott élni. A múlt esztendőben sokat beszéltek róla, valami dolga volt Londonban egy asszonnyal vagy egy lánnyal, amit eltussoltak és akkor a nagybátyja, Beechcroft gróf, kifizette a számláit. Nem valamennyit - mert e család példás módon távortartja magát a túlzásba vitt szentimentalizmustól -, csak éppen annyi pénzt adtak, hogy ne legyen botrány és a fiú nyugodtan élhessen tovább. A család nem gazdag és azonkívül túlsok köztük a fagyosmodorú, élesnyelvű, pénzfogyasztó tánti. Soha fura nénikékben ennyire bővelkedő családot nem ismertem. De Chatteris olyan csinos fiú volt, olyan símamodorú és olyan tehetséges, hogy a család tagjai minden vita nélkül megegyeztek abban, hogy ki kell húzni a csávából. Az egész család azon törte a fejét, hogy jövedelmező és nem túlságosan kommersziális ízű, lehetőleg kevés vagy semmi munkát igénylő foglalkozást találjanak a számára. Nagynénjének, Lady Poynting Mallownak szenvedélyes törekvését, hogy öccsét a színpadra juttassa, a tántik vallásos kara egyesült erővel meghiusította, mialatt maga Chatteris komolyan foglalkozott a magasabbrendű ujságirodalommal, más szóval az ujságírásnak azzal a fajtájával, amelyhez nem kell toll, stílus, tehetség, csak jó megjelenés. Az ilyen úri ujságíró a legelőkelőbb házakban ebédre hivatalos, ebéd után politikai tippeket gyűjt és mindenütt szívesen látott vendég, ha egyébként nem, már csak azért, hogy segítségét igénybe lehet venni revolverező kartársai ellen. Ezenfölül néhány elfogadható verset is írt és sajtó alá rendezte Austen Jane összes műveit egy londoni kiadó megbízásából; ez a kiadó lévén az egyedüli angol kiadó, aki még nem adta ki Austen Jane munkáit.

A versei olyanok voltak, mint ő maga, csinosak és formásak és a jóakarató kritikus némi ízlést és finomságot is fel tudott volna fedezni bennük. A túlfinomultságnak az az árnyalata lebegett rajtuk, ami a közélet emberében a gyöngeség jele. Mivel azonban a közéletben idáig nem szerepelt, ez volt róla az általános vélemény, hogy energikus fiatalember. A rokonai elhíresztették róla, hogy tehetséges és briliáns elme. A nénikék azt állították, hogy most van erőben a tehetsége és ha időnként a gyöngeség jelei kiütköztek rajta, ezt az ingadozást fejlődésnek tulajdonították és eldöntötték magukban, hogy Amerikába kéne mennie, ahol bőségesen terem az alkalom erőteljes munkára. Volt is egy ideig Amerikában, de odaát, úgy képzelem, csütörtököt mondhatott. Valami történt vele. Sőt, sok minden történt vele. Feleség nélkül tért haza a Déli-tengeren, Ausztrálázián és Indián keresztül.

Hogy tulajdonképpen mi érte Amerikában, azt nálunk kevesen tudják. Nem is csoda. Ha az ember nem böngészi az egyidőben megjelent amerikai lapokat, nagyon nehéz ebben az ügyben véleményt mondani. A történetben egy amerikai milliomos lánya is szerepel és olyasvalami, amit eljegyzésnek lehetne minősíteni. A „New-York Yell” szerint, amely Amerika egyik leg-elmésebb, legfrissebb, sőt mondhatni reprezentatív ujságja, másvalakinek a lánya is szerepel a históriában. Az említett ujság felkereste azt a másik hölgyet, vagy legalább is azt állította, hogy felkereste és az interjút ilyen fölírással közölte:

*Egy brit arisztokrata
elcsábított
egy ártatlan amerikai lányt.
Beszélgetés
a szívtelen könnyelműség
áldozatával.*

De az is lehet, hogy ez az ártatlanul elcsábított amerikai lány, a brit arisztokrata szívtelen könnyelműségének áldozata, pompásan megrajzolt arcképe ellenére sem volt más, mint a modern ujságírás egy ragyogó ötlete. Nem ember, hanem kacsa. A „N. Y. Y.” ugyanis valahogyan kiszaglászta, hogy Chatteris hirtelen távozik Amerikából és ahelyett, hogy a távozás okát kinyomozta volna, másvalamit állított a helyébe. Wensleydaletől hallottam, hogy igazán csekély dolog miatt lépett meg Chatteris Amerikából. A milliomos leánya, aki vidám és jókedvű kisasszony volt, szeretett fecsegni és egy ujságírónak elmondott mindent, amit közeli esküvőjéről, a házasságról általában és különböző társadalmi kérdésekről tudni akart, sőt elmondta neki azt is, hogy mi a véleménye az angol és az amerikai nép egymáshoz való viszonyáról. Chatteris ezt az interjút reggeli lapjában olvasta. Nagyon tapintatlannak és ostobának találta a menyasszonya nyilatkozatait. Felszaladt hozzá és első dühében heves szemrehányásokat tett neki. Csúnyán összevesztek. S amikor már eliramodott, úgy látszik, nem volt elég lelki ereje ahhoz, hogy megforduljon és visszatáncoljon. Nagy botránnyá dagadt az ügy, a család kifizette még egynéhány számláját, a többit valahogyan lerázta magáról és Chatteris megcsökkent dicsőséggel ugyan, de bizonyos tapasztalatokkal, megint csak fölbukkant Londonban. A birodalom politikájáról írt egy cikksorozatot s mindegyik cikkét ezzel a fölírással kezdte: „Mit tud Angliáról, aki csak Angliát ismeri?”

Természetesen itthon nem igen ismerték az eset részleteit, csak annyit tudott róla mindenki, hogy úgy jött vissza Amerikából, ahogyan odament, üres kézzel.

Így került össze néhány esztendő multán Glendower Adelinenel, aki igen nagy segítséget és ösztönzést jelentett számára, mint ahogy ezt Mrs. Buntingtől már hallottuk. Mikor Adelinet eljegyezte, Harry családja, mely már alig várta, hogy kibékülhessen vele - különben Lady Poynting Mallow már korábban megtette -, csodálatosan fölvidult. És Chatteris tekintélyes ideig tartó titokzatos sürgés-forgás után kijelentette, hogy ő emberbaráti alapon liberális, de a programját elég rugalmasan szövegezte meg, hogy a délvidéki kerület konzervatív választói-
nak a hajlandóságát is megnyerje vele.

Mikor a tengeri tündér a szárazföldre került, Harry éppen Párizsban járt és egyebütt, hogy végleges megállapodásokra jusson. Mielőtt végleg lekötne magát, szükségesnek mutatkozott, hogy egy közismert közéleti nagyság előtt bizonyos kijelentéseket tegyen, aztán úgy egyeztek meg, hogy visszatér Adelinehez. Napról-napra várta őt az egész család és a várakozás izgalmai még a tengeri tündért is hatalmukba kerítették.

III.

Miss Glendower és Harry találkozása e történet ama jelenetei közé tartozik, amelyekről alig áll részletes információ rendelkezésemre. Chatteris Folkestonebe érkezett, a Metropole-szállóban szállt meg és a Metropole igen közel lévén Sandgatehez, délután átsétált és bekérte Adelinét a fogadószobába, ami igazán kedves volt, ha nem is nagyon korrekt. Úgy tudom, hogy a kis szalónban találkoztak és Chatteris betette mögötte az ajtót. Úgy képelem, hogy valami kis gyöngéd ölelésféle is megeshetett közöttük.

Bevallom, irigylem a regényírókat, akik olvasóikat bevihetik az ilyen zárt szobákba és elmondhatják mindazt, amit a szereplők a zárt ajtók mögött mondtak és cselekedtek. De akár milyen szilárd elhatározással igyekszem is az események apró forgácsait folyamatos történetté olvasztani, ez esetben a tehetségem fölmondja a szolgálatot. Mert végre is én Adelinét csak ez események lezajlása után láttam s csak akkor tudtam meg, milyen is ez a nő? Meglehetősen nyulánk, nyugtalan és tevékeny teremtés benyomását tette rám. Nem éppen ostoba, sőt közéleti dolgokban meglehetősen bátor és szókimondó, de meglátszik rajta, hogy *valami hiányzik belőle*. Melville látta még fénykorában, de Melville sohase kedvelte. Melville sótalanak tartotta és maga sem tudta mit gondoljon róla. Nem volt szép, de csunya sem, nem volt barátságos, de kedves sem, nem volt grande dame, de teljesen jelentéktelen sem, ennél fogva nem illett bele Melville társadalmi rendszerébe. Melville nagyon kevés anyagot szolgáltatott nekem Adeline arcképéhez.

„Nagyon pózolt”, mondogatta, „a politikába is beleártotta magát és csak Mrs. Humphrey Ward regényeit olvasta.”

Ezt a szokását Melville a leggyűlöletesebb hibának tartotta. Unokaöcsém legnagyobb gyengeje, hogy ennek a nagy regényírónőnek a befolyását határozottan károsnak tartja értelmes fiatal lányokra. Helytelenül komolyakká és nagyképűvé teszi őket, szokta mondani. Adeline, véleménye szerint, tökéletesen ennek a nőnek a művein épült föl. Egyébre se gondolt, csak arra, hogy Marcellának vagy más regényhősnőknek a tökéletességét elérje. De én a magam részéről egy percig sem hiszek abban, hogy fiatal lányok regényhősnők utánzásában nagy sikereket tudjanak elérni. Elvégre kutyából nem lesz szalonna, az alma nem esik messze a fájától, előbb-utóbb kibujik a szög a zsákból, satöbbi. Ha Adelinenek mégis sikerült Marcellát utánozni, az azért volt, mert a természete hasonlított rá. Ugyanazok voltak a hibái, hajlott a fölényeskedésre, szeretett arrogáns jóindulattal bánni az emberekkel, nem volt érzéke az érzések finom árnyalatai iránt, játszott a arisztokratát, de lélekben nem volt az. Ez a tulajdonság az okozója annak, hogy az ilyen hölgyek gyakran emlegetik az „alsóbb néposztályokat” és ha nem is emlegetik, ennek a frázisnak a hangnemében gondolkodnak. Kétségtelen, hogy az említett regényírónő alakjainak és Adelinek azonosak voltak az erényeik, közös a lelkiismeretük tisztasága. Megvolt bennük a szorgalom, az alaposság, a lelki szilárdság, de hiányzott belőlük az érzék minden iránt, ami természetfölötti. Adeline mindenekfölött regényírójának alaposságában gyönyörködött, abban, hogy távol állott minden impresszionizmustól. Gyönyörködött türelmes elszántságában, amellyel kisöpört minden sarkot és minden esemény szőnyegét kiporolta. Ezért könnyű állítani, hogy Adeline úgy viselkedett, mint ahogyan Mrs. Ward jellegzetes hősnője viselkedett egy igen hasonló alkalommal.

A művelt olvasó bizonyára tudja, hogy a regény Marcellája „büszkeségét” legyőzve ragaszkodott a vőlegényéhez. Nem erőszakos eszközökkel, szó sincs róla, csak „a szív és értelem legnemesebb fegyvereivel”. Adeline elképzelte a nagy jelenetet. A vőlegény és a menyasszony némán szemlélik egymást, hogy „egymás lelkében olvassanak”. De aztán a nő hirtelen mozdulattal meghátrált volna, „gyönyörű kezét elgondolkozva fektetve arcára”, mialatt Chatteris

„összefoglalta volna, mely erők állnak vele szemben és gondolkozott volna az egymással ellentétes lehetőségeken”. Ekkor megszólalt volna a nőben „valami kimondhatatlanul gyöngéd és anyai és arra késztette volna, hogy segítsen a férfin az anyai szeretet és a szerelem egész erejével”. Fölébresztette volna Chatterisben „az önfeláldozás, a szenvedély és a báj csodálatosan szép képét, amelynek végtelen változatossága és megismétlődése megcsendíti a lélekben a szerelem örök dalát”.

De ez, kérem, csak álom és nem a valóság. Ezt a modort Adeline legföljebb csak álmodhatta volna, de... Adeline nem volt Marcella, csak szeretett volna az lenni, Harry pedig nem volt Maxwell és nem is volt ehhez hasonló szándéka. Így hát úgy találkoztak, mint két hősiesnek egyáltalán nem mondható emberi lény, kissé ügyetlen és félénk mozdulatokkal és azt hiszem, elég becsületes szemmel nézve egymásra. Talán valami cirógatásféle is megeshetett közöttük. Aztán úgy képzelem a dolgot, Adeline megkérdezte: Well? Mire, úgy vélem, Chatteris biztosan azt válaszolta: All right. Ezután bizonyára futólag, de mindenestre rendszertelenül, elmondta a menyasszonyának, mit művelt Párizsban. Persze csak azokat a lépéseit tette szóvá, amiket politikai karrierjének előmozdítására szánt. Bizonyára elmondta neki, hogy Hytheben fog föllépni. Bizonyára beszélgettek általános politikai kérdésekről is, mert később, mikor egymás mellett kijöttek a kertbe, ahol Mrs. Bunting és a tündér ültek és a lányok krocket-játékát nézték, Adeline teljesen tisztában volt már a részletekkel. Úgy képzelem, hogy ezen a találkozón a siker mérlegelése, a politikai győzelem előkészítése és más ilyen komoly témák helyettesítették a köznapi udvarlás üres turbékolását.

Úgy látszik, a tengeri tündér pillantotta meg őket elsőnek.

- Itt van! - szólt hirtelen.

- Ki van itt? - kérdezte Mrs. Bunting, a tündér fölc sillanó sóvár szemébe nézett és pillantásának nyomán Chatterisre esett a tekintete.

- A másik fia! - tréfálkozott a tündér, de a tréfát, senki sem értette el.

- Harry és Adeline! - kiáltotta Mrs. Bunting. - Úgy-e szép pár?

De a tündér nem felelt, hátradőlt toloszékében és úgy figyelte a közeledésüket. Kétségtelen, hogy szép pár volt ez a két ember. Amint kijöttek a verandáról a verőfényes napra és a rövide nyírt gyepen át az árnyas fenyőfák felé tartottak, mintha isteni dicsfény öntötte volna el őket és úgy jelentek meg, mintha színészek volnának ezen a színpadnál jóval nagyobb nyílt színen. Chatteris alakja bizonyára magasnak, vállasnak és szökének látszott, kissé napbarnított lehetett az arca, kissé szórakozott is lehetett, mint ahogy ez időben mindig annak látszott. Mellette Adeline hol ránézett, hol a társaságra, amely a fák alatt ült, barnás volt, kissé nekipirult és nyulánk, bár nem látszott olyan magasnak, mint Marcella. A szeme csillogott és anélkül, hogy ezt a világ bármelyik regényéből tanulta volna - boldog volt.

Chatteris csak akkor fedezte föl, hogy Buntingéken kívül más is ül a fák alatt, amikor már egészen a közelükben volt. És a váratlanul a szeme elé került idegen nő láttára mintha a torkán akadt volna az a szó, amit beköszöntőnek akart mondani és így Adeline foglalta el az érdeklődés központját. Mrs. Bunting fölállott és a játékosok, Mabel kivételével, aki majdnem megnyerte a partit, Harry elé siettek, hogy üdvözljék. Mabel ott állt egyedül a gep közepén és hangosan követelte, hogy játsszák végig a partit. Kétségtelen, hogy ha végigjátszották volna, még jobban bebizonyította volna, hogy milyen ügyes és mi mindent lehet ebben a játékban produkálni.

Adeline előresuhant Mrs. Buntinghez és diadalmasan csengő hangon kiáltotta:

- Minden rendben van! Minden rendben van ezen a világon. Mindannyiukat megnyerte és Hytheben fog föllépni.

Szeme, úgy látszik, egészen akaratlanul találkozott a tündér pillantásával.

Azt persze nem lehet megmondani, mit látott benne, vagy hogy egyáltalán mi volt látható a szemek mélyén. Egy pillanatra egymás arcának a titkaiba néztek, aztán a tündér lassú, fürkésző pillantással fordult a férfi arca felé, akit most látott először egészen közről. Az ember igazán kíváncsi, vajjon a szemük e találkozásában megszólalt-e valami, még ha nem is egyéb, mint a meglepetés és a kíváncsiság fölcillanása. Csak egy pillanatra állotta ki a tündér a férfi pillantását, aztán kérdő szemmel fordult Mrs. Bunting felé.

- Ó, egészen elfelejtettem! - kiáltotta a háziasszony nagy lelkendezve és bemutatta őket egymásnak.

Azt hiszem, ezt a ceremóniát elintézték anélkül, hogy még csak futó pillantást is váltottak volna.

- Már itt vagy? - kérdezte Fred Chatteristől és Chatteris kénytelen volt bevallani, hogy Fred pontosan eltalálta a valódi tényállást.

A Bunting-lányok, úgy látszott, hogy inkább Adeline elegáns vőlegényének örültek, mint Chatteris külön egyéniségének. Mabel pedig egyre hangosabban kiabálta:

- Kár, hogy nem látott játszani, Mr. Chatteris!

- Halló, Harry fiam! - kiáltotta Mr. Bunting, aki nagyon szerette fitogtatni kedélyes modorát. - Mi ujság Párizsban?

Így aztán körülvették ezt a szeretetreméltó férfiút, aki valamennyiök szívét megnyerte, eltekintve Parkertől, aki szerényen a háttérben maradt és akinek a szívét, ebben biztos vagyok, soha emberi lény meg nem nyerheti.

Ezután a kerti székek viharos tologatása és rendezgetése foglalta le a társaság figyelmét.

Adeline drámai hangú bejelentésének, úgy látszik, senki sem tulajdonított különös jelentőséget. Buntingékről igazán nem lehetett elmondani, hogy értettek volna ahhoz, hogyan kell szellemes megjegyzéseket tenni. Adeline úgy állott közöttük, mint a dráma hősnője a körülötte a színészek, akik valamennyien elfelejtették a szerepüket. Aztán egyszerre kapott észbe valamennyi és valamennyien egyszerre kezdtek beszélni.

- Szóval, minden *rendben* van - szólt Mrs. Bunting.

Bunting Betty megjegyezte:

- Szóval, *meglesz* a választás?!

Bunting Netty csak annyit mondott:

- *Nagyszerű!*

Bunting úr tudákos arccal mondotta:

- Szóval *találkozott* a pártfogójával?

Harry pedig a hangok zsvijába beleordította:

- Hurrá!

A tündér természetesen nem szólt egy szót sem.

- Egy bizonyos, hogy megverjük az ellenpártot és alaposan befütünk nekik! - szólt Mr. Bunting.

- Remélem is - felelte Chatteris.
- Majd megmutatjuk nekik! - tette hozzá Adeline.
- Persze, persze! - jegyezte meg nagybölcsen Mabel.
- Tudtam, hogy őt fogják jelölni - szólt Adeline.
- Volt egy kis józan eszük - tette hozzá Mr. Bunting.

Azután kis szünet állott be, mire Mr. Bunting nekibátorodott és politikáról kezdett hangos szóval szavalni.

- Úgy látszik, megjött már a józan eszük - mondotta. - Megtanulták, már, hogy a pártban kell, hogy férfiak legyenek, jócsaládból való, jómodorú férfiak. A pénzes emberek meg a tömeg már majdnem a kezükbe kerítették a hatalmat azzal, hogy az osztálygyűlölet magvát hintették el. Aztán itt van az ír-kérdés is. De megkapták a magukét! Miért? Azért, mert mi félreállotunk, átengedtük a teret a népbolondítóknak, meg az - íreknek. S most, lám, hova jutottak! Valóságos forradalom van a pártban. De mi a sorsukra bíztuk őket. Most következett csak el az ideje, hogy megfogjuk megint a dolgok szarvát.

Nagyot legyintett kövér kis kezével, amely olyan volt, hogy azt hihette az ember, nincsen bennök se hús, se csont, legföljebb fűrészpor vagy lószőr. Mrs. Bunting hátradőlt a székén és elnézőn mosolygott rá.

- Nem mindennapi választás lesz ez - folytatta Mr. Bunting. - Nagy dolgokról van itt szó!

A tengeri tündér elgondolkozva nézett végig rajta.

- Mi az a nagy dolog? - kérdezte aztán, - Nem értem tisztán!

Mr. Bunting kifeszítette a mellét, hogy elmagyarázza neki, miről is van tulajdonképen szó.

- Hát a dolog a következő, kérem - kezdte a mondókáját.

Adelinet untatta, de érdekelte is a téma s időről-időre szerette volna elvágni Mr. Bunting beszédének fonalát, hogy ügyes beavatkozással Chatterisnek juttassa a szót, aki úgy látszik határozott érdeklődéssel hallgatta, hogyan magyarázza Mr. Bunting a helyzetet.

A krottjátékosok nemsokára visszamentek a gyepre, Mabel kívánságára, s a többiek folytatták a politikai eszmecserét. A beszélgetés végül személyes színt öltött s nem beszéltek egyébről, mint hogy mik Chatteris tervei, hogyan akar a dologhoz hozzáfogni. Mrs. Bunting hirtelen leintette a férjét, aki jó tanácsokat akart a fiatal jelöltnek osztogatni és Adeline kezébe került megint a beszélgetés irányítása. Nagy tervek lebegtek a szeme előtt.

- Ez a választás egyelőre csak ajtót nyit előttünk - mondotta. Mikor Chatteris szerénykedően akarta e nagy kijelentést mérsékelni, büszkén és boldog önbizalommal mosolygott vőlegényére, jelezni akarván ezzel a mosollyal, mi mindent akar a leendő férjéből faragni...

Mrs. Bunting szolgáltatta a sorok alatti magyarázó megjegyzéseket, hogy a tengeri tündér mindent pontosan megértsen. „Nagyon szerény fiú!”, vetette közbe egy ízben. Chatteris úgy tett, mintha nem hallotta volna a megjegyzést és kissé el is pirult. Néha szerette volna a beszédet a tündér személyére terelni, de nem tudta, hogyan fogjon hozzá, mert nem volt tisztában a tündér kilétével.

A tündér alig nyitotta ki a száját, szüntelenül Chatterist és Adelinet figyelte, de még inkább azt, hogyan viselkedik Chatteris Adelinenel szemben.

HATODIK FEJEZET

A tündér megigézi Harryt

I.

Melville soha sincsen teljesen tisztában a dátumokkal. Ez mindenképpen sajnálatos dolog, mert sokkal tisztábban látnók az egész históriát, ha Melville meg tudta volna mondani, hány nap telt el addig, amikor Chatterist bizalmas beszélgetésben találta a tengeri tündérrel. Melville a tenger partján sétált végig, néhány könyvet hozott magával a városi könyvtárból, melyeket Miss Glendower sürgősen el akart olvasni. Adelinének sejtelve sem volt róla, hogy Melville mennyire kiállhatatlannak tartja. Azt hitte, hogy Melville is a hódolói közé tartozik és így őt kérte meg, hogy hozza el neki ezeket a könyveket, amivel aztán még inkább ellenszenvessé tette magát unokaöcsém előtt. A fák árnyékában húzódó ösvényen történt, Folkestonének ezen az igazán kellemes és közismert sétaútványán, hogy a tengeri tündér tolókosija és a körülötte álló társaság Melville útjába került. Chatteris egy fapadon ült, előre hajolt és úgy nézett a tündér arcába, a tündér pedig egészen különös mosollyal beszélgetett és még Melvillének is feltűnt, hogy ez a mosoly milyen szokatlanul hódító volt, pedig a tündérkisasszony különben is elbájolón tudott mosolyogni. Parker egy kissé távolabb ült, ott, ahol egy bástyaféle nyúlik a partra és ahonnan tágas kilátás nyílik a kikötőre, a rakodóra, a francia partra. Parker, úgy látszik rosszkedvű volt, mert meglehetősen mogorva arccal nézte ezt a jelenetet. A tolókosci egészen közel állott a padhoz, és az a mélabús hangulat lengett körülötte, amely önmagukkal tehetetlen, ápolóra és kísérőre szoruló béna emberek környezetében szinte elmaradhatatlan.

Unokaöcsém kissé meglepett a lépteit és odament hozzájuk. Közeledtére elhallgatott a beszélgetésük. Chatteris hátradőlt a padon, de úgy tett, mintha nem is venné rossz néven, hogy megzavarták őket. Erőltetett élénkséggel üdvözölte Melvillet és a beszélgetést a könyvekre terelte, amelyeket Melville kezében látott.

- Könyvek? - kérdezte.

- Miss Glendowernek viszem, - felelte Melville.

- Ó! - jegyezte meg Chatteris.

- Miről szólnak? - kérdezte a tündér.

- Földbérleti kérdésekről - felelte Melville.

- Ez engem ugyan nem érdekel - felelte a tengeri tündér és Chatteris is elmosolyodott, bár kiérezte a tündér hangjából a gúnyt.

Kissé elhallgattak ezután.

- Hytheben készül föllépni? - kérdezte Melville.

- Úgy látszik, oda sodort a sorsom - felelte Chatteris.

- Azzal fenyegetődznek, hogy szeptemberre fölőszlatják a Házat.

- Egy hónapig se tart már! - felelte Chatteris a jól értesült ember utánozhatatlan hangján.

- Ha így áll a dolog, nemsokára lesz dolgunk elég.

- S szabad lesz nekem is korteskedni? - kérdezte a tündér. - Még sohasem próbáltam...

- Miss Waters éppen most ígérte meg nekem, - magyarázta Chatteris Melvillenek - hogy segítségünkre lesz.

Chatteris egészen bátran nézett Melville szemébe.

- Nem törődöm a fáradtsággal, - mondta a tündér. - Fő az, hogy mulatságos legyen. És én nem akarok tétlen maradni. Én komolyan segíteni akarok - Mr. Chatterisnek.

- Ez igazán derék dolog!

- És elkísérhetem a tolószékemben is?

- Nagy mulatság lesz! - felelte Chatteris.

- Mindenesetre segíteni akarok - szólt a tengeri tündér.

- S tudja-e, hogy mit mondjon? - kérdezte Melville.

A tündér ránézett.

- Mivel akarja a választókat meghódítani?

- Megkérem őket, hogy szavazzanak Mr. Chatterisre és ha később találkozom velük, megismerem őket, rájuk mosolygok és integetek nekik. Mi egyebet kellene tennem?

- Semmit - felelte Chatteris és intett Melvillenek, hogy hagyja rá.

- Bár én tudnék ilyen meggyőzően érvelni!

- Milyen emberek laknak errefelé? - kérdezte Melville. - Nem kellene a csempészeknek is a kedvükben járni valamivel?

- Ezt még nem kérdeztem meg - felelte Chatteris. - A csempészség már nagyon régen kiment errefelé a divatból. Legalább negyven éve. Az utolsó csempész akkor pusztult el, amikor még a szászok grófja volt az úr e parton. Érdekes öreg ember volt, tele régi emlékekkel. Ő is csak halványan emlékezett arra, hogy a csempészség valamikor divatban volt - negyven évvel ezelőtt. Én ugyan hajlandó vagyok már azt is elhinni, hogy soha errefelé az emberek nem csempészték. A vámország sem egyéb, mint a régi babonák emlékének hozott áldozat.

- Ugyan, kérem! - kiáltotta a tengeri tündér. - Hiszen nincs még öt hete, hogy itt a közelben láttam...

Hirtelen elhallgatott és ijedten pillantott Melville szemébe, aki nagyon jól megértette, hogy most egy kicsit elszólta magát.

- Ujságban olvasta, úgy-e? - kérdezte aztán, hogy kisegítse a zavarából.

- Igen, egy ujságban - felelte a tündér s mohón kapott a mentőkötél után.

- Mit? - kérdezte Chatteris.

- Hogy még mindig szoktak csempészni - felelte a tengeri tündér olyan arccal, mint mikor valaki nem akar elmondani egy adomát, mert hirtelen rájött arra, hogy már mindenki ismeri.

- Hát az bizonyos, hogy néha még előfordul - felelte Chatteris, aki nem vette észre, hogy mi lappang a dolog mögött. - De a választás során erről nem igen esik szó. Én semmiesetre se fogom követelni, hogy gyorsabban járó vámörhajót állítsanak szolgálatba. Akárhogyan is álljanak e tekintetben a dolgok, nekem az az álláspontom, hogy minden úgy van a legjobban, ahogyan van. Ez az én politikai programom egyik legfőbb pontja.

Ezzel Harry elhallgatott és tekintete elkalandozott a tenger felé.

Melville és a tengeri tündér szeme egy pillanatra megértően villant egymásba.

A beszélgetés elsekélyesedett, - kortesfogásokról diskuráltak - aztán egészen elakadt. Az unokafivérem éppen arra gondolt, hogy Mrs. Bunting és a lánya biztosan elkísérték idáig a tündérkisasszonyt, aztán bementek a városba vásárolni. Valóban fel is bukkantak csakhamar. Éppen ekkor tértek vissza a partra. Chatteris fölállott, hogy köszöntse őket és elmondotta, - amit pedig egy szóval sem említett idáig - hogy éppen Adelinehez készült. Miután még néhány köznapi szót váltottak egymással, Chatteris meg Melville együtt elköszöntek a hölgyektől.

Néhány percig szótlanul lépkedtek egymás mellett.

- Ki ez a Waters kisasszony? - kérdezte Chatteris.

- Mrs. Bunting egy barátnője - felelte Melville.

- Mindjárt gondoltam... Elragadó teremtés.

- Bizony az!

- És nagyon érdekes. A betegsége mintha kissé fölvilanyozná! Passzív jelenséggé változtatta, olyasvalakivé, aki szinte - a képzelet szüleménye. Legalább rám ilyen hatást tesz. Mozdulatlanul ül, mosolyog és felelget. A szemében van valami - bensőséges. S mégis...

Az unokafivérem nem felelt.

- Honnan szedte Mrs. Bunting ezt a leányt?

Két-három pillanatig is eltartott, amíg az unokaöcsém összeszedte magát.

- Nem tudom, mi van mögötte... - mondotta aztán szándékosan - de Mrs. Bunting nem igen közlékeny e tekintetben...

- Ugyan mi lehet e dolog mögött?

- Azt hiszem, nincsen semmi különös mögötte - felelte Melville, kissé bizonytalanul.

- Furcsa! Máskülönben Mrs. Bunting nem igen hajlik arra, hogy...

Melville nem tartotta szükségesnek, hogy erre feleljen.

- Bizony, azt kell mondanom... - tette hozzá Chatteris.

- Mit?

- Hogy titokzatos az eset.

Unokaöcsém velem együtt szívből utálja, amikor roppant titokzatos hírnévvel vesznek körül egy nőt. Az asszonyokat akkor szereti, ha csinosak és... mindennapiak. Ennélfogva válasz helyett azzal fejezte ki az érzelmeit, hogy bosszúsan dörmögött.

De Chatteris nem elégedett meg ezzel. Piszkálni kezdte a dolgot.

- Mindez nem egyéb, csak „illúzió!” Minden asszony impresszionista képek, fény- és árnyfoltok vegyülete. Csak hatásra vadásznak. Azt hiszem, nem is akarnak egyebet. Hogy hatása van a megjelenésének, az bizonyos. De miért? Itt a misztérium. Nemcsak a szépsége teszi. Szép arc van elég a világon. Anélkül, hogy ilyen hatást tudna gyakorolni. Szemében van a titok kulcsa, azt hiszem!

Ezen egy percig elgondolkozott.

- Nincs a szemében semmi különös - felelte Melville. Tőlem vette kölcsön ezt az argumentumot és az analitikus-cinikus hangot. - Nézett valaha valakinek a szemébe papírba vágott lyukon keresztül?

- Nem emlékszem rá - felelte Chatteris. - Én nem egyedül a fizikumát értettem. Lehet, hogy az ellentét teszi érdekessé, a kiáltó ellentét egészséges arcszíne és a tolókocsi között... Maga nem tudja, mi lappang a titok mögött, Melville?

- Honnan tudnám?

- Buntingtől hallottam, hogy csak béna a lába, nem nyomorék.

- Ő csak tudja!

- Nem vagyok benne teljesen biztos. Maga nem tudja véletlenül, hogy tulajdonképpen mi a baja?

- Egyáltalán nem tudom megmondani - felelte Melville tünődő hangon.

Ezzel úgy látszott, hogy kimerítették a tárgyat. A Metropole-szálló homlokzata közös barátjaikat juttatta az eszükbe, róluk váltottak egy-két szót. Aztán jó ideig nem beszéltek, amíg messzi el nem hagyták a teret, a recsegő zenét és a körülötte nyüzsgő tömeget. Aztán Chatteris új gondolatot vetett fel.

- Bonyodalmas ügy, asszonyi motívumok - jegyezte meg.

- Micsoda?

- Ez a korteshadjárat. Ezt a sok nőt nem igen érdekli a politika lényege és komolyabb része. Minden nő csak mulatságnak tekinti a választást.

- Van azért különbség a női típusok között. S azonfelül bizonyos személyes érdeklődésről is van itt szó.

- Ugyan kérem!

- Nekem elhiheti. Egyébként én azt hiszem, hogy a nemek között nincsen olyan nagy értelmi szakadék.

- Ó, *tudom*, hogy sok embernek ez a nézete. De én azt mondom, hogy a nőknél nem elvi kérdésekről van szó. Inkább mulatságnak nézik a korteskedést.

- Mulatságnak? Ki tudja megmondani, mi érdekli az asszonyi lelket, vagy mi fogja érdekelní - jegyezte meg Melville.

Chatteris nem felelt.

- Ugyanaz az ösztön, ami a szegények házaiba hajtja őket - felelte Melville. - Valamennyiben benne van. Ugyanolyan korteskedés. Minden asszony szeret más ember házába bekukkantani.

- Igen, valószínű - felelte Chatteris kurtán és mivel Melvilletől nem kapott választ, valamin elmerengett, de merengései, úgy látszik, elég kellemes irányban mozogtak.

A shorncliffei táborból elhangzott a déli ágyúlövés.

- Uram Isten! - kiáltotta Chatteris és meggyorsította a lépteit.

Adelinet buzgó munkában lették. Mikor beléptek a szobájába, az órára mutatott szemrehányó tekintettel, amely mögött azonban Marcella édes tónusa lappangott. Chatteris hízelgő és bőven ömlő szavakban kért bocsánatot s egy szóval se említette, hogy a tündérkisasszonnyal ült együtt a parton.

Melville átadta könyveit és mikor elbúcsúzott tőlük, térdig gázoltak már a terület párt-szervezetének a részleteiben, amelyeket a helyi pártvezetőség bocsátott a rendelkezésükre.

II.

Röviddel Chatteris megérkezése után unokaöcsém, Melville és a tündérkisasszony együtt ültek a tengerre nyíló kert végében, az árnyas fák alatt. Parkert, aki illő távolságban egy kerti széken ülve kézimunkázott, mint ezt valamennyien megszokták, ők se vették észre és kívülről nem volt senki sem a közelükben. Fred meg a lányok elmentek kerékpározni, Fred a tündérkisasszony határozott kívánságára kísérte el őket, Miss Glendower és Mrs. Bunting pedig diplomáciai látogatásokat tettek néhány borzalmas helyi nagyságnál, akiknek a segítségére Harry megválasztásánál erősen számítottak.

Mr. Bunting elment halászni. Nem szerette ugyan valami különösen ezt a sportot, de sok tekintetben igen kemény akaratú kis ember volt, aki napról-napra elment ebéd után halászni, csak azért, hogy megtörje azt a „nevetséges szokását”, amint a felesége nevezte, hogy mindjárt tengeribetegséget kapott, valahányszor csónakba ült. Kijelentette, ha nem tudja ezt a szokását kiverni azzal, hogy napról-napra elmegy egy csónakban ülve halászni és órákig lógatja ki a horgát csalétek gyanánt egy darab batiszttal, akkor semmi se veri ki belőle és tényleg, kis idő múlva úgy tetszett, ki is vert belőle minden okos dolgot. Csak egyet nem: a régi megrögzött, rossz szokását. De ne térjünk el a tárgytól!

A tündér meg az unokaöcsém, mint mondtam, az örökzöld tölgyfa lombjai alatt üldögéltek és Melville öcsémén, ha nem csalódom, finom, mintázott flanelruha volt, az a fajta ruha, amely 1899-ben kényelmet és korrektséget jelentett egyszerre. Kétségtelen, hogy nagy érdeklődéssel figyelte a tengeri tündér beárnyékolt arcát a napsütötte sárgászöld pázsit és a feketés-zöld tölgylevelek keretében, legalább is a valószínűség azt kívánja, hogy ezt a keretet tételezzem föl. A tündér e délután eleinte elmélázó volt és levert, később fölbredt az érdeklődése és az unokaöcsém szemébe nézett. Lehet, hogy a tündér maga mondtotta neki, hogy dohányozzék, de az is lehet, hogy ő kért rá engedelmet. Bizonyos az, hogy a zsebéből cigaretta került elő. Bizonytalan mozdulattal villant a tündér szeme a cigarettre, úgyhogy az unokaöcsém hirtelen meg is kérdezte tőle:

- Talán *maga* is...?

- Sohse próbáltam.

Melville ránézett az ápolónőre, aztán elfogta a tündér pillantását.

- A cigaretta is beletartozik azokba a dolgokba, amelyek a partra csábítottak - mondta az Óceán mélységeinek leánya.

Aztán elfogadta a cigarettát és elgondolkozva nézegette.

- Odalenn - mondtotta - ebben sincsen részünk... Nem nehéz megérteni, hogy csak ázott dohány juthat le hozzánk. A tritonok között akad valami ehhez hasonló... Eltanulták a tengerészekről. Azt hiszem, *bagónak* hívják... Szörnyű! Szóval nem is illik beszélni róla!

Egy kézmozdulattal elhessegette ezt a kényes tárgyat és megint elmélázott.

Az unokaöcsém előszedte a gyufát, megrázta a gyújtó dobozát.

A tündér egy pillanatra meghökkent és a ház felé nézett.

- És Mrs. Bunting? - kérdezte aztán.

Úgy tudom, egymásután többször is megkérdezte.

- Nem fogja rossz néven venni... - felelte Melville és elhallgatott. - Nem fogja illetlennek tartani - tette aztán hozzá -, ha ugyan nem akad más valaki, aki illetlennek fogja tartani.

- Másvalaki nem! - felelte a tengeri tündér és rágyújtott a cigarettára.

Az unokaöcsém szeret csavaros utakon gondolkodni. Az a hajlandóság lappang benne, hogy minden tárgyhoz, akár általános, akár személyes érdekű legyen is, csak kerülő úton közeledik, szinte szenvedélyessé vált nála ez a szokás. Kényes kérdéshez épp oly kevésbé közeledik egyenes úton, mint a macska az idegen emberhez. Most is kerülő formában tette föl a kérdést, amint előrehajolt és figyelte a tündér első, tiszteletreméltó dohányzói kísérleteit.

- Azon töröm a fejemet - mondotta aztán -, hogy tulajdonképen *miért* jött közénk?

A tündér rámosolygott egy ügyetlen kis füstfelhőn keresztül.

- Például ezért! - mondotta.

- És hogy megfésültesse magát?

- Igen és hogy szépen felöltözzem.

Egy pillanatig habozott, aztán megint elmosolyodott.

- Ilyenféle dolgokért - mondotta aztán, mintha érezte volna, hogy az első válasz talán nem volt elég komoly.

A kezével a ház és a gyepes kert felé intett és... Melville törhette a fejét azon, hogy mi mindenre terjedhet ki ez a válasz.

- Mondja, jól csinálom? - kérdezte a tengeri tündér.

- Nagyszerűen - felelte az unokaöcsém, de a hangjában halk sóhaj rezgett. - No és most mi a véleménye?

- Megérte - felelte a tengeri tündér és az unokaöcsém szemébe mosolygott.

- Igazán csak ezért...

A tündér fejezte be helyette a mondatot:

- ...jöttem? Látni akartam, milyen az élet a szárazföldön... Ez tán nem elég?

Melville cigarettája kialudt. Elgondolkozva nézte időelőtt kihamvadt végét.

- Az emberi élet - mondotta - nem csupán ezekből a dolgokból áll.

- Milyen dolgokból?

- Verőfényből. Cigarettázásból. Beszélgetésből és csinos ruhákból.

- De hát miből?... Ezek is benne vannak!

- Igen, de nemcsak ezek!

- Például?!

- Ó, *maga* úgyis tudja.

- Mit?

- Hiszen *tudja*! - felelte Melville, de nem mert ránézni.

- De én nem akarom tudni - felelte a tündér rövid szünet után.

- Különben is... - mondotta aztán Melville.

- Nos?

- Különben is, maga megmondotta Mrs. Buntingnek... - csak mikor már kimondta, jutott az eszébe, hogy eljárt a szája, de a lelkiismerete későn szólalt meg.

- No, mit mondtam?

- Valamit mondott a lélekről!

A tündér nem felelt azonnal. Ránézett és a szeme mosolygott.

- Mr. Melville - mondotta ártatlan arccal -, kérem, mondja meg nekem, mi az a *lélek*?

- A lélek?... - felelte Melville és a nem létező hamut kezdte kihűlt cigarettjéről leverdesni.

- A lélek... - mondotta aztán és zavartan Parker felé pislogott.

- Tudja, kérem, a lélek... - ismételte és olyan arccal nézett a tengeri tündérre, mint aki roppant ügyesen és óvatosan kezel valami kényes dolgot.

- Tudja, kérem - mondotta aztán -, ez kissé, hogy is mondjam, bonyolultabb, semmint rögtön meg lehetne magyarázni...

- Olyasvalakinek, akinek nincsen lelke?

- Akárkinek - felelte Melville, aki hirtelen elhatározással bevallotta, hogy a kérdés kissé fogas neki.

Egy pillanatig elgondolkozva nézett a tündér szemébe.

- Különben - mondotta aztán -, hiszen maga tökéletesen jól tudja, hogy mi a lélek...

- Nem én, - felelte a tündér. - Nem tudom.

- Épp olyan jól tudja, mint én.

- Talán mégsem!

- Azért jött a szárazra, hogy lelket szerezzen?

- Talán nem is vágyódom rá. *Miért*? Hát ha nincs is rá szükségem?...

- De *kérem*! - és unokaöcsém bosszúsan vállat vont erre a kijelentésre.

- Maga ezt úgyis tudja... Hiszen éppen azért nehéz meghatározni, mert olyan általános a kifejezés... Mindenkinnek van lelke...

- Kivéve engem?

- Nem vagyok benne olyan biztos.

- Mrs. Buntingnek is?

- Persze!

- És Mr. Buntingnek is?

- Mindenkinnek.

- Miss Glendowernek is van?

- De mekkora! Annak van csak igazán!

A tengeri tündér elmélázott. Aztán hirtelen egyet fordított a dolgon.

- Mr. Melville - kérdezte aztán -, mit jelent tulajdonképpen két lélek egyesülése?

Melville a kihamvadt cigarettáját hirtelen kétrét gyűrte, aztán elhajította. Ez a frázis tán valami emléket ébresztett fel benne.

- Egészen különös valamit jelent... - mondotta. - Csak olyan szép mondás... Néha ugyanaz, mintha az ember az inasnál leadná a névjegyt... az élő ember jelenlétét helyettesíti.

A beszélgetés fonala ekkor megszakadt. Melville kedvetlenül ült a helyén és módot keresett arra, hogy kiönthesse azt, ami - akármilyen volt is - a szívében feküdt. Nyilván maga sem igen tudta, mi az, amíg rá nem talált. A tengeri tündér pedig meg sem kísérelte többé, hogy megértse őt, mert sokkal sürgősebb kérdezni valója akadt.

- Mit gondol, Miss Glendower és... Mr. Chatteris is?...

Melville ránézett. Észrevette, hogy a tündér húzódva ejtette ki a második nevet.

- Biztosan. Éppen ez az, amire mind a ketten törekszenek.

Aztán megint megszólalt.

- Chatteris érdekli? - kérdezte.

- Igen - felelte a tündér.

- Mindjárt gondoltam - felelte Melville.

A tengeri tündér igen komolyan nézett az unokaöcsém arcába. Mind a ketten idáig ismeretlen bizalmassággal fürkésztek egymás tekintetét. Melville ekkor hirtelen nekivágott. Rájött arra, amit, legalább úgy érezte, már régen fölfedezhetett volna. Kimondhatatlanul keserű érzés vett rajta erőt, és mikor megszólalt, a szája kissé megrándult és a hangjában halk vádló tónus rezdült meg.

- Róla akar beszélni, úgy-e?

A tündér bólintott - még mindig komolyan.

- Én pedig *nem!* - felelt Melville, aztán elváltozott hangon hozzátette: - Kivéve, ha maga nagyon ragaszkodik hozzá!

- Azt hittem, hogy szívesen teszi!

- Ó, kérem, maga nagyon jól tudja... - felelte Melville, aki hirtelen fölfedezte, hogy eldobott cigarettája a lábával elérhető távolságban hever. Dühösen rátaposott, mintha a szegény cigarettacsutka volna az oka minden bajnak.

A tündér nem felelt.

- Nos? - kérdezte Melville.

- Néhány esztendeje - szólt aztán bocsánatkérő hangon a tündér -, hogy először láttam.

- Hol?

- A Déli-tengeren, Tonga közelében.

- És igazán ezért jött ide?

Ez alkalommal a válasz igen meggyőzően hangzott. Beismerte, hogy: igen.

Melville gondosan ügyelt arra, hogy részrehajló ne legyen.

Jóképpű fiú, ismerte be ő is, jóalakú és igen kedves ember, igen kedves ember. De azért mégsem értem meg, hogy *maga*...

Hirtelen fordított egyet a mondaton. - S ő ezelőtt sohasem látta *magát*?...

- Nem! Nem!

Melville arcáról és hangjából mélységes megértést lehetett kiolvasni.

- Nem tudom megérteni, miért jött ide? - mondotta. - Sem azt, hogy mi a célja? Hiszen kérem - és olyan arccal, mint mikor az ember halk, de döntő érvet hoz fel, felkiáltott - itt van Miss Glendower is!

- Igen, itt van!

- Tán nincs?

- Hiszen éppen erről van szó!

- De mindettől eltekintve, nem látom be, hogy miért éppen *maga*?

- Elismerem, hogy esztelen vállalkozás - felelte a tündér. - De miért törjük a fejünket rajta? Ez csak a képzeleten múlik...

- Az ő képzeletén?

- Honnan tudjam, hogyan fogadja? Hiszen éppen ezt *akarom* megtudni!

Melville megint a szemébe nézett.

- Tudja-e, hogy könnyelmű s nem becsületes ez a játék?

- Kivel szemben?

- Mindenkivel!

- Miért?

- Mert maga halhatatlan és... semmi nem köti! Mert maga megtehet mindent, amit csak akar, mi pedig nem. Mi ide vagyunk kötve a földhöz, rövid életünkkel és szűk lelkünkkel, aminek az üdvére törekszünk s vagy üdvözülünk, vagy pokolra jutunk, miközben a magunk kis körében vesződünk. *Maga* pedig az elemek mélyéből itt terem közöttünk, int egyet...

- Az elemeknek is megvan a maguk joga! - felelte a tündér. Aztán hozzátette: - Az elemek elemek, amint tudja. Erősebbek mindennél. S ez az, amiről megfeledkezik.

- A képzelet?

- Természetesen. Ez az igazi elem! A maguk vegyészeinek az elemei...

- Igen?

- Csak kitalált dolgok a fantáziához képest. A fantázia minden... Nincsen ezenkívül semmi. - Aztán így folytatta: - Életüknek minden eleme, az élet maga, az apró-cseprő dolgok, amiket *kell*, hogy megtegyenek, az apró gondok, a rendkívüli apró kötelességek, a mindennapos munka, az elvállalt korlátozások... mindez nem egyéb, mint a képzelet szülötte, amely sokkal jobban begyökerezett magukba, semhogy le tudnák rázni. Nem merik, nem szabad és nem is tudják. Mi, akik magukat figyeljük...

- Maguk figyelnek bennünket?

- Hát persze! Mi figyeljük és gyakran irigyeljük az embereket. Nemcsak a száraz levegőt és a napsugarakat és a fák árnyékát és a reggeli ébredést és sok más egyéb kedves dolgot, hanem azt is, hogy az életüknek van kezdete és van vége... hiszen mindnyájan ezt a véget lesik.

Aztán visszatért az előbbi témára.

- De olyan szűk körben, olyan kemény korlátok között élnek! Olyan nyomorúságosan használják ki a rövid kis életüket. Elkezdik és befejezik ezt az életet és közben, mintha megvolnának babonázva, félnek megcselekedni azt, ami gyönyörűséget szerezne maguknak és egyebet kell cselekedniök, ámbár egy pillanatra sem feledkeznek meg arról, hogy ez ostoba és kellemetlen. Gondoljon csak egy percig mindarra a sok apró-cseprő dologra, amit nem kellene megtenniök: végig a parton merev, rút ruhában ül a sok ember ebben a forró időben, szűk, meleg cipőben, mikor gyönyörű rózsaszínű lábuk van, - legalább némelyiknek - hiszen mi látjuk, s olyan kevés a mondanivalójuk, olyan kevés a látnivalójuk, annyi természetes dolgot nem szabad s annyi fölösleges dolgot kell megcselekedniök! Miért kell? Miért engedik el-suhanni maguk mellett az életet? Mintha valamennyiöknek nem kéne hamarosan meghalnia? Tegyük fel, hogy maga naphosszat fürdőruhában és fehér vászonkalapban járna - még társaságba is...

- *Illetlen volna!* - kiáltotta Melville.

- De miért?

- Botrányt okozna!

- De mikor a fürdőben senki sem ütközik meg rajta!

- Az egészen más!

- Nem más. Csak álmodja, hogy más. Ugyanígy álmodja minden egyébről, hogy illő vagy illetlen, jó vagy rossz. Mert álomban élnek, fantasztikus, egészségtelen, kicsinyes álomban. Milyen szűk ez az álom, milyen végtelenül kicsi! A napokban láttam, milyen szörnyen bántotta egy kis tintafolt, amit az inge ujján ejtett. Egész délután bosszantotta!

Az unokaöcsém szomorúan nézett maga elé. A tündér erre nem beszélt többet a tintafoltról.

- Én mondom magának, az életük álom; álom, amelyből nincsen ébredés.

- S ha így is van, miért mondja el nekem?

A tündér jó ideig nem felelt.

Melville hallotta a ruhája suhogását, amint fölébe hajolt.

Olyan közel hajolt, hogy megérezte a meleg lehelletét. Halk és bizalmas suttogás volt a szava, mint mikor valaki olyan titkot közöl valakivel, amit nehéz szívvel árul el.

- *Azért*, - mondotta - *mert vannak különb álmok is!*

III.

Melville egy pillanatra úgy érezte, mintha egészen másvalaki szólt volna hozzá, nem pedig az a kellemes modorú ifjú hölgy, aki a karosszékekben ült előtte.

- Hogyan...? - szólalt meg s aztán megint elhallgatott.

Így hallgatott egy pár percig, egészen megdöbben arccal. A tündér hátradőlt a székében, félrenézett és amikor végre megint visszafordult és megszólalt, a hangja megint egészen természetes és emberi volt.

- Miért ne tenném, - kérdezte - ha jólesik?

- Mi esik jól?
- Ha Chatteris tetszik nekem!
- Ne feledkezzék meg az akadályokról - intette Melville.
- Nem azé a lányé - folytatta a tündér.
- De igen. Kevés választja már el attól, hogy az övé legyen - felelte Melville.
- Hogy kevés választja el!? Nem lesz az övé. Hiába, nincs olyan hatalom, ami ezen változtatni tudna. Ha én kívánom, akkor az enyém lesz és ezt maga is tudja, vagy tudná, ha végig merné gondolni a gondolatait!

Az unokaöcsém hallgatott, míg a tündér így folytatta:

- Ez az Adeline nem valóságos nő - mondotta. - Csupa elképzelésből, csupa apró hiúságból áll. Mindent a könyvekből szed ki, önmagát is a könyvekből állította össze. Csak nézze meg jól, hogy mit művel itt naphosszat. Vajjon mit keres folyton? Vajjon min dolgozik? Ez az egész munka, ez az egész ostoba politizálás mit ér? Folyton a szegény néposztályok helyzetéről beszél! Mit jelent az, hogy a szegény néposztályok helyzete? Kínos vergődést az élet ágyán, örökös aggodást a következményektől, amelyek szakadatlanul fenyegetik őket. Az életük csupa aggodalom és félelem, mivel nem tudják, hogy ez az egész nem egyéb, csak álom. Tegyük föl, hogy egy csapásra nem félnének és nem aggódnának tovább... Aztán tulajdonképpen mit törődik az a nő a szegényekkel? Hiszen az egész nem érdekli őt jobban, mint álmának egy kiindulópontja! Szíve mélyén egyáltalán nem kívánja, hogy a szegények élete boldogabb legyen, a szíve mélyén nem lobog érettük szenvedély, csak arról álmodozik, hogy mindenki szemeláttára valami jót kövessen el, fontos személlyé legyen, a közvélemény hálája, imádság és áldás közepette intézze a szegények dolgát. Ez az ő álma s milyen messze van ez a valóságtól! Fantomok tömege! Kergeti lidérces álmképét, egy délibáb elmúló alkonyi pírját. Hiúságok hiúsága...

- Az ő szemében kézzelfogható valóság.
- Olyan valóság, amelyet csak ő tud elképzelni. Azonkívül ő maga sem reális! Rosszul kezdte a dolgot.
- Pedig Chatteris...
- Nem hisz az egészből egy szót sem.
- Nem vagyok benne biztos.
- De én most már igen.
- Nagyon bonyolult ember!
- Meg fog szökni előle! - mondotta a tengeri tündér.
- Azt hiszem, rosszul ítéli meg, - mondotta Melville. - Harry olyan ember, akinek kettéhasadt a lelke. - Megijedt ettől a furcsa szótól, elhallgatott, azután hirtelen hozzátette:
- Valamennyien ilyenek vagyunk!

A tündér kimeresztette a szemét, de Melville hamarosan magához tért és lerázta e hirtelen általánosítást magáról.

- Elismerem, hogy bizonytalan, nagyon bizonytalan az a törekvése, hogy valami jót kövessen el életében...

- Bizonytalan és elmosódott kívánság, - folytatta a tündér - de...
- A szándéka jó, - mondotta Melville és makacsul kitartott az álláspontja mellett.
- Ez nem jelent semmit, csak igen ködösen kezdi gyanítani...

- Mit?

- Amit most már maga is gyanítani kezd... Hogy vannak egyéb dolgok is, amiket el lehet képzelni, még akkor is, ha lehetetleneknek látszanak. Hogy ez a maguk élete még nem jelent mindent. Hogy nem szabad túlságosan komolyan venni. Mivel... *vannak ennél különb álmok is.*

A szirének csábító dala zengett a hangjában és Melville nem mert a szemébe nézni.

- Én nem tudok semmiféle más álomról, - mondotta. - Nincs egyebünk, mint önmagunk és a magunk élete és azt is elég nehéz rendben tartani. Miféle más álom lehet az, amit álmodhatnánk? Bárhogyan álljon is a dolog, álméletet élünk... s ebbe bele kell nyugodnunk. Különb tudja meg, hogy ezzel tulajdonképpen mellékvágányra terelte a kérdést. Chatterisről beszélgettünk és arról, hogy az ő kedvéért jött közibénk. Miért jött maga, miért jönne bárki más, aki nem e világba való, ide közibénk?

- Azért, mert nekünk, halhatatlanoknak, szabad bárhová mennünk. S mivel szabad, néha kedvünk kerekedik, hogy belekóstoljunk ebbe az emberi életbe, amely úgy elmúlik és úgy folytatódik, mint ahogy az eső hull a földre. Miért ne próbálnók ki? Miért riadnánk vissza tőle?

- És Chatteris?

- Ha tetszik nekem!

Melville hősies erőfeszítéssel küzdött a szédítő varázs ellen, amely hirtelen reáborult. Mindenáron egy pontosan körülhatárolt esetre, a társadalom megszokott rendjének egy problémájára akarta lecsökkenteni az egészet a jelentőségét.

- Azt mondja meg nekem, kérem, hogy tulajdonképpen mit akar kezdeni vele, ha meg is kapja? Csak nem gondolja komolyan, hogy ezt a játszmát végigjátssza? Csak nem az a szándéka, hogy a mi földi szokásunk szerint pozitív formában férjhez menjen hozzá?

A tengeri tündér elmosolyodott, hogy így visszatértek a gyakorlati kérdésekre.

- No, miért ne? - kérdezte.

- Hogy tolószékben töltsé egész életét?... Nem, erről nem lehet szó. De komolyan, mi a szándéka? - kérdezte aztán.

Melville a tündér szemébe nézett s úgy érezte, mintha mély vizek fenekére pillantott volna. Megfoghatatlan titkok ragyogtak e szemek fenekén.

A tündér rámosolygott.

- Nem, - mondotta - nem megyek hozzá feleségül és nem fogom tolószékben tölteni az életemet. Nem fogok megöregedni, ez csak a földi asszonyok sorsa. A por okozza, azt hiszem, meg a száraz levegő és az, ahogyan a világot nézik. Túlságos gyorsan elégnék, föllobbannak, azután kihamvadnak és meghalnak. Ez a maguk élete... Jön a betegségek sora és a közeledő halál! Amikor a bőr ráncossá válik és fakóvá lesz a haj, meg a fogsor. Ezt még a szerelem kedvéért sem vállalnám... De amint az imént megmondottam - s a hangja csendes suttogássá halkult - vannak ennél különb álmok is!

- Minő álmok? - lázongott Melville. - Hogy érti ezt? Kicsoda maga? Mi célból jött ide közénk, a mi életünkbe, maga, aki azt állítja, hogy asszony és sugdos a mi fülünkbe, akik ide vagyunk kötve a földhöz, akik számára nincs menekülésre út!

- De van! - felelte a tengeri tündér.

- Hogyan?

- Van, annak a kevésnek, akinek az élete egyetlen pillanatba tömörül össze...

Azután elhallgatott. Világos, hogy ennek a kijelentésnek az én szememben nincsen semmiféle értelme, még akkor sem, ha egy fantasztikus hölgytől származik is, aki a tenger hullámaiból kelt ki. Hogyan is lehetséges az, hogy az egész élet egy pillanattá tömörüljön. De akármilyen volt is, amit alapjában véve mondani akart, kétségtelen, hogy a mondat másik felét nem mondotta ki. Amit mondott, az homályos rejtély maradt.

Melville fölneézett rá, amikor hirtelen elhallgatott és látta, hogy a ház felé figyel...

- Doris!... Doris!... Kint van a kertben?

Mrs. Bunting hangja röppent végig a kerten a gyep fölött. Ez a hang a közelből jelentkezett s a legyőzhetetlen, kézzelfogható, valóságos dolgokat jelentette. Újból reálissá változott a világ Melville szemében. Hirtelen, mintha fölébredt volna, mintha életre riadt volna egy csalóka, bűvös álomból, amely néhány percre ráborította a fátyolát.

Ránézett a tengeri tündérre, mintha máris kétségbevonná a valóságát annak, amit az imént hallott tőle, mintha aludt volna és végigálmodta volna ezt az egész beszélgetést. Mintha a fény kihamvadt volna és az életet adó képzelet elhalványult volna. A szeme megakadt egy kis fém-táblán, amely éppen a tündér karja alatt volt látható a karosszék karfáján: „*Flamps és Társa, tolószék-kölcsönző vállalat*”.

- Talán komolyabban beszélhetnénk most már... - mondotta kissé habozva, aztán hozzátette -: Komolyan értette azt, amit az imént mondott?

Közben már a közelben suhogtak Mrs. Bunting selyemszoknyái és Parker is megmozdult és köhécselt.

- Talán majd máskor - felelte a tündér.

Melville most már maga sem tudta, hogy valóban hallotta-e mindezeket a dolgokat, vagy valami fantasztikus képzelődés vert gyökeret az agyában?

Hirtelen eszébe jutott valami.

- Hol a cigarettája? - kérdezte.

De a tündér cigarettája már régen elégett.

- Ugyan, miről beszélgettek ilyen sokáig? - zengett a fülükbe Mrs. Bunting hangja, aki szinte anyai jóindulattal tette a kezét Melville székére.

- Ó - szólott Melville és rögtön elvesztette a fejét, hirtelen fölállott a székből, szembefordult Mrs. Buntinggel, meghajolt előtte, azután a tündér felé fordult barátságos, de kissé mesterkélt, nyugodt mosollyal. - Ugyan, miről is beszélgettünk?

- Bizonyosan sok mindenféléről - felelte Mrs. Bunting biztató hangon és aztán egész különös mosollyal tisztelte meg Melville-t, olyan mosollyal, amelyet akár buzdító és bátorító mosoly-nak is lehetett volna nevezni.

Az unokaöcsém ennek a házasságközvetítő mosolynak bátran a szemébe nevetett és négy teljes másodpercig csodálkozva bámult Mrs. Buntingre. Szinte elakadt belé a lélekzete. Aztán valamennyien elnevelték magukat. Mrs. Bunting kedvesen, leereszkedően és majdnem hangosan jegyezte meg, de nem egész hangosan, csak mintha magában szólna:

- Hiszen úgyis tudom, amit tudok.

IV.

Úgy vélem, hogy e beszélgetés után Melville egészen különös kétségek hálójába került.

Először is és ez volt a legelszomorítóbb önmaga előtt, kétségbevonta azt, hogy ez a beszélgetés egyáltalán megtörténhetett és ha meg is történt, vajjon az emlékezőtehetsége nem üzött-e rossz tréfát vele, nem színezte-e ki és nem mélyítette-e el e váltott szavak jelentőségét. Unokaöcsém néha olyan valószínű és olyan józan beszélgetéseket álmodik végig, hogy egészen döbbenetes módon vegyülnek belé a valóságos élményeibe. Nem ugyanez történt-e vele most is? Azon kapta rajta magát, hogy sorra veszi és meghányja magában, amint eszébe jutottak, hol az egyik mondást, hol a másikat. Valóban mondotta-e a tündér ezt vagy amazt és ilyen formában mondotta-e? Komolyan mondotta-e vagy sem? Két teljes napon keresztül képtelen volt emlékezetében változatlan formában fölidézni ezt a jelentős beszélgetést. Vajjon komolyan és eltökélt szándékkal jelezte-e a tündér, hogy Chatterisre valami homályos és titokzatos sors várakozik?

Az unokaöcsém kétségeit és töprengéseit még az is fokozta, hogy később a tündér állhatatosan került minden olyan szót, minden alkalmat, ami emlékeztette volna Melville arra, ami köztük történt, avagy nem történt. Tökéletesen úgy viselkedett, mint ahogy viselkedni szokott és a modorán nem látszott sem fokozott bizalmaskodás, sem pedig eltávolodás, ami az indiszkrét bizalmaskodásokat követni szokta.

S a kérdések sűrű bokra között nemsokára a kétségeknek egészen új csalánja bukkant föl, mintha szegény fiú nem lett volna eddig is bőségesen ellátva megfejthetetlen rejtvényekkel. A tengeri tündér, törte Melville a fejét, azt állította, hogy Chatterisért jött ki a szárazföldre.

- No és aztán?

Idáig nem jutott eszébe, hogy végiggondolja pontosan, tulajdonképpen minő sors várhat Chatterisre, Glendower kisasszonyra, a Bunting-familiára általában, vagy akár sajátmagára, abban az esetben, ha a tündér megkaparintja Chatterist. Vannak még egyéb álmok, van még más élet is valahol, van egy ismeretlen másik világ is és Chatteris oda fog kerülni, legalább is így mondta a tündér. Ekkor jutott Melvillenek egészen megdöbbentő élnkséggel és erővel az eszébe, hogy valamikor látott egy képet, amelyen egy férfi és egy tengeri sellő zuhannak lefelé a mély vízbe... Vajjon megtörténhetik-e ilyesmi az Úr ezernyolcszázkilencvenkilencedik esztendejében? Nyilvánvaló, ha ezt a tündér neki elmondotta, akkor komolyan is értette. Ha pedig komolyan értette és ha erősen készülődik arra, hogy hódító hadjáratát megindítsa, akkor ezzel szemben mi a teendője egy rendes, egészséges, tisztességes fiatalembernek?

Nyugodtan várjon, amíg a katasztrófa be nem következik?

Úgy képezem, hogy Melvillenek beleöregedett az arca és úgy látszik, reggeltől estig ott ögylgett a tengerparti villa környékén, úgyhogy már mindenki megütkezött rajta, de sohase sikerült elég hosszú ideig egyedül maradnia bizalmas kettesben a tengeri tündérrel, hogy egyszersmindenkorra megnyugtassa a kétségeit, tulajdonképpen mit is mondott a tündér és mi

az, amit ő ehhez a beszélgetéshez hozzáképzelt vagy hozzáálmodott? Soha még úgy föl nem izgatta valami, mint ennek a beszélgetésnek a különös fordulatai. Még sohasem esett olyan nehezére megőriznie megszokott modorát, amellyel vidáman megnyugodott az élete sorsában. Határozottan tétova lett a viselkedése. Ez az állapot még Mrs. Buntingnek is föltűnt. De az idős hölgy félremagyarázta ennek az állapotnak az indítóokait. Végre Melville megunt a dolgot, hirtelen Londonba utazott és dühösen eltökölte magában, hogy kiveri az egész buta históriát a fejéből. A tengeri tündér Mrs. Bunting jelenlétében kívánt neki szerencsés utat, mintha soha semmi sem történt volna közöttük.

Azt hiszem, senkinek sem okoz különös fáradságot, hogy megértse unokaöcsém feldúlt állapotának az okait. Melville derék, szorgalmas, komoly úriember volt. Gyermekkorától küzdött, amíg utat tört magának, rendes pozícióra és társadalmi állásra tett szert. Ezernyi kétség után végre megnyugodott, azt hitte, hogy az élete meg van alapozva és nyugodtan, szinte síneken fog mozogni tovább, biztató következő állomások felé. Ekkor elébe kerül egy hang, amely fáradhatatlanul ezt súgja a fülébe: - Vannak ennél különb álmok is! - és állandóan hallja ezt a mesét, amely bonyodalmakkal, szerencsétlenségekkel, tört szívekkel fenyeget, anélkül, hogy halvány ideája volna tulajdonképpen mit kéne tennie?!

De azt hiszem, hogy nem oldott volna mégsem kereket a bonyodalmak elől, amíg kissé határozottabb formában nem kapott választ arra a kérdésre, melyek azok az álmok? Amíg valami világosabb magyarázatot ki nem kényszerített vagy ki nem ravaszkodott volna a béna és fantasztikus hölgytől - ha Mrs. Bunting egy reggelen tapintatosan nem figyelmeztette volna...

Önök ismerik Mrs. Buntinget és nem nehéz elképzelniük, mire figyelmeztette az unokaöcsémet. Éppen neki való idő volt ez; körülötte a saját lányai meg a Glendower-kisasszonyok, úgyhogy a képzeletét valósággal lángba borította a házasságszerzés szenvedélye. A szent házasság fanatikusaként vált, akárkit férjhez adott volna akárkihez, egyedül csak azért, hogy ezt a szenvedélyét kielégítse és az az eszme, hogy a szerencsétlen Melville ezzel a pikkelyes-farkú, titokzatos és halhatatlan teremtéssel összepárosítsa, számára a legtermészetesebb föladat volt a világon.

Anélkül, hogy bármi elképzelhető alkalom készítette volna, kijelentette Mr. Melvillenek:

- Ragadja meg a kedvező alkalmat, Mr. Melville!

- Minő alkalmat? - kiáltott fel Melville, aki örült makacskodással igyekezett meg nem érteni a háziasszony nekivörösödött hirtelen elszántságát.

- Most maga az egyeduralkodó - felelte Mrs. Bunting -, de ha egyszer visszatérünk Londonba és ő velünk jön, képzelje el, hányan fognak szaladni utána!

Melville erre olyasvalamit felelt, hogy nem szabad a dolgot túlságba vinni. Maga sem emlékszik már arra, hogy mit felelt. De én úgy vélem, hogy már akkor se tudta!...

Mindazonáltal megijedt és belátta, hogy jó lesz kissé odább állani, mert végül még akarata ellenére megnősítik. Tehát augusztusban hazamenekült Londonba, de olyan elhagyatottnak és szerencsétlennek érezte magát otthon, hogy maga sem tudta mihez fogjon. Mostanában már gyakran beszél erről a dologról. Meglehetősen megnyugodott már, de a históriának ezen a szakaszán rendszerint sietve siklik keresztül és a történet valóságához szükséges adatokat teljes egészében a saját képzeletéből kell merítenem. Elképzelem elragadóan kedves legénylakásában; a lakása elegáns, anélkül, hogy köznapi volna és művészi, de amellettséggel és őszinte hatást kelt a látogatóban. A szegény fiú hiába igyekszik érdeklődését könyveire és gyönyörű, bár nem erőszakos hévvel gyűjtött szép ezüstjére terelni. Elképzelem, hogyan megy nyugtalanul be kedves kis hálószobájába, aztán a másik ajtón keresztül az öltözőjébe és ott

elragadtatva szemléli huszonhét nadrágját, amelyek egytől-egyig megfelelő szerszámon vannak kifeszítve, mert e nadrággyűjtemény nélkül véleménye szerint nem élhet az ember bölcs és boldog életet. Természetes és kényelmes módon megtanulta azt a tudományt, hogy minden alkalomra megfelelően kiválasztott nadrág kell s hozzáillő felsőruha és ehhez alkalmazkodó beszéd és kézjárás. Olyan ember volt, aki fölébe kerekedett a maga világának és ekkor ütötte meg a fülét a suttogó hang: „Vannak ennél különb álmok is!”

Minő álmok? Elképzelem, hogy tiltakozó hangon hányszor tette fel önmagának ezt a kérdést. Akármilyen áttetsző volt is a világ a tengerparti villa kertjében, akármilyen varázs rejtőzött is e fátyol mögött, úgy képzelem, hogy Melville londoni lakásában letagadhatatlanul ködképnek látszott az egész.

„Vigye el az ördög!” kiáltott végül. „Chatteris a hőse, mi a fenének mondaná el nekem?”

„De tegyük fel, hogy véletlenül én lennék a kiválasztott s nekem jutna osztályrészemül ez a sors...”

Elgondolkodik, aztán szörnyű egyszerűséggel nyilatkozik meg akaratának a természete.

„Nem!”

Mondjuk, hogy igaza van a tündérnek és léteznek más álmok is, merész, forró álmok, amelyek meghaladják a földi ember minden vágyát és képzetét. De mi közöm hozzá nekem?

A tündér rosszban töri a fejét.

Ha pedig rosszban töri a fejét, akkor miért nem követi el ezt a rosszat anélkül, hogy engem a terveibe beleavatna?

Föl és alá jár a szobában, a végén megáll és bámul ki az ablakon és nézi az utcán sürgő nyári tömeget... Az utcán sürgő emberekből nem lát egyebet, mint a kis tengerparti villa kertjét, színes kis alakok gyér csoportját és valamit, ami ezeket az embereket fenyegeti. Nem szép dolog, hogy ilyesmit büntetlenül, szabadon lehet forralni, akár Harry, akár más ellen!

Azután bármily valószínűtlennek hangzik is, azt hiszem, hirtelen elkáromkodta magát! Azután látom, amint megebédel, idegesen és szórakozottan, pedig ez az a művelet, amit meglehetősen komolysággal szokott elvégezni. Látom a pincért, amint símára borotvált, jóindulatú arcát figyel, aztán megindul feléje, azzal a bizalmas szolgálatkészséggel, amit a jó pincér tanusít azok iránt, akiket megbecsül. Elképzelem, hogy a pincér először tisztelettudón hallgat, aztán halkán megkérdezi, hogy mivel szolgálhat.

„Hozzon, *amit akar*”, kiált rá Melville s a pincér megdöbbenve távozik. Kiesik a világ feneké! Melville úr nem tanulmányozza az étlapot! A pincérre bízsa, a pincérre, hogy mit hozzon neki ebédre!

V.

Melville baját kisebb bajok is fokozták, mint ahogy minden komoly bajt tetézni szoktak az apró kellemetlenségek. A klubját éppen átalakították, tele voltak a helyiségek kőművesekkel, kárpitosokkal. Kiszedték az ablakokat és megrakták a hallt mindenféle állványokkal, mialatt ő meg a klubtársai egy idegen klubnak voltak a vendégei. A vendéglátó klub szokatlan, kellemetlen hely volt, számos tagja hangosan szuszogott, mintha naphosszat egyéb dolga se lett volna. Egyre csak szuszogtak, sóhajtoztak, zörögtek az ujsággal és a klub nagy karosszékeiben

szundikáltak, úgyhogy valósággal elcsúfították a klub gyönyörű termeit. Melville olyan állapotban volt, hogy elvesztette a józan ítélőképességét. Így azt a körülményt, hogy ezek a kellemetlen urak kiváló pozíciókat töltöttek be a társas-életben, kutya se vette. A sors véletlen játéka, hogy éppen a klub-renoválás hozta össze egy délután Melville-t Chatteris Harryval. Harry szürke és szerény tagja volt annak a kellemetlen klubnak, amely a tatarozás miatt ideiglenesen kiürített másik klub tagjait vendégül látta.

Melville a „Punch”-ot vette a kezébe. Olyan kedvében volt, amikor az ember azt se tudja, mit csinál és ha olvas, nem tudja pontosan, hogy mit olvas. Nemsokára nagyot sóhajtott, fölnézett és Chatterist pillantotta meg, aki éppen belépett a szobába.

Meglepetéssel látta, hogy Chatteris áll előtte, egy kissé meg is riadt, sőt Chatterisen is meglátszott, hogy meglepi és kissé kihozza a sodrából ez a találkozás. Chatteris igen félszegül állott meg, olyan ügyefogyottan, ahogyan csak tudott, rosszkedvűen nézett Melvillere és egy-két percig szinte meg sem ismerte, aztán bólintott egyet és húzódozva közeledett feléje. Minden mozdulatán meglátszott, hogy legszívesebben odébbállna, ha tudná, hogyan.

- Maga itt van még? - mondotta.

- És maga mit keres ilyenkor Londonban? - kérdezte Melville.

- Azért jöttem be, mert egy levelet kell írnom, - felelte Chatteris.

Kissé gyámoltalanul nézett maga körül, aztán leült Melville mellé és egy cigarettát kért tőle. Hirtelen bizalmaskodó hangot ütött meg.

- Nem hiszem, hogy föl fogok lépni, - jegyezte meg.

- Nem?

- Nem!

Aztán rágyújtott a cigarettára.

- Maga föllépne? - kérdezte.

- Eszem ágában sincs, - felelte Melville, - de viszont nekem sohse volt kedvem hozzá.

- Hát nekem volt?

- Nem késett el egy kissé azzal, hogy most visszalépjen? - kérdezte Melville. - Most már magát jelölték hivatalosan s mindenki buzgón dolgozik a maga érdekében, Miss Glendower...

- Tudom, - felelte Chatteris.

- No és?

- Úgy érzem, hogy nincs többé kedvem hozzá!

- De kedves barátom!

- Talán túlsokat dolgoztam. Gyöngén állok a lábamon s aztán úgy ellaposodott az egész dolog. Azért is jöttem be a városba!

Azután egy egész különös dolgot követett el. Eldobta a cigarettáját, aminek alig negyedrészt szívta el és rögtön utána kért egy másikat.

- Túlsokat törte a fejét ezeken a statisztikai kérdéseken, - szólt Melville.

Chatteris mondott ezután valamit, ami Melville fülét úgy ütötte meg, mintha hallotta volna már valahol.

- A választás, a haladás, az emberiség üdve, a közszellem, ezek a dolgok igazán nem érdekelnek többé, - mondotta, - legalább is most nem!

Melville várt egy percig.

- Az embert olyan környezetben nevelik föl, hogy botrány! Egyebet se sugdosnak a fülébe, mint azt, hogy közpályára kell lépnie. Már az anyja ölében sem hall mást az ember. Sohse adnak arra időt, hogy az ember maga jöjjön rá, tulajdonképpen mi a kívánsága. Egyebet se csinálnak, mint hogy folyton a jövőjét mutogatják az embernek. Még a jellemét is a maguk kívánsága szerint formálják. A lelkét is ők építik föl s az embert egyenesen rabszolgává igázzák...

- Engem nem, - felelte Melville.

- Engem, sajnos, igen s most így állok!

- Hát maga nem óhajt közpályára lépni?

- Ugyan kérem, nézze meg ezeket a közéleti nagyságokat!

- Ó, ha maga azt nézi, hogy a dolgok felszíne mögött mi van!

- Mindenekelőtt ez a nagy herce-hurca, hogy az ember bejusson a képviselőházba. Ezek az istenverte politikai pártok nem jelentenek abszolúte semmit, nincs azokban egy fikarcnyi önálló vélemény sem. Az ember egyik bizottságból a másikba kerül, rosszmodorú kereskedőkkel ül egy asztalhoz, akiknek egyében se jár az eszük, mint azon, hogy a saját pökhendiségüket más, tapasztalatlanabb, vagy félénkebb emberek által busásan megfizettessék. Az ember helyi ügyvédekkel és egyéb nagyságokkal ül össze, velük jár az utcán, hogy mutogassa magát, számárságokat beszél jótékony intézményekről és naphosszat fecseg és nagyképűsködik, ebéd és vacsora közben sincs nyugta, szinte összenő a sok utálatos, törtető, csörtető, hazug érdekhajhással...

Hirtelen elhallgatott.

- Nem mintha rosszabbak volnának, mint a magánemberek! De folyton frázisokat öblögetnek, holott valamennyien ugyanazt a játékot játsszák, egy elképzelt jutalom után vágatnak, küzködnek, marakodnak, civakodnak és irigykednek éjjel-nappal. Előbb azért kapálódznak, hogy megszédjék magukat, azután tovább handabandáznak abban az örökös vesződésükben, hogy minden nyilvánvaló bizonyítékok ellenére meggyőzzék magukat és a világot arról, mintha valóságos és sikerekben gazdag életet élnének...

Elhallgatott és tovább szívta a cigarettáját.

Melville kajánul válaszolt.

- Pedig azt hittem, hogy a maga céljai egészen mások s hogy a maga munkája mögött egyéb is van, mint pártpolitika és önérdék...

A kérdő mondatot szándékosan befejezetlenül hagyta.

- ...és a szegény néposztályok helyzete! - tette aztán hozzá.

- Igen - felelte Chatteris és kék szeme különös, megkövült beismeréssel pillantott rá.

Melville összehunyorította a szemét.

- Idáig Sandgateban - mondotta - a hitnek a légkörében élt.

- Tudom - felelte Chatteris most már másodszor. - Az ördög vitte volna el - tette aztán kis idő múlva hozzá.

- Magam sem hiszek abban a játékban, amelyet játszom és ha most a száraz zátonyon maradok, míg a hit és meggyőződés árja elvonult alólam, higgye el, ez sem rajtam múlt. Nagyon jól tudom, hogy mi a becsületes eljárás, amit követnem kéne. Követni is akarom és végeredményben úgy is fogok cselekedni, csak azért beszélgetek most így magával, hogy könnyítsek a lelkemen. Ha egyszer belevágtam ebbe a vállalkozásba, végig ki kell tartanom és ha megragadtam egyszer az ekét, nem szabad többé visszafordítanom a szarvát. Hiszen azért jöttem tulajdonképpen Londonba, hogy ezt magamban elvégezzem. Hogy így véletlenül szembe kerültem magával -, csak élesebben érzem, ami gyötör. Maga most a válság kellős közepében került elélem.

- Ó! - szólt Melville.

- De a dologban az a lényeges, hogy amint mondtam, az egész história nem érdekel többé. De ez csöppet sem változtat azon a tényen, hogy kénytelen vagyok végigharcolni ezt a kísérteties választást minden különösebb cél nélkül, egy olyan pártnak a zászlaja alatt, amely már tíz esztendeje halott. És ha a kísértetek győznek, akkor bejutok a parlamentbe, mint egy választókerületnek a hazajáró lelke... Hát, kérem, ez az! Ez az a különös lelki tünet, ami a beszédemet ilyen zavarossá teszi!

Az alapvető tézist még egyszer megismételte:

- Az érdeklődés kimult, az akaratnak nincsen lelke.

Ezután kritikusabb hangon folytatta és kissé közelebb hajolt Melville füléhez:

- Ha azt mondanám, hogy nem hiszek bennök, túllőnék a célon. Tudom, hogy ez az egész választási harc, ez a szívós cselszövés csupán eszköz, amely bizonyos célt szolgál. Mögötte komoly munka van, alapos és jelentős munka. Csakhogy...

Melville a cigarettája parazsa fölött félszemével feléje fordult.

Chatteris bátran visszanézett és egy pillanatig, mintha fölvette volna a kesztyűt. Azután abszurd módon bizalmaskodni kezdett. Nyilván borzasztó szüksége volt valakire, aki előtt a szívét kiöntse.

- De én nem akarom végigküzdeni. Ha egyszer kényelmesen elhelyezkedem a székemben, ahogy az emberek szokták, azt mondom magamban: „Hát kedves Chatteris barátom, ez a sorsod most már az életed végéig, ez a te életed”. Mikor erre gondolok, Melville, valóságos rémület fog el.

- Hm! - felelte Melville és elgondolkozott.

Azután olyan arccal fordult Chatteris felé, ahogyan a házi orvos szokott. Háromszor megveregette a vállát, mielőtt megszólalt volna:

- A sok megemészthetetlen statisztika az oka, Chatteris - mondta biztató hangon.

Várt egy ideig, amíg ezt Chatteris megemésztette, aztán megint feléje fordult és az asztalon álló hamutartóval kezdett játszani.

- A mindennapi munka vett erőt magán - mondotta -, a sok fától nem látja már az erdőt. A pillanat sűrű részleteitől nem látja a széles láthatárt, amely élete művére várakozik. Olyan, mint egy festő, aki kemény munkával dolgozott valami nagyon apró tárgy pontos képén. Nincs egyébre szüksége, mint hogy hátralépjen és úgy nézze az egészet.

- Nem - felelte Chatteris -, nem egészen erről van szó!

De Melville leintette azzal, hogy ő ezt jobban tudja.

- Nem egyszer próbáltam meg, hogy kissé távolról vegyem szemügyre a dolgot, - mondta Harry. - Néha optimista vagyok és elhiszem, hogy széleskörű és nemes munka a jól végzett politikai tevékenység... csodálom is, de nem ragadja meg a képzeletemet, egyáltalán nem ragadja meg a képzeletemet. Éppen ezen a ponton kezdődik a baj.

- S mi az, ami megragadja a képzeletét? - kérdezte Melville.

Tökéletesen biztos volt benne, hogy ezeket a bénító ideákat a tündér csöpögtette Chatteris agyába és ezért szerette volna megtudni, vajon mennyire jutott vele.

- Nem gondol véletlenül - más álmokra?

Chatteris ez a szó egyáltalán nem lepte meg, úgyhogy Melville elejtette a gyanúját.

- Mit ért az alatt, hogy más álmok? - kérdezte Chatteris.

- Talán valami más ösvényen töri a fejét, más életmódon, más reményeket táplál...?

- Az ilyesmi ki van zárva - felelte Chatteris, azután kissé feltűnő hangon hozzátette: - Adeline szörnyen kedves!

Melville szótlanul tudomásul vette, hogy Adeline kedves.

- De azt hiszem, hogy mindez csak szeszély. Az én életem nekem készült - és egészen jó élet. Jobb, mint aminőt megérdemlek.

- De mennyire! - szólt Melville.

- Sokkal! - tette hozzá Chatteris kihívóan.

- Bizony sokkal! - támogatta még egyszer e véleményét Melville.

- Beszéljünk másról - monda Chatteris. - Igaz ugyan, hogy még utcagyerekkel is megesik manapság, hogy egy pillanatra megtorpan a bizalma végleges és megingathatatlan voltában annak, amit éppen cselekszik.

Melville nem talált egyhamar hasonló érdekes tárgyat, tehát kissé tapintatlanul, megkérdezte:

- Valamennyien jól vannak odalent Sandgateban?

- Kivéve a kis Buntinget.

- Mi baj? Beteg?

- Halászni volt.

- Persze, persze, szelek voltak és nyári dagály... és Miss Waters?

Chatteris gyanakvó pillantást lövellt feléje, aztán kissé félvállról így felelt:

- Ő egészen rendben van - felelte. - Olyan csinos, mint mindig.

- Komolyan korteskedni akar a maga érdekében?

- Folyton emlegeti.

- Meglátja, sok eredménye lesz - felelte Melville, azután néhány percig jelentősen hallgatott.

Chatteris könnyedén beszélt tovább, az olyan ember hangján, aki könnyedén fecseg.

- Ki ez a Miss Waters tulajdonképpen? - kérdezte.

- Nagyon bájos teremtmény - felelte Melville és nem szólt egy szóval sem többet.

Chatteris várt egy ideig, de aztán hamar levetette a könnyelmű hangon pletykázó ember álarcát s hirtelen mélységesen elkomolyodott.

- Ide hallgasson! Mondja meg nekem, ki ez a Miss Waters tulajdonképpen?

- Ugyan honnan tudnám éppen én? - kapálódzott Melville.

- Igenis, maga tudja és a többiek is tudják, hogy ki ez a nő!

Melville a szemébe nézett.

- És nem mondták meg magának? - kérdezte.

- Hiszen éppen ez a bajom! - felelte Chatteris.

- Miért olyan kíváncsi rá?

- Miért ne tudhassam én is?

- Valahogyan megfogadták, hogy titokban tartják.

- Mit tartanak titokban?

Unokaöcsém bosszúsan legyintett.

- Csak nincs valami komoly baj körülötte? - folytatta Harry.

Unokaöcsém meg se moccant.

- Talán érdekes multja van? - makacskodott Harry.

Unokaöcsém egy pillanatig azon gondolkodott, vajjon milyen lehet a mély tenger lakóinak az élete.

- Igenis van - mondotta aztán.

- Mit bánom én!

Aztán megint elhallgattak.

- Ide hallgasson, Melville - kezdte rá Chatteris -, tudni akarom a dolgot, kivéve ha olyasvalami, amit csupán én előttem akarnak eltitkolni... Nem szeretek olyan emberek között forgolódni, akik a körükön kívül álló gyanánt kezelnek. Mi az, amit Miss Waters felől elhallgatnak?

- És mit mond Miss Glendower?

- Kitér a válasz elől, nem szereti Miss Waterst, de nem mondja meg, hogy miért nem. Miss Bunting pedig olyan képpel jár a házban, mint a megtestesült diszkréció. Miss Waters maga pedig úgy néz az emberre... és a komornája is úgy néz rám... már kezd bosszantani a dolog.

- Miért nem kérdezi meg önágyaságát magát?

- Addig, amíg nem tudom, hogy miről van szó, nem tehetem meg. Az ördög vigye el, magától elég világosan megkérdeztem.

- Well - felelte Melville, és abban a pillanatban komolyan elszánta magát arra, hogy elmondja Chatterisnek a dolgot. De gondolkodott egy kissé, hogyan adja be neki. Egy percre úgy gondolta, legjobb, ha egyenest kimondja: Az az igazság, hogy ez a nő egy tengeri sellő. De abban a pillanatban belátta, hogy ez tökéletesen lehetetlen. Mindig az volt a gyanúja, hogy Chatteris hajlik a romantikára s ha ilyet mond egy úrihölgyről, ez az ember teljesen meg fog bolondulni.

Aztán szörnyű kétség szállotta meg. Önök tudják, hogy saját szemével sohse látta Miss Waters halfarkát. E londoni környezetben olyan hihetetlennek látta a tengeri tündér históriáját, amilyen hihetetlennek még sohasem érezte attól a perctől kezdve, hogy Mrs. Bunting elmondta neki a dolgot. Körülötte nem volt egyéb, csak a szolid valóság levegője, amit sehol másutt nem szívhat annyira magába az ember, csak egy elsőrangú londoni klubnak a termeiben. Szemébe mindenfelől súlyos és öblös karosszékek meredtek. Mindenfelé masszív asztalok álltak, rajtuk kemény kőből faragott hamutartók. Még a gyufa is egészen különös, nagy, nehézformájú gyufa volt. Egy nehézkes elefántlábú zöld márványasztalon, amely előttük állt, ott hevert a Times néhány száma, a Punch, egy tömör réztintatartó és ólomból öntött papírnehézék.

Vannak különb álmok is. Ez itt egyenesen lehetetlenül hangzott. A csöndben igen tisztán elhallatszott hozzájuk egy igen kiváló egyéniségnek a szuszogása, aki az egyik távoli sarokban szundikált a karosszékben. Mély, elszánt és határozott volt ez a hang, mint amikor a kőfaragó követ fűrészel. Úgy ütötte meg érzékeiket, mint a realitás diadalmas himnusza. Szinte fenyegető volt. Melville érezte, hogy akármilyen halkán ejtené is ki Melville ezt tökéletesen lehetetlen és valószínűtlen szót, hogy: „tengeri sellő”, a hortyogás hirtelen megszűnne, a bálnaszerű hangok gazdája felriadna és számon kérné tőle, hogy mért zavarta meg a terem szentséges hangulatát ilyen hajmeresztő badarsággal...

- Ha elmondanám, se hinné el nekem! - mondotta Melville.

- Mindegy, mondja el!

Unokaöcsém az üres karosszékre nézett, amely mellette állott. Első pillantásra meglátszott rajta, hogy a legjobb lószőrrel van kipárnázva, amit pénzen csak vásárolni lehetett. Kimondhatatlan ügyes szakértelemmel volt kidolgozva, szinte vallásos gonddal. Kitárt karjainak őszinte hívogatása szinte azt tanította, hogy az ember nem csupán kenyéren él, mivelhogy evés után pihenőre is van szüksége. Tökéletes álműző karosszék volt.

„Tengeri sellő?”

Maga is úgy érezte, hogy végeredményben ő is egy gyerekes tévedés áldozata és Mrs. Bunting tévhite őt is hipnotizálta.

Hát nincsen semmi más elfogadható magyarázat, valami frázis, ami áthidalná azt a szakadékot, ami a valószínűséget elválasztja az igazságtól?

- Nincsen semmi értelme - dörmögte végül.

Chatteris lopva figyelte a barátját.

- Ó, hiszen a fene törődik vele - mondotta végül és második cigarettáját is a tömör és díszes kandallóba hajította. - Végre is nem az én dologom.

Aztán hirtelen és váratlanul felugrott, sőt még gesztikulálni is kezdett.

- Nem is kell, hogy elmondja - mondotta és szinte a nyelve hegyén volt már néhány kellemtelen szó, amit később megbánt volna. Közben pedig, amíg végleges elhatározásra jutott, dühösen az ujját rágta. Úgy képzelem, a dolog vége az lett, hogy nem talált hamarjában olyan kifejezést, amellyel a perc feszültségét kellő pontossággal ki tudta volna fejezni. Hirtelen sarkon fordult és megindult az ajtó felé.

- Hagyja már abba ezt a horkolást! - szólt a szendergő klubtag arcára borított ujságpapirosához.

A portás még hallotta, amikor kijelentette, hogy nem törődik a dologgal, akasszák föl, ha törődik vele.

A portás csak a fejét csóváltatta. Talán azt gondolta, hogy ennek a fiatalembernek egy kerékkel több vagy kevesebb van a fejében. De nem árulta el a gondolatait, tisztességtudóan kalapot emelt és méltóságos lépésekkel visszatért a kapu mögé.

VI.

Melvillet hirtelen az a kívánság fogta el, hogy kövesse a barátját.

„A fene vitte volna el”, mondotta magában.

S aztán hirtelen olyan bosszús és türelmetlen lett, hogy még nagyobb nyomatékkal robbant ki belőle: „A fene vitte volna el!”

Fölállott és akkor vette észre, hogy az a klubtag, aki idáig szendergett, most ellenséges szemmel figyeli őt. Meglátszott az arcán, hogy még egy apagyilkosnak is könnyebben megbocsátana, mint annak, aki felzavarta az álmából. Melville belátta, hogy bocsánatkérő hajlongással nem ér el semmit, ezért megfordult és megindult az ajtó felé. A beszélgetés mégis jó hatással volt unokaöcsém idegzetére, rosszkedve és nyomorúságos közérzése megenyhült. Mély erkölcsi fölháborodás fürdője frissítette föl és ez a boldogtalanságnak és kétkedésnek a leghatásosabb ellenszere. Minél alaposabban végiggondolta a dolgot, annál erősebbé vált a fölháborodása Chatteris ellen. Ez a hirtelen és esztelen kitörés egészen eltolta az eset díszleteit. Nagyon erősen kívánta, hogy Chatteris mégegyszer az útjába kerüljön és egészen más hangon beszélje meg vele az esetet.

„De ilyesmit!” Olyan élénken és közvetlenül gondolta végig mégegyszer a beszélgetésüket, hogy szinte hangosan megismételte, amint végigment az uccán. A gondolatai önmaguktól formálódtak néma beszélgetéssé.

Hát van a világon kellemetlenebb, hálátlanabb, esztelenebb emberi lény, mint ez a Chatteris, a szerencse elkényeztetett gyermeke? Minden jó az ölébe hull, elhalmozzák ajándékokkal, még a baklövésai is nagyobb eredményt jelentenek neki, mint más embernek a siker. Ezer ember közül legalább kilencszázkilencvenkilencnek bőséges oka volna arra, hogy megirigyelje tőle a szerencsáját, ami életét végigkísérte. Hány ember küzdött hosszú esztendőkön keresztül, hogy végre hálásan fogadja elenyésző töredékét annak, ami e telhetetlen fiatalembernek magától hullott az ölébe.

„Még nekem is”, mondotta magában az unokaöcsém, „még nekem is van okom rá, hogy irigyeljem és íme a kötelesség első közeledtére, sőt az önmegtartóztatás első szerény lehelletére, milyen lázongó fegyelmezetlenség tör ki belőle! Haszontalan, elkényeztetett fickó!”

- Gondoljon az emberek közös sorsára, gondoljon arra a sok emberre, akik éhséget szenvednek. Mindenkinek ezerszeresen több oka van a kétségbeesésre és éppen ő az, aki nem éri be a sorsával!

Kellemetlen szocialistaízű érvelés volt ez, de hirtelen erkölcsi fölháborodásában gondolkodás nélkül követte.

Gondoljon a sok emberre, akik éhséget szenvednek, akiknek az élete szakadatlan munkából áll, akik aggódva gondolnak a holnapi napra, akik piszkos ruhában járnak és mindennek dacára eltompultan és elszántan erejük fogytáig teljesítik a kötelességüket, vagy legalább is azt, amit kötelességüknek tartanak. Gondoljon a sok tiszta asszonyi lélekre, aki a világon vergődik. Gondoljon a sok becsületes emberi szívre, amely embertársai javára törekedne, de annyi

ügyes-bajos dolga van és oly kevés a szabad ideje, hogy nem jut hozzá. És akkor ideál ez a nyomorúságos ember, akinek oly nagy a tehetsége, akinek bőven áll a rendelkezésére előkelő állásának, társadalmi helyzetének minden előnye, akinek a menyasszonya nemcsak hogy gazdag és szép, mert szép, az bizonyos, hanem akinél különb segítőtársat se találhatott volna...

- És ő mindennek hátat fordít. Neki ez nem elég jó. Nem köti le a képzeletét, kérem alássan. Nem elég szép neki a nő és ez a dolog magva!

- Tulajdonképpen mit akar ez az ember? Mire vár?...

Ez az erkölcsi fölháborodás végigkísérte Melvillet az egész Piccadillyn, a Rotten Rowon és a virágos kerti sétányokon keresztül, úgyszólván Kensington szívébe, sőt a serpentinút körül haza a lakására. Mire hazaért, olyan jó étvágya kerekedett, amilyen már hosszú napok óta nem volt. Egész este vidámnak látta az életet s végre reggeli két órakor, egészen céltalanul lángragyújtott gyönyörűségesen pattogó kandallójának tüze elé telepedett, hogy elszívjon egy jó szivart, mielőtt nyugovóra térne.

- Nem - jelentette ki végül -, engem nem lehet megszedíteni, én elfogadom azokat az ajándékokat, amelyek Istentől származnak. Én mindent elkövetek, hogy boldoggá tegyem magamat és magamon kívül boldoggá tegyek még egynéhány embert, hogy tisztességesen teljesítsem csekély kötelességemet és ez nekem tökéletesen elég. Én nem nézek a dolgok mélységes fenekére és nem szeretem látni a dolgok mögött a messzi szemhatárt. Egynéhány régi, szimpla idea...

- Hm!...

- Chatteris ábrándozó, lehetetlen, extravagáns, elégületlen ember. Mi a fenéről álmodozik?... Háromnegyedrészen álmodozó, negyedrészen pedig elkényeztetett gyerek!

- Álmodozó...

- Egyéb álmok?...

- Vajjon mik azok az egyéb álmok, amelyekre a tündér célzott?...

Unokaöcsém mély töprengésbe merült... Aztán fölriadt, körülnézett, megnézte a régi órán, mennyi az idő, hirtelen fölállott és aludni ment.

HETEDIK FEJEZET

A válság

I.

A válság ettől a naptól számítva körülbelül egy hétre következett be. Azért mondom körülbelül, mert Melville lelkiismeretesen ingadozó ezekben a kérdésekben. A dátumra nem emlékszik pontosan, de egyébként úgy látom, pontos és megbízható Melville minden szava.

Élesen figyelte az eseményeket és az átlagosnál erősebb emlékezőtehetsége megőrzött néhány pompás impressziót. Én úgy látom, hogy ezekből az impressziókból végül is tisztán és élesen kiemelkedik a három főszereplő közül legalább is két alak, akiket a história gyorsan rohanó végső fejezeteiben már sokkal jobban meg lehet érteni, mint eleinte. Melville tökéletes képét adta Adelinének, úgyhogy fönn tartás nélkül elfogadható mindaz, amit róla mond. Azután sokkal megfoghatóbb módon állította elő Harryt mint azelőtt és lassanként életet nyernek azok a véletlen töredékek, amelyeket eddig kibővítettem és arcképpé szélesítettem. És a titokzatos históriának világos részleteiért az olvasó kétségtelenül velem együtt fog „hála Istent” rebegni.

Melville Sandgateba a válság kitörésekor Mrs. Bunting sürgőnye citálta le és a helyzet első vázlatos képét Bunting Fredtől kapta.

„Jöjjön sürgősen, kérem”, így szólt Mrs. Bunting ellentmondást nem tűrő üzenete. Unokaöcsém a reggeli vonattal utazott le és délelőtt érkezett meg. Mrs. Bunting, így jelentették neki, fent volt az emeleten Glendower kisasszonynál és nagyon kéreti őt, hogy várja meg, amíg magára hagyja a betegét.

- Miss Glendower kisasszony nem egészséges? - kérdezte Melville.

- Sajnos nem, uram - felelte a szobalány és meglátszott rajta, hogy várja a következő kérdést.

- A többiek hol vannak? - kérdezte Melville szórakozottan.

- A három fiatal hölgy Hythebe ment - felelte a szobalány és nyomatékkal hallgatott a tengeri tündér felől. Melville utálta azt a szokást, hogy az ember a szolgálókat kérdezze ki fontos és aktuális kérdések tekintetében és ezért Miss Waters felől egy szót sem szólott. Hogy a család tagjai közül senki se tartózkodott ebben a teremben, ahol naphosszat üldögéltek, az már meg sem lepte Melville. A terem üressége alkalmasint ugyanarra az okra vezethető vissza, mint maga a rejtélyes sürgöny. A szobalány még egy percig várt, azután elment.

Melville egy pillanatra megállt a szalónban, azután kísértelt a verandára. Elegáns fürdőköpenyben díszelgő alak közeledett feléje. Bunting Fred volt. Fölhasználta az alkalmat, hogy az egész család mással volt elfoglalva. Most senki sem parancsolgatott neki. Széles peremű fehér vászonkalap volt a fején, csíkos fürdőköpeny a vállán és olyan harcias, férfias pipa lógott a szája sarkában, amelyet felnőtt férfiember még álmában sem dugna az agyarába.

- Halló! - kiáltott Melvillere. - Mater hívatta magát, úgy-e?

Melville ráhagyta, hogy a teóriája helyes.

- Bajok vannak - szólt Fred és kivette a szájából a pipát.

E mozdulat beszélgetési hajlandóságot jelentett.

- Hol van Miss Waters?
- Elment.
- Haza?
- Fenéket! Átköltözött a szállodába a komornájával együtt. Lakosztályt vett ki magának.
- Miért?...
- Anyával összekaptak.
- Mi okból?
- Harry miatt.

Unokaöcsém bámész szemmel fogadta az újdonságot.

- Kiderült! - mondotta Fred.
- Mi derült ki?
- Kiderült, hogy Harry nagyon járt már utána. Adeline mondta.
- Miss Waters után?

- Bizony. Nem törődött már se a választással, se a régi barátjával. Nem törődött az már semmivel sem. Adeline-nek nem szólt egy szót se, de a végén már ő is látta. Kérdőre vonta. Másnap Harry elutazott Londonba. Erre Ady megkérdezte, hogy mi van vele? Három napig nem felelt, aztán írt egy levelet.

Fred az elbeszélést élénk arcjátékkal illusztrálta, összeráncolta a szemöldökét, félrehúzta a szájaszélét és komoly képpel bólogatott. Aztán, hogy jobban megvilágítsa a dolgot, még-egyszer mondta:

- Adeline-nek írt egy levelet.
- Csak nem írt neki Miss Watersről?

- Hogy mit írt neki, azt nem tudom. Nem hiszem, hogy Miss Waters nevét megemlíttette volna, de alighanem elég világosan megmondta neki, mi a szándéka. Annyit tudok csak, hogy ebben a házban minden olyan volt, mint a túlfeszített gumiszalag; két teljes napja, hogy ez a szalag végre elpattant. Adeline egész idő alatt egyre írta Harry-nak a leveleket, de sorban darabokra tépte őket és senki sem tudta, hogy mit fog cselekedni. Mindenki ferde szemmel nézte a világot, csak Miss Waters nem. Ő továbbra is mosolygó, piros arccal ült közöttünk. Két nap múlva anya kezdett egyet-mást megkérdezni. Adeline abbahagyta a levélirogatást, világosan rámutatott a dolgok okozójára. Anya egy perc alatt tisztában volt vele és a baj kirobbant.

- Csak nem Miss Glendower utasította ki Waterst a házból?

- Nem, hanem anya. Egyenesen a szemébe vágta, ahogy ő már szokta. Miss Waters nem is tagadta, azt mondta, hogy ő nem tehet róla és hogy Harry éppen úgy az övé, mint Adelineé. Saját fülemmel hallottam! - mondotta Fred végtelen büszkeséggel. - Kedves dolog, mi? Tekintve, hogy jegyben jár a fiú. Tisztességes eljárás ez egy más lány vőlegényével szemben? De ne féljen, anya alaposan meg is mondta a véleményét. Azt mondta: „Nagyon csalódtam magában, Miss Waters. Igazán nagyon csalódtam!” Saját fülemmel hallottam...

- No és aztán?

- Aztán megkérte, hogy költözzék el tőlünk. Megmondta neki, hogy nagyon csúnyán fizette meg azt, hogy a házába fogadta, akkor, mikor legföljebb csak halászsamber állt volna szóba vele.

- Ezt mondotta az édesanyja?

- Igen, körülbelül ilyesmit mondott.

- És erre Miss Waters elköltözött?

- Egy elegáns bérkocsiban. A másikon pedig a komornája ült és a bőröndjei voltak. Nagyszerűen festett, kifogástalan úrihölgynek... Nem hittem volna el, ha saját szememmel nem láttam volna... már úgy értem, ha a halfarkát nem láttam volna.

- És Glendower kisasszony?

- Ady? Ó, nagyon odavan szegény! Ha lejön, akkor itt a sápadt drámai hősnőt játssza, ha meg fölmege a szobájába, akkor az eltiport ártatlanságot. Ismerem én, nincs semmi különös baja. Magának sohase volt nővére? Tudja...

Fred a pipáját komor képpel tartotta maga elé és az arcát bizalmaskodó mozdulattal tolta a látogatója füléhez.

- Nem hiszem, hogy nagy örömük van az esetben - mondotta Fred bizalmas suttogással -, Harry valamennyit megfőzte. Mabel majdnem úgy odavan, mint a másik kettő. Meg a többi lány is. Ha őket hallja az ember, azt hinné, hogy más férfi nem is él a földön csak ez a Chatteris. Én nem tudnék úgy odalenni, még ha véletlenül az a balsors is ért volna, hogy lánynak születtem... Kedves családi kör, mi? Direkt szünidőzésre való!

- És hol van a hősszerelmes? - kérdezte Melville egy kissé fanyar mosollyal. - Londonban?

- No, hősnek igazán nem lehet mondani! - felelte Fred. - Itt lakik a Metropole-szállóban. Itt ragadt!

- Nem utazott el? Itt ragadt?

- Amint látja. Itt ragadt és itt lóg!

Az unokaöcsém szeretett volna bővebb fölvilágosítást hallani.

- És hogyan viselkedik?

- Nyálkásan! - felelte Fred nyomatékkal. - Ez a kis robbanás, úgy látszik, elképesztette. Mikor megírta, hogy a választás ugyan nem érdekli, de azért reméli, hogy a mandátum az övé lesz...

- Hiszen az imént azt mondotta, hogy nem tudja, mit írt?

- Ezt az *egy*et tudom! - felelte Fred. - Az a buta Harry azt hitte, nem látunk bele a gondolataiba. De azonnal rájöttünk arra, hogy a levele mögött Miss Waters rejlik. Az asszonyok, hiszen tudja, borzasztó éleseszűek az ilyenekben, egyenesen arra születtek, hogy rejtvényeket oldjanak meg. De hogy ennek mi lesz a vége?

- De miért szállott a Metropoleba?

- Azt hiszem, azért, mert így a két nő között van! - felelte Fred.

- És mit mond, mi a szándéka?

- Azt mondja, föl fogja keresni Adelinét és mindent meg fog magyarázni; de nem jön... egyre halogatja. És Adeline, legalább is én úgy látom, azt mondja, hogy ha hamarosan nem jelentkezik, akkor kiteszi a szűrét. Még ha belészakad is a szíve, akkor is kiteszi. Hiszen tudja!

- Persze, persze! - felelte Melville kissé értelmetlenül. - Ő meg nem jelentkezik?
- A füle botját se mozgatja.
- És a másik hölgyet meglátogatja?
- Azt nem tudjuk. Hiszen *nem figyelhetjük*, de ha megteszi, akkor nagyon ügyes. Mert itt a familiája. Legalább száz darab drágalátos rokona van most itt. Úgy összesereglettek, mint hollók a dögre. Soha életemben ilyen társaságot még nem láttam.

II.

- Adeline beszélni akar magával - szólt Mrs. Bunting és Melville kissé bizonytalan érzéssel ment föl a lépcsőn. Udvariasan sietett föl az emeleti fogadószobába, ahol a széles karosszékek állottak, nehogy Adeline-nek kelljen lefáradnia hozzá. Fekete és lila, bő csipkedíszű délutáni köntösben jelent meg Adeline, sötét haja gondosan, de egyszerűen volt megfésülve, ami nagyon jól illett neki. Az arca sápadt volt, de a szemén könnyek nyoma látszott és bizonyos gyászos méltóság ömlött el alakján, amely annyiban különbözött szokásos magatartásától, hogy Melville valósággal meghökkent tőle.

A keze ernyedt volt és a hangja kimerülten csengett.

- Mindent tud, úgy-e? - kérdezte.

- Csak úgy körülbelül.

- Miért tette ezt velem Harry?

Melville mély részvétellel pillantott rá és kis szünet után köhögni kezdett.

- De én érzem - folytatta Miss Adeline -, hogy nem durvaságból tette.

- Ó, bizonyosan nem - felelte Melville.

- Képzeletének titokzatos megfertőzése vitte őt erre, amit józan fejjel nem tudott volna megtenni. Pedig azt hittem, hogy ha egyébre nem, legalább a közéleti pályafutására kellett volna gondolnia...

Megrázta a fejét és egy ideig mereven nézett a vázában díszelgő páfránycsokorra.

- Nem írt magának? - kérdezte Melville.

- Háromszor - hangzott a felelet. Adeline mereven és méltóságteljesen maga elé nézett.

Melville nem merte tőle megkérdezni, hogy mi állott a levelekben és hogy miért kellett ilyen sűrűn váltani írásbeli üzenetet, de Adeline megértette szótlan kérdését:

- Meg kellett tőle kérdezni - magyarázta. - Elhallgatta előttem és erőszakkal kellett rávennem arra, hogy megmondja.

- Hogy megmondja? - kérdezte Melville. - Mit?

- Azt, amit iránta érez és amit irántam már nem tud érezni.

- Hogyan... és megmondta?

- Kissé világosabban beszélt a végén. De még most sem értem teljesen.

Lassan megfordult és amíg beszélt, erősen figyelte Melville arcát.

- Mondhatom, Mr. Melville, borzasztóan megrendített ez az ügy. Azt hiszem, hogy sohasem ismertem őt igazán. Úgy látszik, valami földöntúli férfinak képzeltem. Azt hittem, ha egyebet nem, legalább a közös munkánkat kedveli és igenis, kedvvel foglalkozott ezzel a munkával. Hitt benne, biztos vagyok, hogy hitt benne.

- Én is azt hiszem - felelte Melville.

- És ekkor... de hogyan is tehetett?

- Azt hiszem, hogy túlságosan erős a képzelőereje ennek az embernek.

- Vagy túlságosan gyenge az akarata.

- Aránylag igen!

- Furcsa dolog - sóhajtott Adeline -, olyan titokzatos, olyan összefüggéstelen ez az egész eset. Mint mikor a gyermek az új játékszere után nyúl. Tudja, Mr. Melville - s egy percig gondolkozott, mielőtt kimondta volna -, ez a história nagyon megőregítette a lelkemet. Sokkal idősebbnek, sokkal bölcsőbbnek érzem magamat, mint amilyen ő. Nem tehetek róla. Attól tartok, hogy nincs olyan asszony, akinek időnként ne támadna ez az érzése.

Mélyen elgondolkodott.

- Minden asszony... minden asszony, ha még oly fiatal is, bizonyos mértékben anyja annak a férfinak, akit szeret.

Fanyarul elmosolyodott.

- Olyan érzésem van, mintha Chatteris gyermek volna és rossz fát tett volna a tűzre.

- Pedig én... én imádtam őt, Mr. Melville - mondotta aztán és remegett a hangja.

Unokaöcsém köhintett egyet, elfordult és mereven bámult kifelé az ablakon. Maga is érezte, hogy sokkal kevésbé állotta meg a helyét, mint ahogy ezt maga is várta volna.

- Ha tudnám, hogy az a nő boldoggá fogja tenni... - mondotta rögtön utána Adeline és e nemes önfeláldozás küszöbén hirtelen elhallgatott.

- Kissé bonyolult az ügy - szólt Melville.

Adeline tovább beszélt, tiszta és kissé éles hangján, lemondón és kifürkészhetetlenül nyugodt modorban.

- De tudom, hogy nem teszi boldoggá. Chatteris lelkének jobb fele csupa komolyság és nemesség... Az a nő nem fogja megérteni és tönkreteszi.

- Vajjon ő... - szólalt meg Melville, de aztán hirtelen megbánta, hogy ebbe a merész kérdésbe belevágott.

- Nos? - kérdezte Adeline.

- Vajjon ő, Chatteris, visszakérte-e már adott szavát?

- Nem... Azt mondja, hogy vissza fog térni hozzám.

- No és ön?

- De hiszen nem jön!

- És ön visszavárja?

- Hogyan tudjam ezt megmondani, Mr. Melville, hiszen még azt sem írta meg, milyen szándékai vannak azzal a nővel...

Melville kissé furán nézett maga elé. Az érzelmei idáig mindig a fölszínen mozogtak és a hirtelen támadt sok komplikáció olyan dolgokban, amiket eddig olyan egyszerűnek tartott, kizökkentette az egyensúlyából.

- Néha úgy érzem, - folytatta Adeline - hogy szerelmem, melyet iránta éreztem, tökéletesen meghalt... Képzelve el, mennyire csalódtam, mennyire megrendített, mikor rájöttem, hogy ilyen gyenge...

Unokaöcsém megrándította a szemöldökét és helyeslően bólongatott.

- ...hogya a lába... hogy a lába agyagból van! - tette hozzá Adeline.

- Néha úgy látom, sohasem szerettem. És aztán eszembe jut, hogy milyen sokra vihetné ez az ember.

Olyan különösen csengett a hangja, hogy Melville hirtelen ránézett s akkor látta, hogy az ajkát keményen összeszorította és könnyek csordulnak le az arcán. Egy pillanatig arra gondolt, hogy talán leghelyesebb lenne résztvevőn megfogni a kezét, de aztán jobbnak látta, ha nem teszi meg. Adeline hangja még egy ideig ott csengett a fülében, aztán kissé megkésve válaszolt:

- Kérem, még elérheti, amire vágyik.

- Lehet, hogy igaza van, - felelte tompa és halk hangon Adeline. A könnyek forrása hirtelen elapadt.

- Ki ez a nő? - fordult hirtelen a vetélytársa ellen. - Ki ez a lény, aki odaállt a vőlegényem és az élet valóságai közé? Milyen boszorkányos varázs van rajta?... És miért kell nekem egy ilyen teremtéssel versenyre kelnem, csak azért, mert Harry nem tudja elhatározni magát.

- Egy férfi életében - felelte Melville - a végleges elhatározás annyit jelent, hogy kihamvadt az érdeklődése az élet iránt. Milyen az ember az elhatározás után? Kihamvadt tűzhányó. Ha ugyan valaha tűzhányó volt!?

Önző gondolatokba merült egy percre. Aztán hirtelen magához tért, mert Adeline újból feléje fordult.

- Mi az tulajdonképpen - kérdezte azzal a túlzott nyomatékkal, amely beszédét olyan kellemetlenné, tisztává tette. - Mi az, amit ő adhat neki és amit én nem adhatok?

Olyan elszánt hangon vetette föl a kérdést, hogy Melville egészen megriadt tőle. Csak a lelkének macskaszerű ravaszsága segítette ki a bajból. Lassan-lassan hátrálni kezdett, kitért a kérdések elől és általában kihúzta magát a dologból.

- Kedves Glendower kisasszony! - mondotta olyan hangon, mintha ez a pár szó volna az egyetlen elfogadható válasz a kérdésre.

- Kérem, mondja meg, hogy mi a különbség köztünk! - követelte Miss Glendower a választ.

- Vannak dolgok, melyeket nem lehet megérzékelteni, - bujt ki a kérdés elől Melville. - Vannak dolgok, melyek meghaladják értelmünket és szóval vissza nem adhatók.

- De magának, - sürgette a lány - magának csak megvan a maga véleménye e dolgokról? Mért nem mondja meg?... Hát nem látja, Mr. Melville, hogy ez számomra, - a hangja egy pillanatra megcsuklott - hogy ez számomra életbevágó kérdés? Nem szép magától, hogy ha megvan a dolgokról a véleménye... nagyon sajnálom, Mr. Melville, ha terhére vagyok, de úgy látszik, túlsokat kívántam öntől. De én tudni akarom!

E percben ötlött föl egy pillanatra Melvillenek, hogy ebben a lányban talán mégis van valami őszinte érzés és idáig talán nem ítélte meg helyesen.

- Bevallom, hogy megvan a dolgról a magam véleménye - mondotta aztán.
- Maga férfi, ismeri őt, tud mindenféle dolgról és magam is sejtem, hogy sokféle szempontból lehet e dolgokat nézni. Ha rá tudná szánni magát arra... hogy őszinte legyen!
- Well! - felelte Melville és elhallgatott.

A lány feszült figyelemmel hajolt feléje.

- *Van egy bizonyos* különbség maguk között, - nyögte ki végül Melville, de aztán megint elakadt a szava.

- Hogyan mondjam meg magának? Azt hiszem, hogy bizonyos tekintetben olyan ellentéte önnek Miss Waters, hogy könnyű dolga van magával szemben. Nézze, én tudom, hogy Chatterisnek, bár ezt sohse hozza föl saját védelmére, én tudom, hogy olyan természete van, amelyet Miss Waters sokkal könnyebben fel tud korbácsolni, mint ön.

- Igen, én is tudom, de hogyan?

- Well...

- Kérem, mondja meg!

- Ön nagyon rideg. Nagyon tartózkodó. Az élet, olyan embernek, amilyen Chatteris, ugyanaz, mint az iskola. Van Harryban érték, talán több érték, mint sokunkban, de azt hiszem, hogy néhanapján ez az érték nehezebbé teszi neki az életet, mint akármelyikünknek. Az élet számára szakadatlan korlátozást és gúzsbakötést jelent. Nagyon jól ismeri ő a maga kötelességét és *ön...* ne törődjék vele, ne vegye rossznéven, ha kelleténél többet mondok, Miss Glendower, lehet, hogy nincsen igazam.

- Folytassa csak, kérem, folytassa.

- Ön az ő életének legkomolyabb részét jelentette mindig, ön Harry számára örökös intelem volt, a kötelességteljesítés szava.

- De kérem, hiszen ez csak természetes!

- Én Londonban beszéltem vele és akkor az volt a véleményem, hogy nincs igaza. Azóta meghánytam magamban sok mindent és nem tehetek róla, de lehetséges... arra is gondoltam, hogy talán magának nincs igaza. Bizonyos kisebb jelentőségű dolgokban.

- Kérem, ne törődjék az érzékenységgel, - kiáltotta Miss Glendower - hanem folytassa.

- Látja, kérem, ön a dolgokat roppant világosan meghatározta. Világosan megmondotta neki, hogy mit vár tőle és megmondotta neki, hogy mit kell neki tennie. Mint mikor az ember házat épít, amelyben le kell élnie az egész hátralevő életét. Számára ugyanannyit jelent, ha elmegy ahhoz a nőhöz, mint mikor más ember elhagyja a házat, amely, elismerem, nagyon szép és nagyon rendes épület, de néha egyhangúvá válik és az embernek kedve támad átlátogatni egy másik, ismeretlenebb, tágasabb, kalandosabb épületbe. Az a nő, legalább is látszatra, *természetes*. Épp oly kevésbé ismer erkölcsöt és törvényt, mint a naplemente, épp olyan szabad és bizalmaskodó, mint a szél. Nem törődik vele, hogy ilyen ez a Chatteris, vagy amolyan, vagyis más szóval, nem szereti és tiszteli, amikor ilyen és nem ítéli el mély felháborodással, amikor amolyan. Nem akarja folyton faragni, nevelni, kordában tartani. Megvan benne a nyílt égbolt minden tulajdonsága; olyan, mint a mély tenger, a madarak röpte, a víz hulláma. Megmondjam, mit jelent Chatterisnek? Számára ez a hamisítatlan őstermészet, a szabad világ. Maga, maga pedig...

Egy pillanatig habozott.

- Folytassa, - szólt rá Miss Glendower. - A gyökeréig akarok hatolni a kérdésnek.

- Maga pedig emberi építmény... Nem vagyok az ő pártján, - jelentette ki Melville. - Én egy szelíd macska vagyok és én rögtön ott nyivákolnék az ajtó előtt, véresre kaparnám körmeimmel, mihelyt kívül kerülnék a dolgokon. Én nem akarok innen kikerülni. Már az is fáj, ha rágondolok, de ő más ember.

- Igen, - felelte Miss Glendower - ő más ember.

Egy pillanatra úgy látszott, hogy Melville magyarázata egészen lesújtotta Adelinet.

Elgondolkozva megállott, de lassan a dolog más képe kezdett kibontakozni a lelkében.

- Persze, persze, - mondotta elgondolkodva, mialatt Melvillere nézett. - Igen, igen, ez a maga érzése. Ez a mi egyéni tulajdonságunk. De a valóságban?... Hiszen a világon van egyéb is, mint impresszió és külső hatás, mert alapjában véve ez nem egyéb, mint fantázia. Hiszen kellemes kimenni a házunkból és kint járni a szabad levegőn, de majdnem valamennyien kénytelenek vagyunk házban élni.

- Ez biztos! - felelte Melville.

- Már pedig ő... Tulajdonképpen mit kezd vele? Hogy élhetnek ők együtt? Milyen lehet az ő közös életük?

- Az ilyesmi - felelte Melville - vonzalom dolga és nem előre megtervezett valami.

- Végül - folytatta Miss Glendower - mégis csak vissza kell térnie hozzám, ha ugyan visszafogadom. Hiszen lehet, hogy most mindent elront, elveszti a kerületét, kénytelen lesz az életét előlről kezdeni, alacsonyabban és csökkent reményekkel, közben pedig darabokra szakad a szíve...

Hangját zokogás fojtotta el.

- Miss Glendower, - szólott hirtelen Melville - én azt hiszem, maga nem érti teljesen ezt a dolgot.

- Mit nem értek?

- Ön azt hiszi, hogy Chatteris nem veheti feleségül ezt a teremtest, aki idejött közénk?

- Hogyan tudná? Hogyan vehetné el?

- Nem. El nem veheti! Ön azt hiszi, hogy a képzelete űzte el maga mellől, hogy valami lehetlent keressen. Hogy általában minden különös cél nélkül rombolta le maga mögött a hidat és hogy semmiért játssza itt előttünk a bolondot és hogy mi sem egyszerűbb annál, mint hogy szépen a helyére állítsunk megint mindent.

Melville elhallgatott és Miss Glendower nem felelt, de az arcán meglátszott a feszült figyelem.

- Amit, úgy látszik, nem ért meg sem ön, - folytatta Melville - sem pedig más itt körülöttünk, az, hogy ez a nő...

- ...a nyílt tenger lakója. Igen!

- Igen, egy más világ lakója, aki idejött közénk és azt súgja a fülünkbe, hogy ez az élet árnyék-élet, valótlan, ellibbenő, szűk és hogy minden pillanatunkat a csalódás árnyékával borítja be!...

- Úgyhogy... Ő...

- Igen, azt susogja, hogy vannak *ennél különb álmok is*.

A fiatal lány őszinte megdöbbenéssel nézett rá.

- Folyton ezeket a különb álmokat sejteti és olyan furcsán susog...

- *Hogyan susog?*

- Nem tudom, hogyan. De valahogy nagyon furcsán, olyan furcsán, hogy mindennapos életünk gyökerei is megremegnek belé.

- Hogy érti ezt?...

- Ez a nő sellő, álmok és vágyak szövevénye, szirén, suttogás és csábítás. Magával fogja csábítani...

Hirtelen elhallgatott.

- Hová? - súgta rémülten Miss Glendower.

- A tenger mélyébe.

- A tenger mélyébe?

Hosszú percekig szótlánul néztek egymásra.

Melville kimondhatatlan igyekezettel keresett valami kibúvó szót és nem tudta megtalálni. Végre kivágta.

- Csak egy út van, amely kivezet ebből az álomból, amit Harry álmodik. Ön tudja, melyik az.

- És ez az út?

- Ez az út... - felelte Melville, de nem merte kimondani.

- Ön azt gondolja, - folytatta a lány sápadt arccal, amelyen meglátszott, hogy az új gondolat most van benne ébredezőben, - ön azt hiszi, hogy ez az út...?

Melville még mindig nem merte kiejteni e szót. A lány a szemébe nézett és gyöngén bólintott.

- De hogyan? - kérdezte Miss Glendower.

- Annyi bizonyos... - mondotta ki aztán hirtelen és valami enyhítő kifejezést keresett - ...akárhogyan áll is a dolog, ha egyszer a másiké lesz, akkor önnek tisztában kell lennie azzal, hogy nem fog többé visszatérni.

- Nem tér vissza? - kérdezte Adeline.

- Sajnos, bizony nem - felelte Melville.

- Olyan bizonyos ön ebben? - kétkedett Miss Glendower.

- Biztos vagyok benne.

- S ez így is lesz?

- A vágy vágy és a mélység mély... bizony.

- Sohse hittem volna... - szólt Miss Glendower, most már komolyan megijedve.

- Mr. Melville, - mondotta aztán - ön tudja, hogy én ezt nem értem. Azt hittem... most már magam sem tudom, hogy mit hittem. Azt hittem, hogy könnyelmű meggondolatlanság volt részéről, hogy a képzelete elragadta. Én elismerem, hiszen most már látom, hogy milyen különböző hatást gyakoroltunk rá. De az a föltevés, hogy a sorsa egyszersmindenkorra ehhez a teremtéshez fűződjék... hiszen végre is ez a nő...

- Nem fontos, hogy kicsoda - felelte Melville. - Ez a nő az a kéz, amely a hatalmába kerítette. Ez a nő, aki oly erősen fogja, tulajdonképpen láthatatlan dolgokat képvisel a földön.

- Micsoda láthatatlan dolgokat?

Unokaöcsém vállat vont.

- Olyasvalamit, amit a mi életünkben sohse fogunk meglegelni, - mondotta - olyasvalamit jelképez, amit egész életünkben hiába keresünk.

- De mi az? - kérdezte Miss Glendower.

Melville nem felelt. Miss Glendower fürkészően nézett egy ideig a szemébe, azután kinézett megint a verőfénybe.

- Azt kívánja, hogy visszatérjen? - szólt Melville.

- Úgy érzem, hogy azelőtt sohse kívántam annyira, mint most.

- Igen... De hátha mégsem tér vissza?

- Reméljük, hogy visszatér...

- Ha visszatér is, - felelte Melville - nem a közös munka kedvéért teszi.

- Tudom.

- Nem az önbecsülése fogja visszahajtani, vagy más hasonló dolog.

- Nem.

- Ezek a dolgok, maga is tudja, csupán halvány árnyak. Az a palota, amelybe maga telepíteni akarta, az is csak álom. De...

- Nos?

- Lehet, hogy visszatér - jelentette ki Melville és elhallgatott. Már megbánta, hogy felvilágosította Adelinét.

Később mesélte nekem, hogy szeretne volna valahogyan megrémíteni ezt a nőt, kihozni a sodrából, mélyen megsebezni a lelkét. Azt akarta, hogy valami romantikus erő robbanjon ki belőle, hogy hirtelen föllángoljon a szenvedélye, amivel még talán vissza tudta volna hódítani Chatterist. De később, egy pillanat alatt, mintha villámcsapás érte volna, hirtelen világos lett előtte, hogy milyen ostoba ötlet volt az tulajdonképpen. Itt állott Adeline, kifürkészhetetlenül, öntudatosan, de minden átalakulásra képtelenül. Volt és maradt a jóakarátú, de szűk látókörű józanság mintaképe. Az arca, az egész magatartása elárulta, hogy tiltakozik az ellen, ami őt olyan hirtelen csapásként érte és hogy nincsen egyéb benne, mint bíráló ellenérzés, makacs szembenállás. De egy rövid pillanatra csodálatos módon mégis megváltozott. Melvillere pillantott, ösztönszerűen két karját nyújtotta feléje és valami volt a szemében, amit Melville idáig soha nem látott benne.

Melville gépiesen megfogta a lány két kezét és egy-két pillanattal úgy néztek egymás szemébe, mintha most fedezték volna föl egymást.

- Mondja meg neki, kérem - jelentette ki aztán Glendower kisasszony meglepően egyszerű hangon -, hogy térjen hozzám vissza. A végzet nem rendelt számára mást, csak engem. Mondja meg neki, hogy térjen hozzám vissza!

- És...?

- Csak *ezt* mondja meg.

- És megbocsát neki?

- Nem. Csak annyit mondjon, hogy visszavárom. Ha erre nem tér vissza, akkor sohase fog visszatérni. És ha most azonnal nem tér vissza - egy pillanatra elhallgatott -, akkor nem is kívánom őt többé. Nem, nem kívánom őt többé. Nem az enyém és eltávozhat tőlem!

Melville, aki eddig puhán fogta a két kezét, hirtelen megszorította. Aztán megint elváltak az ujjai.

- Igazán kedves, hogy így segíteni kíván rajtunk, - mondotta Adeline, amikor Melville már távozóban volt.

Melville ránézett.

- Nagyon kedves, hogy nem hagy magamra ebben a súlyos helyzetben, - mondotta Adeline mégegyszer. Aztán hozzátette: - Mondjon neki amit akar, csak térjen vissza hozzám... De nem, ne mondjon egy szóval se többet, mint amit mondtam.

Melville rögtön látta, hogy Adeline szeretne még valamit mondani és megállott egy percre.

- Tudja, Mr. Melville, mindez úgy hangzik előttem, mintha most olvasnám egy könyvben, amely először van a kezemben. Biztos maga ezekben a dolgokban?...

- Miben?

- Biztos-e abban, amit arról a teremtésről mondott, biztos-e abban, hogy ha Chatteris tovább megy ezen az úton, akkor... - s hirtelen elhallgatott.

Melville bólintott.

- Szóval, ez azt jelenti... - felelte Miss Glendower, aztán megint elhallgatott.

- ...hogyan ez nem kaland, nem véletlen találkozás, hanem sokkal komolyabb dolog, - bólintott Melville. - Ha Harry követi a tündért, akkor becsukja maga mögött ennek a mi életünknek az ajtaját!

- Vagyis mi vár rá? - sürgette Miss Glendower a végleges választ.

- *Halál!* - felelte Melville ridegen és egy pár percre mind a ketten szótlanul állottak egymással szemben.

Mintha nem is ketten lettek volna, hanem hárman... mintha vigyorogva mellettük állt volna a kaszás csontváz. Nem tudták megtörni a hallgatást, végül mégis a lány szólalt meg elsőnek:

- Kérem, mondja meg neki, Mr. Melville, hogy jöjjön vissza hozzánk.

- És?

- Kérem, mondja meg neki, hogy térjen vissza hozzám, vagy - és a hangjában hirtelen megremegtek a szenvedély húrjai - vagy ha nincs fölötte hatalmam, akkor menjen a maga útján.

- De, kérem, - szólt Melville.

- Tudom! - kiáltotta Miss Glendower megnyugodott arccal. - Tudom. De ha az enyém, akkor visszatér hozzám, ha pedig nem, akkor - álmodja végig a maga álmát.

Miss Glendower ujjai ökölbe szorultak, amikor ezt kimondotta. Melville leolvasta az arcáról, hogy egy szót sem fog többet szólni és hogy most nincs egyéb kívánsága, csak hagyják magára. Melville tétovázva a lépcső felé fordult, végignézett a lányon és lement a földszintre.

Amikor a lépcső fordulójánál visszanézett, Adeline még mindig ott állt a napsugárban.

Melville érezte, hogy helyes volna, ha kijelentené, hogy osztja a bánatát és szívvel-lélekkel vele érez, de nem jutott más eszébe, mint ez: Mindent megteszek, ami tőlem telik.

És így, furcsa kis szünet után, kissé botorkálva eltűnt Miss Glendower szeme elől.

III.

Az lett volna a helyes és rendjén való dolog, hogy Melville e beszélgetés után azonnal Chatterishez induljon, de bizony e világ dolgai gyakran úgy fordulnak, hogy ami helyes és rendjén való, az nem igen jön számba. A végzet úgy rendelte, hogy tömegesen zúduljanak az agyára mindenféle szempontok, sajnos, túlnyomó többségben igen kellemetlen szempontok. Mikor leért, akkor Mrs. Bunting társaságában egy igen merész díszítésű női kalap tulajdonosával került szembe, aki, mint ez később kiderült, éppen reá várakozott.

Amikor gondolataiba elmerülve Melville a hallba ért, a merész díszítésű kalap karimája alól egy sápadt és elszánt arcú nő bukkant elő. A feltűnő kalapon kívül rikító porköpenyeg és vastag, duplatalpú cipő is fokozta ennek a nőnek a furcsa voltát.

Ez az idegen hölgy, amint Mrs. Bunting megmagyarázta, Lady Poynting Mallow volt, a Chatteris-családhoz tartozó nénik egyik legmutatósbab példánya. Öméltósága félszemmel fürkészve végignézett Melvillen, aztán Adeline iránt érdeklődött és miután tudomásul vett egyet-mást, amit Mrs. Bunting közölt vele, arra kérte Melville, kísérje őt vissza a szállodába. Melville túlságos mértékben igénybe vette az Adelinenel váltott néhány szó, semhogy ereje lett volna a fölhívást visszautasítani.

- Gyalog megyek, - mondotta öméltósága - már indulhatunk is.

Így azután együtt indultak el.

Alig, hogy a Bunting-ház ajtaja becsukódott mögöttük, a méltóságos asszony megjegyezte, mennyire megnyugtató érzés, ha az embernek férfival van dolga és azután néhány percig hallgattak.

Nem hiszem, hogy Melville ebben a percben tökéletesen tisztában volt azzal, hogy nem megy egyedül az úton. De töprengéseit nemsokára megzavarta egy öntudatos női hang, a méltóságos asszony hangja, amely annyira energikus volt, hogy Melville valósággal megriadt tőle.

- Bocsánatot kérek, - mondotta hebegve.

- Ez a Buntingné nagyon buta nőszemély, - dörögte ellentmondást nem tűró hangon Lady Poynting Mallow.

Rövid szünet állott be, mialatt gondolkozni lehetett a kellő válaszon.

- Régi barátom! - felelte Melville.

- Nagyon lehetséges, - válaszolta Lady Poynting Mallow. - De ez nem változtat semmit a tényeken.

A helyzet kissé furcsa volt az első percben. Melville zavarában egy darab narancshéjat rúgott el maga elől az útról.

- Szeretnék ezeknek a dolgoknak a fenekére nézni, - jelentette ki Lady Poynting Mallow. - Ki az a másik nő?

- Melyik másik nő?

- Tertium quid, - felelte Lady Poynting Mallow.
- Azt hiszem, tengeri sellő, - felelte Melville.
- Mi a kifogása ellene?
- Hogy farka van.
- Rendes, pikkelyes farka?
- Úgy van!
- S ebben maga biztos?
- Úgy van.
- Honnan tudja?
- Biztos vagyok benne, - mondotta Melville nála egészen szokatlan ingerlékenységgel.

A lady elgondolkodott.

- Well. Vannak a világon rótabb dolgok is, mint egy pikkelyes halfarok, - jelentette ki végül.

Melville nem tartotta szükségesnek, hogy válaszoljon.

- Hm! - felelte Lady Poynting Mallow, aki, úgy látszik, ezzel akarta megszakítani a csendet. De a hümmögés nem volt alkalmas a társalgás megindítására és egy ideig szótlanul mentek egymás mellett.

- Az a Glendower-lány is ostoba teremtés, - jelentette ki aztán ömértósága.

Az unokaöcsém kinyitotta a száját és megint becsukta. Mi a fenét feleljen az ember, mikor úrihölgyek ilyeneket mondanak? De ha nem is felelt, most már nem tépelődött olyan elmélyülten és világosan látta, milyen elszánt nőszemélyt vetett útjába a sors.

- Van neki pénze? - kérdezte ez a nő hirtelen.

- Kinek? Miss Glendowernek?

- Nem. Róla mindent tudok. A másiknak?

- A sellőnek?

- Igen. A sellőnek.

- Ó, annak nagyon tekintélyes vagyona van. Aranyhordó gályák, föníciai kincshajók, elsüllyedt fregattok, tengeralatti gyöngyraktárak...

- Akkor rendben van. Most, kérem, mondja meg, Mr. Melville, mért ne vehetné el Harry azt a nőt? Mi az, hogy tengeri sellő? Nem rosszabb, mint hogyha Amerikában ezüstmányája volna és bizonyos, hogy nem olyan neveletlen és nem olyan durva, mint valami amerikai parvenü lánya.

- Mindenekelőtt Harry vőlegény...

- Ugyan, kérem!

- Másodszor, ez a tündér...

- Én azt hittem, hogy ez a nő...

- Igen, ez a nő tengeri sellő!

- Az nem tesz semmit s amennyire én meg tudom ítélni, nagyszerű feleség lesz belőle. Azonkívül, ami a legfontosabb, itt a kerületben nagyon a kezére járhat a férjének. A régi képviselő, akivel szemben Harry föllép - hogy is hívják? - valami Sassoon, nagy vagyont szerzett tengeri kábeleken. Sok pénz kell a választáshoz és a tündérnek van. Kívánni se lehet jobb partit Harry számára. Szép nő és sokkal gazdagabb, mint Adeline. Itt elhíresztelik, hogy Harry megbolondult, holott kiderül, hogy neki van a legtöbb esze az egész társaságban. Tudja, hogy mit csinál, - én mellette vagyok!

A méltóságos asszony köpönyege zsebébe mélyesztette a kezét és porcellánkéek szemével, merészdíszű kalapja szegélye alól kihívóan nézett Melvillere.

- Tisztában van ön azzal, hogy tökéletesen olyan teremtés, mint a mesebeli tengeri tündérkisasszonyok? Valóságos és kézzelfogható halfarka van?! - kiáltott fel Melville.

- No és? - kérdezte Lady Poynting Mallow.

- Egészen eltekintve attól, hogy itt van Miss Glendower is...

- A dolognak ez a része, mondom, rendben van. Felbontott eljegyzés még nem a világ. Előfordul a legmagasabb körökben is.

- Azt hiszem, hogy az ilyen házasság mégis csak lehetetlen. Harry nem veheti el a sellőt, - makacskodott Melville.

Lady Mallow felelet helyett türelmetlen mozdulattal kapta ki a kezét a zsebéből, mire Melville fordított egyet a dolgon és más oldalról próbálta megvilágítani a kérdést.

- De, kérem, ez a teremtés halhatatlan és talán meglehetősen viharos multja is van.

- Ez csak érdekesebbé teszi!

Melville igyekezett a házasság lehetőségét elképzelni.

- Ön azt hiszi, - mondotta - hogy ez a tündér Harry kedvéért el fog menni Londonba és a Szent György-kápolnában meg fog vele esküdni, kibérel kettőjüknek egy westendi palotát, mindenfelé eljár látogatóba és úgy fog élni, mint a többi tisztességes halandó?

- Úgy van, pontosan ezt fogja megcselekedni, különösen most, hogy újra udvari élet van...

- Éppen ez az, amit nem fog megtenni, - felelt Melville.

- Ugyan, kérem, hol van az az asszony, aki ne tenné meg, ha módja van rá?

- De az a nő tengeri sellő!

- Épp olyan buta, mint a többi, - felelte Lady Poynting Mallow.

- Eszébe se jut, hogy férjhez menjen hozzá, el se képzei, hogy mire jó ez.

- Hát mit képzél tulajdonképpen az a nőszemély?

Az unokaöcsém kifelé mutatott a tengerre.

- A tenger gyermeke! - mondotta aztán. - Tengeri sellő.

- Mit akar ezzel mondani?

- Látja ezt?

- Mit?

- Ezt a végtelen vizet?

Lady Poynting Mallow olyan szemmel nézett végig a tengeren, mintha valami érdekes új tárgyat látna.

- Mindenesetre kétlaki családdá kellene változniok, - jegyezte meg némi gondolkodás után. - Különben még az se volna baj, ha nem vágyódnak nagy társaság után. Harryt boldoggá tenné a nyugalmas, csendes élet, hiszen bizonyára már belefáradt a sok csavargásba.

- Azt hiszem, még mindig nincsen egész tisztában vele, asszonyom, mit jelent az, hogy ez a teremtés tulajdonképpen sellő, tengeri sellő, Chatteris pedig, mint ön is tudja, levegőt lélegzik.

- Ez már komoly baj, - ismerte be Lady Poynting Mallow és egy pillanatig figyelemmel nézte a tenger síma tükrét.

- Nem hiszem azonban, hogy ezt a nehézséget ne lehetne valamiképpen megoldani.

- Nem lehet, - jelentette ki Melville határozottan.

- És ez a teremtés szereti Harryt? - kérdezte a méltóságos asszony.

- Azért jött a szárazföldre, hogy magával vigye.

- Ha annyira vágyódik utána, akkor Harry feltételeket szabhat. Ilyen dolgokban alkudni lehet. Akinek fontosabb a vásár, az enged. Ha Harry ragaszkodik a szabályos házassághoz, a nő sem fog ellenkezni. Mégis csak meg kell esküdniök, ez elkerülhetetlen.

Unokaöcsém csodálkozva nézett a lady kifürkészhetetlenül elégyült arcába.

- Harry vehet magának egy yachtot és egy bűvárkészüléket - ajánlotta a gyakorlati érzékkel megáldott méltóságos asszony, - ha a felesége azt kívánja, hogy az ő családját is meglátogassák.

- Ez a család pogány félistenekből áll és, azt hiszem, mitológiai rejtekhelyeken él a Földközi-tenger mélyén.

- A jó Harry maga is pogány lélek, így hát ez nem jelent semmit. Ami pedig a mitológiát illeti, van az minden rendes családban. Hiszen Harry akár bűvárruhában is járhat, lefogadom, hogy jól fog állni neki.

- Nem hiszem, hogy egyelőre ilyesmiről szó lehetne.

- Csak azért nem hiszi, mert maga még sohasem volt szerelmes asszony - felelte Lady Poynting Mallow és arcán meglátszott, milyen széleskörű, bő tapasztalata van ezen a téren. Azután így folytatta a társalgást: - Ha föltétlenül megkívánja a tenger vizét, nem kerül valami sokba, hogy medencét építtessünk neki, bárhol fog élni. Ülőfürdőt is lehet csináltatni neki, kerekeken járó, mint a betegek tolószékei... Igazán nem értem, Mr. Milvain...

- Melville.

- Szóval, Mr. Melville, igazán nem értem, hol van itt a lehetetlenség? Mindent meg lehet oldani, csak egy kis jóakarat és okosság kell hozzá.

- Látta ön azt a hölgyet?

- Azt hiszi, hogy semmittevéssel töltöttem el két teljes napot Folkestoneban?

- Csak nem látogatta meg?

- Szó sincs róla! Ezt Harrynak kell majd elrendeznie! De láttam a tolószékeiben a tengerparton és igazán mondhatom, nem láttam életemben egyetlen nőt sem, aki annyira méltónak látszott volna a kedves Harryhoz!

- Jó, jó! - felelte Melville. - De minden egyebet félretéve, mégis csak tekintettel kell lenni Miss Glendowerre!

- Nézze, nekem mindig az volt a meggyőződése, hogy ez a lány nem illik Harryhoz.

- Lehet, hogy nem! De azért mégis csak a világon van!

- Istenem, hiszen annyian vannak! - felelte Lady Poynting Mallow.

Ezzel a válasszal nyilván a maga részéről elintézettnek tekintette a kérdést.

Szótlanul haladtak egymás mellett tovább.

- Igaz, valamit meg akartam öntől kérdezni, Mr. Milvain...

- Melville.

- Mr. Melville, tulajdonképpen hogyan került maga bele ebbe a dologba?

- Miss Glendowernek vagyok a barátja.

- Aki visszakívánja Harryt?

- Őszintén bevallom: igen!

- Nem szereti Miss Glendower a mi Harrynkát?

- Mivel jegyben jár vele, azt hiszem, bizonyára szereti, - felelt Melville.

- Igen... tulajdonképpen kell, hogy szeresse... igen! Hát akkor miért nem látja be, hogy Harry érdekében áll az eljegyzés felbontása? Ha igazán szereti a fiút, akkor önzetlennek kell lennie és el kell engednie Harryt a tengeri hölgygel.

- Miss Glendower valóban nem látja be, hogy ez a Harry érdekében volna. De én sem!

- Uram, ez nem egyéb, mint régimódi babona, azért, mert annak a nőnek halfarka van. Pedig megfelelő anyagi körülmények mellett egy kis testi hiba nem számít. Farka van! Még mindig jobb, mintha púpos volna!

Melville vállat vont.

- Szóval maga, úgy látom, fenyegetni és kényszeríteni akar bennünket Miss Glendower érdekében?... Nem cselekszik helyesen.

- Szabad tudnom, hogy önöknek mi a szándékuk?

- Ami minden szerető nagynéninek.

- És pedig?

- Tegye a fiú azt, amit jónak lát.

- Tegyük föl, hogy a tengerbe akarja magát ölni?

- Kedves Milvain úr, Harry nem számár!

- De mikor megmondottam önnek, hogy az a nő tengeri sellő.

- Hát ha százszor is az. Biztosan van neki magához való esze.

Kényszeredett csönd állott be közöttük. Lassan elérték a folkestonei liftet, amely felvitt a töltszre.

- Nem cselekszik helyesen - mondotta mégegyszer Lady Poynting Mallow.

Az emelőgép állomásánál Melville elbúcsúzott öméltóságától. A lady ekkor a következőket mondotta neki:

- Nagyon köszönöm, Mr. Milvain, hogy elkísért, és nagyon örülök, hogy közölte velem, mi a véleménye erről a kérdéstről. Furcsa história, de végre is értelmes emberek vagyunk. Fontolja meg jól, amit mondtam. Hiszen maga Harrynak is barátja. Úgy-e jó barátja Harrynak?

- Jó néhány esztendeje ismerjük egymást.

- Biztos vagyok benne, előbb-utóbb belátja, hogy nekem van igazam ebben a dologban. Előbb-utóbb biztosan belátja. Olyan nyilvánvaló, hogy Harry számára ez a legjobb.

- De mikor itt van Miss Glendower is.

- Ha Miss Glendower igazi női lélek, akkor Harry érdekében meg kell hoznia minden áldozatot.

Ezzel aztán el is váltak egymástól.

Nem tartott egy pillanatig. Melville már az út túlsó felén állott és onnan figyelte az emelőgépezet sínjei között fölszálló fülkét. A merészen díszített kalap bátran, élénken, bizakodva siklott fölfelé, mint a józan emberi értelem megtestesült szimbóluma. Melville lelke megint megzavarodott, öméltósága erélyes föllépése fölkavarta. Elképzelhető, hogy ha valakinek nincsen igaza, akkor ilyen tisztán és bátran mondja meg a véleményét? Ha pedig így áll a dolog, akkor el kell felejtenie a balsejtelmeket és a suttogó ígéreteket, amelyek „egyéb álmokat” emlegettek. Nem nevetséges, hogy ezek az ostoba sötét gondolatok egy félórával ezelőtt még egészen elborították a lelkét?

Visszafordult Sandgate felé és lelkében ellentétes érzések tusakodtak. Egészen élénken látta maga előtt a tengeri tündért, most már olyan színben, ahogy Lady Poynting Mallow látta, elegáns pirosképű, szolid és vagyonos nőnek, de főleg utálatosan hétköznapi. De ugyanakkor épp olyan élénken látta lelki szemével a tündér másik alakját, amelyre utolsó beszélgetésük óta olyan gyakran gondolt. Akkor a kertben ibolyaszín árnyak takarták a sellő arcát, mély titkok lebegtek a szeme körül és suttogó szava fellebbentette a függönyt egy másik, emberszemtől sohasem látott, soha nem is sejtett csodálatos világ kapuja előtt...

IV.

Chatteris a vaskerítésnek támaszkodott. Szörnyen megriadt, amikor Melville a kezét a vállára tette. Kissé kényszeredetten köszöntötték egymást.

- A dolog úgy áll - szólt Melville, - hogy egyenesen fölkértek erre a lépésre. Felkértek, hogy beszéljek önnel.

- Ne mentesse magát - felelte Chatteris. - Boldog vagyok, hogy valakivel megbeszélhetem ezt a dolgot.

Néhány pillanatig mind a ketten hallgattak.

Egymás mellett álltak és úgy néztek le a kikötőbe. Mögöttük a messzi távolban az esti zene szólt és a magas villanyoslámpák alatt a sétálók kis fekete alakjai mozogtak ide-oda. Úgy gondolom, hogy Chatteris eleinte igen nyugodtan akart viselkedni, vérbeli gentleman módjára.

- Gyönyörű az éjszaka - mondotta.

- Csodaszép - felelte Melville ugyanebben a tónusban.

Lecsíptette a szivarja végét.

- Valamit akart velem közölni? - mondta Harrynak. - Szívesen a rendelkezésére állok, ha meg akarja velem beszélni a dilemmáit. De azt hiszem, maga sincs egészen tisztában mindennel.

- Mindent tudok - felelte Chatteris és a válla idegesen megrándult. - Mindennel tisztában vagyok.

- Volt nála és beszélt vele?

- Éppen eleget.

Tán egy percre megint elhallgattak.

- Mit szándékozik tenni? - kérdezte Melville.

Chatteris nem felelt és Melville nem ismételte meg a kérdést.

Chatteris hirtelen sarkonfordult.

- Járjunk egyet - mondotta és mindketten elindultak a sétány felé.

Chatteris valóságos szónoklatot vágott ki.

- Sajnálom, hogy mindenkinek ennyi bajt okoztam - mondotta olyan arccal, mint aki előre készült erre a beszédre. - Azt hiszem, abban valamennyien megegyeznek, hogy számár ember módjára viselkedtem. Borzasztóan sajnálom. Legnagyobb részben az én hibám. De tudja meg, hogy kedves jó barátunk, Mrs. Bunting az egész baj oka.

- Sajnos, úgy van - felelte Melville.

- Tudja maga is, hogy az embernek néha van olyan napja, amikor akarata ellenére is szeszélyes. Az ilyesmit a legokosabb, ha észre se veszi az ember. Adeline mindjárt az elejétől kezdve kifogásolta, hogy ez a tengeri tündér ott lakják a házban. De Mrs. Bunting nem hallgatott a szavára. Később, amikor már megvolt a baj, igyekezett jóvátenni, de már késő volt.

- Nem tudtam, hogy Miss Glendower még idején kifogást emelt a tündér ellen.

- De igen. Úgy látszik, előre érezte, mi fog bekövetkezni.

Chatteris elgondolkozott.

- Ez természetesen semmivel sem csökkenti az én hibámat. De legalább azzal tudom mentetni magamat, hogy önre is nagyon hatott a tündér, tehát az én lelkiállapotom nem valami egyéni hóbort következménye.

Aztán valamit morgott a foga között, hogy „ostoba história”, meg hogy „magánügyek”.

Közben lassanként a zenepavillon köré gyülekezett hallgatóság soraiba értek. A zene pattogó ütemei már a fülükbe csendültek. A zenepavillon kupolája alatt száz meg száz lámpa csillogott, a kottaállványokról és a rézhangszerekről élesen visszaverődött a fény. Csillogó vöröshajú karmester állott a lámpák között és dirigálta a nagy zsvajt, amelyből valami népszerű melódia bontakozott ki. A két férfi fülét emberi hangok, beszélgetések töredékei ütötték meg és meg-megzavarták gondolatuk menetét.

- Menjünk el innen - szólt Chatteris hirtelen.

Letértek a széles tengerparti sétányról és lementek az egyik lépcsőig, amely a víz színéig vezetett. Néhány perc múlva olyan csönd vette őket körül, mintha a sok nagyképű, cifra, ízléstelen villa, a sok kivilágított szálloda, az árbocokra tűzött sok színes lámpa és az egész

lármas nyaraló közönség ezer mérföldre lett volna tőlük. Folkestoneben az a legkellemesebb, hogy úgyszólván a zajos tömeg lába előtt tökéletes fekete csöndet talál az ember. Még a zene hangja sem hatolt le hozzájuk, csak halvány emléke lengett a fejük fölött. A fekete part meredeken lejtett le a víz színén és kint a szabad tengeren néhány távoli hajó lámpája csillogott. Nyugat felé messzi távolban Hythe fényei ragyogtak, mint messzi szentjánosbogarak. A két férfi egy üres padra ült le a sötétben.

Egy ideig egyikük sem beszélt. Melville úgy vette észre, hogy Harry védekezésre készül és mentegetni akarja a viselkedését.

- Én készséggel elismerem -, hogy könnyelmű voltam és gyöngé. Lehet, hogy az eljárásom jellemtelen. Néha magam is kétféleképpen gondolkodom az egész ügyről. Sokan azt fogják mondani, hogy ez már egymagában is bűn. Minden becsületesen gondolkozó ember elítéli azt, aki habozik és két szempont között ingadozik. De hiába, az ember néha ilyen hangulat marta-léka is lehet. Nem tud határozni és egyszerre két szempontja van... Sandgateből jött át?

- Igen.

- Találkozott Miss Glendowerrel?

- Igen.

- Beszélt vele?...

Melville azon gondolkozott, mit feleljen és a szivar tüzénél látta, hogy Harry arcán izgalmas várakozás tükröződik.

- Sohse hittem róla... - Melville elhallgatott és valamivel óvatosabb jelzöt keresett. - Sohse tartottam Miss Glendowert nagyon vonzó jelenségnek. Hogy csinos, azt tudom, de nem nagyon megnyerő. De most igazán mondhatom, hogy pompásnak találtam. Gyönyörűen tartja magát ebben a kínos helyzetben, mintha csak igazán kiváló nő volna.

- Az is. Az is - felelte Chatteris.

Előrehajolt és szivarja végéről szórakozottan le akarta verni a már rég lehullott hamut.

- Pompás leány - ismerte el Chatteris. - Maga csak most kezdi meglátni. Kedves barátom, maga nem ismeri még azt a lányt. Nem egészen, hogy is mondjam csak, a maga ízlése szerint való. Mondhatom magának, hogy a legegzenesebb, legtisztább és a legbecsületesebb emberi lény, aki valaha az utamba került. Olyan buzgó a hite, olyan becsületes a jelleme és olyan királynői jóindulat van benne, olyan rendíthetetlen jóakarát embertársai iránt...

Nem végezte be a mondatot, mintha így befejezetlenül pontosabban kifejezné azt, amit meg akart mondani.

- Miss Glendower azt kívánja, hogy térjen vissza hozzá - vágta ki Melville merészen.

- Tudom - felelte Chatteris, és megint csak a rég lehullott hamut kezdte verdesni. - Meg is írta nekem. Hiszen ebből is meglátszik, hogy milyen pompás teremtség. Nem kacérkodik és nem játszadozik, mint ahogy a legtöbb nőies asszony megcselekedné. Nem nyöszörög és nem jelenti ki, hogy megsértettem, hogy mindennek vége köztünk, hogy az Isten szerelmére térjek észhez, mert különben ő is valami bolondot talál csinálni. Hanem egyenesen megírja azt, amit meg akar mondani. Kijelentem magának, Melville, hogy csak most, amióta ez a história kifakadt, azóta kezdem alaposan megismerni Adelinet. Most kezd csak kibontakozni... Azelőtt, ahogy maga is mondotta, nem volt túlságosan vonzó jelenség. Kissé száraz volt, elméleti, tudományos. Csupa statisztika, csupa erkölcsi szabály.

Chatteris elábrándozott egy kissé. A szivarja parazsa elborult és nemsokára egészen ki is hamvadt.

- És maga visszamegy?

- Istenemre, igen.

Melville alig észrevehetően megrezzent, az tán egyideig mind a ketten mereven ültek egymás mellett a padon. Aztán Chatteris hirtelen elhajította kialudt szivarját. S mintha ezzel az indokolatlan mozdulattal sok egyebet is elhajított volna magától, megkönnyebbülten felsóhajtott.

- Természetes - mondotta aztán -, hogy visszatérek.

- Nem az én hibám - jelentette ki mégegyszer -, hogy ez az összekülönbözés bekövetkezett. Kissé ideges voltam, kissé kimerült, tele volt mindenfélével a fejem. De ha nem piszkáltak volna, sokkal gyorsabb és simább lefolyása lett volna az egész dolognak. Mondom magának, hogy ők hajtottak bele...

- Kérem, értse meg - felelt Melville -, hogy bár e pillanatban a helyzet még bizonytalan és kínos, én senkit sem akarok okolni.

- Maga, tudom, nyíltszívű ember és nemesen gondolkodik. Nagyon élénken elképzelem, mennyire bántja magát ez az egész kellemetlen zűrzavar. Kimondhatatlanul kedves, hogy ilyen részvétellel fordul felém és nem igyekszik megbélyegzett fráternek, a világrend fegyelmezetlen megzavarójának feltüntetni.

- Igen kellemetlen és zavaros a helyzet - felelt Melville -, de én talán sokkal jobban megértem, minő erők rángatják magát, mintsem maga gondolja.

- Azt hiszem, hogy nagyon egyszerű a dolog.

- Igen?

- És mégis...

- Well?

Egy pillanatra meghökkentek, amikor erre a veszélyes tárgyra tértek.

- A másik - kezdte Harry akadozva.

Melville hallgatott és ez a hallgatás beszédre bátorította Harryt.

Hirtelen megoldódott a nyelve és indulatosan felkiáltott:

- Ki ez, mi ez? Miért kapott bele az életembe ez a teremtés? Mért vesztettem el a józanságomat, ha olyan egyszerű a dolog? Mi van benne, vagy bennem, ami ennyire letérített az egyenes útról? Mert letérített, amint ön is tudja. Mitévők legyünk most? Nem a helyzetben van a baj, hanem a lelki dilemmában. Miért rángatnak jobbra-balra? Belekapaszkodott képzeletembe! Hogyan, arról halvány sejtelmem sincsen.

- Gyönyörű nő! - ábrándozott Melville.

- Igen, bizonyos, hogy gyönyörű. De Miss Glendower is az.

- Gyönyörű szép, Chatteris, én se vagyok vak. De Miss Waters másképpen szép!

- Ez csak játék a szavakkal, más név ugyanarra a fogalomra. Másképpen gyönyörű! Miért olyan gyönyörű?

Melville vállat vont.

- Nem mindenkinek egyformán gyönyörű.
 - Hogy érti ezt?
 - Bunting egészen hidegen nézi.
 - Ó!... Ó!...
 - És sok más ember nem nézi olyan szemmel, mint én.
 - Sok más ember egyáltalán nem látja meg a szépet úgy, mint mi. Nem látja érzéssel!
 - Mi finomabban látunk.
 - Igen, ez a helyes szó. Miért látjuk finomabban a szépséget, amikor végzetes ránk ez a meglátás? Miért? Amíg azt nem hisszük, hogy a dolgokban nem lakozik értelem, mindent szeszélyllyel és hóborttal magyarázunk. Pedig nem úgy van. Tegyük föl értelmesen a kérdést, Melville. Miért olyan édes nekem az ő mosolya és miért indít meg engem a hangja? Miért ő az, aki ennyire hat rám és miért nem Adeline? Adelinének is becsületes szeme van, tiszta szeme van, szép szeme van, akkor hát hol itt a különbség? A szemhéjak alig észrevehető domborodása, a szempillák szemmel nem látható különbsége, ez az egész és mégis pozdorjává zúz mindent. Ki tudja megmérni ezt a különbséget, ki tudja megmondani, hogy mi a különbség a hangjukban, mi van az ő hangjában, hogy boldogan úszok a hullámain?... Mi a különbség? Hiszen végre is szemmel látható dolgok, kézzelfogható dolgok ezek! Az én szememben tükröződnek, Istenemre mondom! - és hirtelen elnevette magát. - Képzeld el az öreg Helmholzot, amint ezt a különbséget hangfogókkal szögezi le, vagy képzeld el Spencert, hogy a fejlődés törvényeivel és a környezet hatásával magyarázza meg.
 - Az ilyesmit nem lehet megmérni - felelt Melville.
 - Kivéve, ha a hatásukkal méri meg őket az ember, - mondta Chatteris. - De akárhogyan áll is a dolog, miért nyúl utánunk? Ez az a kérdés, amelytől napok óta nem tudok szabadulni. Mi valami titokzatos erő martalékai vagyunk. Most már látom, hogy ön is az, bár nem olyan nagy mértékben, mint én.
- Unokaöcsém elgondolkodott, mialatt mindkét keze mélyen a zsebe fenekén pihent.
- Illúzió az egész - felelte aztán -, valami különös bűbáj. Bátran kell szembenézni vele. Ki ez a tündér? Mit várhat tőle? hiszen egész bizonytalan dolgokat ígérhet csak! Csábító bűbáj, tűnő ködkép. Nem egyéb, mint egy csodálatosan szép álarc...
 - Igazán? - kérdezte Chatteris rövid szünet után.
 - Magának és az élet minden valóságának ez a teremtes...
 - Nos?
 - A *halált* jelenti.
 - Igen - felelte Chatteris. - Tudom.
- Aztán még egyszer megismételte: „Tudom.”
- Nem mond ezzel semmi újat, kedves Melville. Inkább azt mondja meg nekem, miért ilyen szép a halál álarca? De végeredményben... biztos-e az, hogy komoly és józan gondolkodással teljesítjük legjobban a kötelességünket? A józan ész még nem jelent mindent, talán van bizonyos jogcíme a vágynak és az álomnak is az emberi életben?
- A kérdő hang hirtelen megszakadt és Melville is mély töprengésbe merült.

- Azt hiszem - mondotta végül Melville -, hogy a vágnak is alapos jogcíme van reánk. A szépségnek egész bizonyosan van.

- Úgy értem - magyarázta aztán -, hogy valamennyien emberi lények vagyunk, az anyag szülöttei. A lelkünk a testünkől nőtt ki. Lefelé gyökereink az anyag csodálatosan szép tündérvilágába nyúlnak, felfelé pedig a felhők világába nyúlunk.

Melville hirtelen elhallgatott, mert érezte, hogy a képzelete furcsa hasonlatokba ragadta.

Aztán hirtelen valami más után kapott, amit tulajdonképpen nem is akart mondani.

- Az ember olyan, mint egy félig kész ház, meg kell alkudnunk a körülményekkel.

- És maga megalkuszik?

- Én? Igen. Igyekszem az egyensúlyt fönntartani.

- Maga talán erősebb, egészségesebb ember, - mondta erre Harry. - Magát kielégítik a hétköznapiak. Néhány régi metszet, már úgy értem, hogy szép metszet, kissé szerény fényűzés bútorzatban és virágban, néhány apróság, amit meg tudunk magunknak szerezni, néhány kellemes és jóindulatú emberi cselekedet. Az igazságnak bizonyos mértékig való megbecsülése, a kötelesség - szintén korlátolt mennyiségben. Igen, ez az a kiegyenlített élet, amelyet nem tudok megemészteni. Nem tudok leülni a mindennapos élet családi asztala mellé és az unalmas ebédet egy korty szépséggel lemosni. Művészet! Azt hiszem, hogy én telhetetlen ember vagyok, nem ebbe a civilizált korszakba való. Már egyszer odaültem ahhoz az asztalhoz, odaültem másodszor is, tökéletesen biztos, józan és egészséges élet várt rám... de hiába, nem nekem való.

Aztán még egyszer elmondta:

- Nem nekem való.

Melville, azt hiszem, nem felelt erre egy szóval sem. A figyelmét elterelte a beszélgetés tárgyától az, hogy most a saját életmódja került tulajdonképpen bonckés alá. Önző összehasonlításokba merült. Biztos, hogy valami lebegett már a nyelve hegyén, mint ahogy hasonló helyzetben valamennyiünk ilyesmit mondott volna, hogy: „de kérem, ön nem látja egészen tisztán az én helyzetemet!”

- Különben is mi célja van ennek a hosszú beszédnek? - kiáltotta hirtelen Chatteris. - Csupa óvatosságból általános kérdésekről beszélgettünk, mintha tisztára csak valami elméleti problémáról volna szó. Tulajdonképpen igazolni akarom magamat, pedig igazán mondom, hogy eszem ágában sem volt mentegetőzni. Választanom kell, hogy Adelineval éljek, vagy ezzel a tengeri nővel.

- Aki a halált jelenti!

- Honnan tudja, hogy a halált jelenti?

- Mellékes, hiszen az imént azt mondta, hogy már választott!

- Igen, választottam.

Egyideig mintha gondolkozott volna.

- Igaza van, már választottam - erősítette meg aztán. - Mint ahogy megmondottam, holnap délelőtt elmegyek és meglátogatom Miss Glendowert. Igen! - Aztán megint elmondott egyet-mást a hangján megéreztem, hogy előre készült erre a beszélgetésre és előre megfogalmazta a mondanivalóját. - Az egyszerű és szimpla igazság az - mondotta -, hogy nekem az életben

fegyelemre, állhatatos kitartásra van szükségem, nem szabad egy pillantást se vetnem mellék-ösvényekre és le kell bilincselnem vándorló gondolataimat. Fegyelemre van szükségem!

- És munkára!

- Ha jólesik, mondhatjuk így is, hogy munkára, de a kettő végeredményében egy és ugyanaz. Megálltam az úton és beszélgetésbe keveredtem egy idegen nővel, aki erősen hatott a fantáziámra és le akart téríteni az utamról. Én már megalkudtam az álmaimmal, kiválasztottam az élettársamat és közben a másik megragadott a karmaival... Hiába, le kell mondanom, ez az egész.

- Én nem állítanám azt, hogy az ön élete munkája olyan megvetésreméltó.

- Istenemre nem, sőt mondhatnám, hogy érdekes és veszélyes. Meg vannak a maga szürke napjai és közben vannak olyan helyek, amelyeket meg kell mászni és amelyek nem csak meredek vonalak, hanem iszaposak is.

- A világ vezetőket keres. A maga osztályába tartozó férfiaknak igen sok jó alkalom kínálkozik. Bőséges élet, megtiszteltetés, kemény fegyelem és tiszta hagyományok...

- De ennek fejében vár is valamit a világ. Tudom, nem volt igazam és nincsen igazam, de ez az álom csodálatosan lekötött. S le kell mondanom róla. Végeredményében nem olyan nagy dolog - lemondani egy álomról. Nem jelent többet, mint hogy az ember elszánja magát arra, hogy normálisan éljen. Férfiakra nagy dolgok várnak a világban.

Melville egy művészi hasonlattal hozakodott elő.

- Ha a habokszülte Vénuszról le is kell mondania - mondotta -, itt van szent Mihály és az ő pallosa! A páncélba öltözött komor arkangyal. De legalább hatalmas és kézzelfogható sárkányt kell megölnie, nem pedig a saját vágyait. A mi föladatunk pedig manapság az, hogy valahogyan meg tudjunk állapodni a sárkánnyal, megállapítsuk a minimális munkabért, egészséges házat építtessünk a munkásosztálynak, akármibe kerül is. A munkás is ember és most az a célunk, hogy megkönnyítsük az életét, amennyire csak lehet.

Melville nem volt valami túlságosan meglegedve a hasonlatával. Homályosan úgy érezte, hogy ostobaságokat beszél és elhallgatott.

- Nem - felelte Chatteris -, én már szilárdan eltökéltem magamat. Nem tágitok a fajtám mellől, elfoglalom a helyemet a sorban és harcolni fogok a jövődőért, ami az életnek egyetlen értelme. Hideg erkölcsi zuhanyra van szükségem és ezt a zuhanyt ki fogom állani. Az álmokkal és a vágyakkal való enyelgésnek véget kell vetnem. Az életemet óráról-órára pontosan be fogom osztani, szilárdan végig fogom ezt a munkát élni és a kötelességemet elszántan fogom teljesíteni, mint ahogy férfihoz illik. Tisztakezü munka, harc és becsületes eredmény.

- És kérem, ne feledkezzék meg Miss Glendowerről se.

- Sőt - felelte Chatteris és mintha az őszinteség hiánya lappangott volna a hangjában. - Adeline derék lány. Magastermetű, tisztalelkű és tehetséges. Istenemre mondom, ha nem is vár rám a habokszülte Vénusz, az biztos, hogy Pallasz Athéné nem fog mellőlem tágitani, ő fog sorsommal kibékíteni.

Melville elcsodálkozott és maga sem tudta, mit gondoljon. Harry okos szavai éles ellentétben álltak ideges viselkedésével. Lehetséges-e, hogy teljesen leküzdötte már az álmaikat és belenyugodott a hétköznapi szürkeségbe? Harry maga is érezte, hogy még nem oszlatta el teljesen Melville gyanúját.

- A tárgyalás be van fejezve - mondotta - a bíró kihirdette az ítéletet. Az vagyok, ami vagyok, végig vergődtem rajta és kimásztam belőle. Ember vagyok és az ember életét kell élnem. Előttem a vágy világító tüze úgy lobog, mint a messze tengerbe kinyúló világítótorony. Hadd égjen! Hadd égjen! Az én utam más és más a multam is. A mult... Én választottam. Embernek kell maradnom, emberi életet kell élnem, emberként kell meghalnom és türelmesen kell viselnem osztályomnak a terhét. Erről van szó. Nekem is meg volt a magam álma, de amint látja, idejében észretértem. Ime, még lobog a láng, de én lemondok. Már választottam. Lemondás! Mindig csak lemondás az élet, valamennyiünknek ezt jelenti. Vágyaink csak azért ébrednek, hogy kimondjunk róluk és érzékeink arra valók, hogy elfonnyadjanak. Csak lemondásban és megalkuvásban élhetünk. Miért legyen én kivétel?! Mikor számomra az álmok tündére csak a gonoszt jelenti, a halált... De miért is kellett látnom az arcát, miért kellett hallanom a hangját? Mennyivel boldogabb lettem volna, ha sohasem találkozom vele!

V.

Lassan megindultak, kifelé az árnyékból, végig egy kanyargó ösvényen, amíg meg nem jelent alattuk Sandgate: lámpák keskeny vonala. Nemsokára kiértek a dombtetőre és messze mögöttük andalító halk hangon játszott a zenekar. Így értek el a domb hátából kiemelkedő szirt-oromhoz. Egy ideig szótlanul állottak a szakadék szélén és lenéztek a mélységbe. Melville óvatosan megpróbálta kitapogatni kísérőjének a gondolatait.

- Mindjárt ma este velem jöhetne! - hívta magával.

- Ilyen bűbájos éjszaka előtt? - Chatteris hirtelen sarkonfordult és elnézte a tengert és a holdvilágot. Egy ideig egészen mozdulatlanul állott és a hold hideg fehér sugara erőt és elszántságot varázsolt az arcára.

- Nem - mondotta végül és ez a szó szinte úgy hangzott, mint egy sóhajtás.

- Menjen le most mindjárt ahhoz a lányhoz. Vessen véget ennek a bizonytalanságnak. Odalent várja magát, magáért reszket és magával foglalkoznak a gondolatai.

- Nem - mondotta Chatteris. - Ma nem.

- Még nincsen tíz óra! - igyekezett őt rávenni Melville.

Chatteris elgondolkozott.

- Nem - felelte végül -, ma éjszaka nem. Holnap, a hétköznapi szürke világosságában...

- Tisztességes szürke napra van szükségem - mondotta aztán - és délnyugati szélre. Nem lehet azt ilyen csendes, puha, mesébe illő éjszakán megtenni! Hogy kívánhatja tőlem, hogy én ilyesmit tegyek? - Aztán a fogai között mormolta, mintha megkönnyebbülést remélne ettől a szótól: - Lemondás!

- Istenemre mondom - kiáltott fel aztán megdöbbenő fájdalommal a hangjában -, ez valószínű tündéréjszaka. Nézzen oda le, azokra az ablakokra, aztán nézzen föl erre az óriási kék égboltozatra. Ki van verve fénylő, ragyogó csillagokkal. Milyen messze vannak! Milyen elérhetetlen távolságban!

NYOLCADIK FEJEZET

A diadalmas holdvilág

I.

Pontosan megállapítani, hogy tulajdonképpen mi történt ezután, a lehetetlenséggel határos. Mindazt elmondottam, amire Melville emlékezett, a szavakat beszélgetésbe fűztem, kigyomláltam belőlük mindazt, amit véleményem szerint az unokaöcsém csak később fűzött hozzá, kiegészítettem azzal, amit később innen-onnan magam szedtem össze. Azután felírtam az egészet és nemrég felolvastam Melvillenek, aki bevallotta, hogy nagyon jól állítottam össze a dolgot. Természetesen nem tudta visszaadni szó szerint az elmondottakat, de a lényeg igaz, a legfontosabb pontok megegyeznek a valósággal és a hangulat leírása megdöbbentően hűséges. - Amikor Melville Chatteristől elvált, meg volt győződve arról, hogy egyszersmindenkorra tisztázták az ügyet. Csak azután jutott az eszébe, hogy a megállapodásuktól függetlenül maradt még egy rendkívül fontos tényező - a tündér! Vajjon mit fog most tenni? Ez a gondolat ismét töprengésbe ejtette az unokaöcsémet, aki gyötrő kérdések özönétől terhesen ment haza. A két férfi visszafelé együtt ment a Metropoleig és a nagy szálló ajtaja előtt erős kézszorítással búcsúzott egymástól. Chatteris bement a szállodába, legalább is Melville így emlékszik, de nem biztos benne egészen. Én úgy gondolom, hogy Melvillenek a saját gondolatai meglehetősen munkát adtak e pillanatban, úgyhogy mély töprengésbe merülve ment tovább. Később, amikor elhatalmasodott a lelkén az a gondolat, hogy hiába szánta el magát Harry a lemondásra, ezzel még nem lehet a tündérkisasszonyt a világból eltüntetni, Melville meggondolta magát.

Melville a saját lakása ajtaja előtt sarkon fordult és visszasétált a tengerpartra. De a Lummidge-szálló környékén nem talált semmi gyanusat, ami az aggodalmait igazolta volna. Melville most már mosolygott a saját tétovázásán, kiverte a fejéből az egész históriát és hazament. Ezzel vége is van Melville megfigyeléseinek. Saját tapasztalataiból nem is tud már többet a dologról.

Természetesen és szükségszerűen ezzel az én körülményes följegyzéseim is befejeződnek. Persze egy-két forrás van még, de nagyjában most már csak találgatni lehet. Parker, sajnos, megtagad minden fölvilágosítást, amint ezt már elmondottam. Rajta kívül még két ember tud valamit a dologról: először is Gooch, Chatteris komornyikja, másodszor pedig a Lummidge-szálloda portása.

Az inas vallomása pontos, de valahogyan olyan színezete van, mintha nem volna semmi fontos tartalma. Előadja, hogy egynegyedtizenegy múlt, amikor fölment Chatterishez és megkérdezte tőle, parancsol-e még valamit éjszakára. Mikor fölért a szobába, Chatteris a karosszékében ült a nyitott ablak mellett, az állát a könyökére támasztotta és belemeredt a levegőbe, a semmiségbe, az ürbe, ami Schopenhauer művének bekoronázó fejezete szerint alapjában véve az emberi élet egész tartalma.

- Hogy mit parancsolok? - kérdezte Chatteris.

- Igen, uram, - felelte az inas.

- Semmit, - felelte Chatteris - egyáltalában semmit.

Mire az inas, akinek ez a válasz egészen a kedvére való volt, jóéjszakát kívánt és eltávozott.

Valószínű, hogy Chatteris így üldögélt még jó ideig; félóráig vagy talán még tovább.

De, úgy látszik, lassan megváltozott a hangulata. Bizonyos, hogy egy későbbi pillanatban ezt az ernyedtt ábrándozást hirtelen és különös élénkség váltotta föl, ideges reakció a lemondás ellen. Első cselekedetét groteszknak, sőt mondhatnám groteszkül szenvedélyesnek látom. Bement a fürdőszobájába és reggel a ruháit olyan szerteszórt állapotban találtuk, mondotta az inas, mintha roppant idegesen és türelmetlenül keresett volna valamit. Később a szépségnek és az álmoknak ez a szegény imádója - megborotválkozott. Megborotválkozott és megmosdott és megfésülködött és amint az inas meséli, az egyik keféjét az ágy mögé hajította. Még ez a heves gesztus is csak igen kis mértékben enyhíti a kiöltözködés donjuani, emberi, de végeredményben tragikomikus hatását. Harry levetette szürke flanelruháját, amely olyan jól illett neki és fölvette a fehérét, amely még pompásabban feszült rajta. Lelkiismeretesen és gondosan kiöltözködött, ahogy ezt egy iskolásleány mondaná.

S miután nagy lemondását ezzel betetőzte, úgy látszik, egyenest a Lummidge-szállodába ment és kérte, hogy jelentsék be a tündérnél.

- A tündér már lepihent!

Ez a válasz Parkertől származott és a portás közölte fagyasztó rideg hangon Chatterisszel.

Chatteris iszonyúan lehordta a portást.

- Mondja meg neki, hogy én vagyok itt! - rivallt rá válogatott káromkodások után.

- Már lefeküdt - felelte a portás hivatalos szigorúsággal.

- Megmondja neki, hogy itt vagyok, vagy nem? - kiáltott rá Chatteris hirtelen elfehérült arccal.

- Kit jelentsek be, uram? - kérdezte erre a portás, csak azért, mint ezt később elmondotta, hogy elkerülje a botrányt.

- Chatterist, s mondja meg neki, hogy azonnal látni akarom, megértette, azonnal!

A portás fölment Parkerhez, de félúton visszafordult. Bár soha életében ne ment volna portásnak, gondolta magában. Az igazgató nem volt otthon, ilyenkor semmi dolog sem szokott lenni. Most meg váratlanul megzavarják a pihenésében, sőt ilyen kényes feladat elé állítják... A portás némi habozás után mégis elhatározta, hogy megegyeszer megkérdi Parkert és kissé hangosabban szólt be hozzá az ajtón.

A tündér kiszólt Parkernek a szobájából. Néhány percnyi feszült várakozás következett.

Úgy képzelem, hogy a tündér könnyű háziköntöst vett föl magára és a hűséges Parker segített neki, hogy kijöjjön a hálósobájából a kis fogadója és ott lefeküdjék a kerevetre. Közben a portás ott várakozott a lépcsőn és imádkozott, hogy az ég varázsolja haza az igazgatót, de az imája nem lelt meghallgatásra. Chatteris pedig lent dühöngött. Ezután egy pillanatra megjelenik a történetben még egyszer a tengeri tündér.

- Egy pillanatra láttam az ajtó nyílásán keresztül - meséli a portás -, mikor a cselédje kinyitotta az ajtót. A szőke hölgy két kezére támaszkodott és úgy fordult az ajtó felé. Éppen ilyen arcot vágott...

És a portás, akinek írt típusú arca volt, rövid orra, széles felsőajka stb. és aki azonkívül nem látogatta túlságosan gyakran a fogorvosát, kitátotta a száját, az ajkait merev mosolyra görbítette és így maradt addig, amíg úgy vélte, hogy a hatás immár tökéletes.

Parker kissé pirulva, de nyugodt arccal jött ki a folyosóra. Mindenáron nyugalmat erőltetett magára és azon volt, hogy az egész jelenetnek és különösen a találkozásnak ne legyen túlságosan romantikus színezete.

- Miss Waters néhány pillanatra fogadni kívánja Mr. Chatterist - mondotta a portásnak és gyorsan becsukta maga mögött az ajtót, mert a pogány istennő egyre erőteljesebben bontakozott ki a civilizált köntös alól.

Chatteris sápadtan és elszántan ment föl a lépcsőn a mosolygó arccal várakozó szirén elébe. Senki sem hallgatta végig a beszélgetésüket, csak Parker. Nyilván Parker akarata ellenére sem tudta megállani, hogy ne maradjon a közelben, de Parker hallgatag, úgy őrzi a titkot, hogy csengő arannyal, de még gyémánttal sem lehetne beszédre bírni. A portástól csak a következőket hallottam:

- Mikor megmondottam neki, hogy a kisasszony fönt van és várja őt, akkor úgy rohant fölfelé a lépcsőn, hogy botrány. Uram, ez egy finom családi szálloda, persze az ember néha lát itt is dolgokat, de hát... Az igazgatót nem találtam sehol, hogy elmondhassam neki a dolgot - mesélte tovább. - Én meg mit tehettem?

- Egy ideig félig nyitott ajtónál beszélgettek, de azután észrevették, hogy az ajtó nincs becsukva. Az a komorna tette be... úgy tudom.

Becstelen módon megkérdeztem valamit.

- Nem értettem egyetlen szavukat sem - felelte a portás. - Rögtön halk és suttogó hangon beszéltek.

II.

- Ezután pedig...

Tíz perccel egy óra előtt Parker lement és a legnyugodtabb arccal elkérte a tolószéket a portástól. Képzeljék el, éjnek idején! És Parkernek egyetlen arcizma sem rándult meg, nem pirult, nem remegett a hangja, sőt olyan méltóságteljesen viselkedett, hogy erre más ember igazán nem lett volna képes.

- Fölvittem nekik - mesélte a portás kimondhatatlanul titokzatosan.

S miután időt engedett arra, hogy ennek a közlésnek a teljes súlyát átérezzem, folytatta:

- De nem ült belé!

- Nem?

- Nem. A férfi vitte le a saját karjaiban.

- Ki a házból?

- Bizony, ki az uccára is a karján vitte.

Nagyon nehezen lehetett szavai nyomán elképzelni a tengeri tündért. Nagy sálba volt burkolva, úgy látszik és „olyan volt, mint egy szobor”, de hogy mit értett ezalatt a portás, azt csak a jó Isten tudja. Azt semmiesetre sem, hogy merev és hideg volt.

- Csak az volt a különbség - mesélte a portás -, hogy nagyon is eleven volt. Az egyik karja csupasz volt, azt tudom és a haja szabadon omlott a vállára, mint olvadt aranyzuhatag. Ő, a férfi olyan arccal ment, mint aki meg van igézve. Mint a holdkóros. A nő egyik kezével a férfi hajába markolt, bizony az ujjai a férfi fürtjeibe kapaszkodtak...

A pincér megcsóválta a fejét és megjegyezte:

- Furcsa egy jelenet volt, uram. Nagy szemeket meresztettem rájuk és mikor a szőke hölgy észrevette, mennyire bámulok, hirtelen hátravetette a fejét és felkacagott. Úgy kacagott, hogy majd felverte álmából a szállodát...

Egy pillanatra elakadt a lélegzetem és megpróbáltam elképzelni ezt a különös képet. Aztán eszembe jutott valami.

- A férfi is nevetett? - kérdeztem a portástól.

- Mi jut eszébe, uram! Dehogyan nevetett. Nem volt annak sem oka, sem kedve a nevetésre!

III.

A história vége a Lumridge-szálló holdvilágos homlokzata előtt játszódott le. A homokos part csillogón terült el az ember szeme előtt, fehéren, üresen, néptelenül, amilyen néptelen a tengeri fürdő ily kora hajnali órákban lenni szokott, csak a villanylámpák sugárzottak teljes pompában. Azután következett a sziklasor sötét vonala, ahol a part a tenger tükréig ereszkedik. Azon túl a holdvilágos tengerszoros következik már s rajta a szüntelenül járó hajók. A szálló homlokzata csupa szögletesen beugró falsíkok sápadt tömege és ott áll a portás alacsony, fekete alakja, amint bután bámul a meleg és világos nyáréjszaka misztériumába, amely elnyelte Chatterist és a tenger tündérét. A portás az egyedüli élőlény a képen.

A parti szirtekbe egy kis üreg van vágva, ahol télidőben vonós zenekar szokott játszani. Közvetlen szomszédságában egy sor lépcső vezet le meredeken, az alsó partig. Ezen a lépcsőn mentek le, biztosan siettek lefelé, ki ebből a mi életünkben, ismeretlen és elképzelhetetlen dolgok felé. Körülbelül így látom őket én és bár nem volt mosoly a férfi arcán, lemondás se látszott rajta, annyi bizonyos. Kétségtelen az is, hogy végre meglelte önmagát, legalább egy kis időre biztos volt önmagában és ez nem lesújtó érzés. Minden dilemma nagyon elkínnozza az embert és a döntés, ha még oly kedvezőtlen is, pillanatnyi megkönnyebbülést, feloldódást jelent. Harry is boldogan pihenhetett most a végzet szárnyain, amely egy-két gyors csapással egyenesen a halálba vitte.

A puha holdvilágban haladtak lefelé, a férfi (magas, fehér, pompás alak) karjával átölelte a tündért, homloka fehér vállán pihent és az aranyszőke haj az arcába hullott. És a tündér, így képzelem, rámosolygott, simogatta és a fülébe susogott. Egy pillanatra elöntötte őket a lámpa fölvilágosító fénye, amely intő jel gyanánt áll a lépcsőlejárathoz, azután összecsaptak fölöttük az árnyak. Chatteris keresztülment terhével az úton, a fák csipkézett árnyékában, a sziklás part cserjéi és bokrai között, a sík homokos part peremére. Senki utolsó lépteiket nem látta. Ki tudja, vajon visszafordult-e még egyszer a férfi, mielőtt belegázolt volna a foszforeszkáló hullámokba? Előbb néhány percig talán egymás mellett úsztak, aztán hirtelen eltűntek a víz színéről és soha többé nem látta őket senki az emberek szürke világában.

Kíváncsi vagyok, vajon visszanézett-e? Egy ideig egymás mellett úsztak a férfi és a tengeri istennő, aki érette jött a szárazra. Fölöttük az égbolt és körülöttük a nagy tenger, amelyet elöntött a meleg holdvilág és a foszforeszkáló víz csillogása. Arra nem volt már Harrynak ideje,

hogy az igazságon töprengjen, vagy azon, hogy becsületes volt-e az eljárása. Már nem volt gondolkodó lény, amikor a habok a tündér mellett elsodorták, amikor együtt úsztak ki az ismeretlenbe. Számunkra nem marad egyéb, csak a találgatás és az ábrándozás. Vajjon hirtelen rémület fogta-e el, amint a hideg víz megcsapta az arcát? Felismerte-e az utolsó pillanatban végzetes tévedését, miközben titokzatos erők húzták lefelé a mélybe, lágyan, de ellenállhatatlanul... Avagy talán részeg volt és boldog mindvégig? Édes és gyengéd volt-e hozzá a tündér mindvégig, amint karjaiba burkolta és úgy vitte magával, le a mélységbe, míg a puha vizek össze nem csaptak fölötte a halál szelíd extázisában?

E dolgokba be nem pillanthatunk, nem követhetjük Harryt tovább és a halkán lélekző víztükör szélén be kell végződnie Chatteris történetének. A zárószó a rendőrt illeti meg, aki szürkület felé megtalálta a tündér selyemkendőjét, amikor a dagály hullámai már majdnem elérték. Nem olyan ruhadarab volt, amit az emberek el szoktak hajítani - puha és drága kendő, gyönyörű ruhadarab, amire vigyázni szokott a gazdája. Szinte látom magam előtt a rendőrt, amint megdöbbsen arccal nézi a selyemkendőt a fehér homokpart mögött, a fekete cserjék között, kezében az éjjeli lámpa, arcán a hajnali szolgálat álmosága. A rendőr a kendőt kissé kábultan végigvizsgálja, aztán bámul ki a tengerre. „Érthetetlen, hogyan lehet elhagyni ilyen szép és drága holmit!”

„Hol jár az emberek esze?” bizonyára ezt kérdezte magában a szimpla világ e jámbor polgára. Mit jelentsen az ilyesmi?

Eldobni ilyen gyönyörű holmit!...

Az égbolt déli felén csak egyetlen bolygócsillag fénylett és a hanyatló hold lábai elől remegő fénynyalláb futott végig a víz tükrén a tenger sötét határáig. Néha-néha a nyugatnak és a keletnek elterülő sötétségét hirtelen fölvilágosítás szakította meg, messze a szemhatáron élénken világított egy-két ködbevesző hajó sárga lámpája. Fekete halászbárka siklott el a part közelében, egy pillanatra feltűnt, majd ismét elenyészett, villant a misztériumból a misztériumba. Nyugat felől Dungeness tüze hunyorgott piros parázsló pont gyanánt, keleten Gris nagy világítótornya gyult ki, hamvadt el és ragyogott fel megint forogva.

Elképzelem, hogy a rendőr lámpája milyen szegényes fénnel mozgott ide-oda, a kíváncsiság halványvörös foltja az éjszaka titokzatos, végtelen felületén.

VÉGE.